

ZRZESZENIE BANKU POLSKIEJ SPÓŁDZIELCZOŚCI
BANK SPÓŁDZIELCZY W LUBAWIE
Rok założenia 1870

Informacje podlegające ujawnieniu Banku Spółdzielczego w Lubawie

**RAPORT ROCZNY
2022**

według stanu na dzień 31 grudnia 2022 r.

Spis treści

I.	Informacje o Banku.....	4
II.	Podstawy prawne.....	4
III.	Cele i strategie w zakresie zarządzania ryzykiem.....	4
IV.	Zakres konsolidacji ostrożnościowej.....	20
V.	Fundusze własne	20
VI.	Wymogi kapitałowe.....	23
VII.	Ekspozycja na ryzyko kontrahenta.....	25
VIII.	Bufory antycykliczne	25
IX.	Wskaźnik globalnego znaczenia systemowego.....	25
X.	Ryzyko kredytowe i korekty z tytułu ryzyka kredytowego	25
XI.	Ujawnienia w zakresie ekspozycji nieobsługiwanych i restrukturyzowanych.....	29
XII.	Aktywa wolne od obciążeń.....	32
XIII.	Korzystanie z ECAI	32
XIV.	Ekspozycja na ryzyko rynkowe.....	32
XV.	Ryzyko operacyjne	33
XVI.	Ekspozycje w papierach kapitałowych nieuwzględnionych w portfelu handlowym	33
XVII.	Ekspozycja na ryzyko stopy procentowej przypisane pozycjom nieuwzględnionym w portfelu handlowym	34
XVIII.	Ekspozycja na pozycje sekurytyzacyjne	35
XIX.	Polityka w zakresie wynagrodzeń.....	35
XX.	Dźwignia finansowa	37
XXI.	Stosowanie metody IRB w odniesieniu do ryzyka kredytowego	40
XXII.	Stosowanie technik ograniczania ryzyka kredytowego	40
XXIII.	Stosowanie metod zaawansowanego pomiaru w odniesieniu do ryzyka operacyjnego	40
XXIV.	Stosowanie wewnętrznych modeli pomiaru ryzyka rynkowego	40
XXV.	Informacje dotyczące ryzyka płynności i finansowania – Rekomendacja P KNF.....	41
XXVI.	Oświadczenie	45

Wykaz załączników:

1. Schemat organizacji zarządzania ryzykiem w Banku
2. Informacja na temat profilu ryzyka

Wykaz tabel:

Tabela nr 1.	Struktura funduszy własnych
Tabela nr 2.	Informacja na temat funduszy własnych
Tabela nr 3.	Informacja na temat funduszy własnych w okresie przejściowym – wyciąg
Tabela nr 4.	Kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem
Tabela nr 5.	Wymogi kapitałowe na poszczególne rodzaje ryzyka wg. stanu na 31.12.2022 r.
Tabela nr 6.	Uzgodnienie stanu rezerw celowych i odpisów aktualizujących ekspozycji zagrożonych za 2022 r. (w tys. zł)
Tabela nr 7.	Całkowita kwota ekspozycji, a także średnia kwota ekspozycji w danym okresie z podziałem na różne kategorie ekspozycji wg stanu na 31.12.2022 r.
Tabela nr 8.	Rozkład ekspozycji w zależności od typu kontrahenta z podziałem na kategorie ekspozycji wg stanu na 31.12.2022 r.
Tabela nr 9.	Zestawienie rezydualnych terminów zapadalności dla wszystkich ekspozycji z podziałem na kategorie ekspozycji wg stanu na 31.12.2022 r.
Tabela nr 10.	Ekspozycje brutto przeterminowane wg stanu na 31.12.2022 r. (w tys. zł)
Tabela nr 11.	Ekspozycje brutto o utraconej wartości wg stanu na 31.12.2022 r. (w tys. zł)
Tabele nr 12.	Jakość kredytowa ekspozycji restrukturyzowanych na 31.12.2022 r. (w tys. zł)
Tabele nr 13.	Jakość kredytowa ekspozycji obsługiwanych i nieobsługiwanych w podziale według liczby dni przeterminowania na 31.12.2022 r. (w tys. zł)
Tabele nr 14.	Ekspozycje obsługiwane i nieobsługiwane oraz związane z nimi rezerwy na 31.12.2022 r. (w tys. zł)
Tabele nr 15.	Zabezpieczenie uzyskane przez przejęcie i postępowanie egzekucyjne na 31.12.2022 r. (w tys. zł)
Tabela nr 16.	Wartość bilansowa aktywów w podziale na kategorie ekspozycji, jakość aktywów i całkowitą, wolną od obciążeń kwota wartości bilansowej oraz zabezpieczenia otrzymane przez instytucję sprawozdającą (w tys. zł)
Tabela nr 17.	Wymogi kapitałowe na ryzyko rynkowe
Tabela nr 18.	Informacja o ilości i wysokości strat rzeczywistych z tytułu ryzyka operacyjnego
Tabela nr 19.	Ekspozycje kapitałowe – portfel bankowy (w tys. zł.)
Tabela nr 20.	Wyniki nadzorczych testów warunków skrajnych ryzyka stopy procentowej wg stanu na 31.12.2022 r. (w tys. zł.)
Tabela nr 21.	Zagregowane informacje ilościowe dotyczące wynagrodzenia, z podziałem na obszary działalności
Tabela nr 22.	Zagregowane informacje na temat wynagrodzeń
Tabela nr 23.	Zagregowane informacje na temat wynagrodzeń pracowników, których działalność ma istotny wpływ na profil ryzyka Banku
Tabela nr 24.	Kształtowanie się wartości dźwigni finansowej
Tabela nr 25.	Wskaźnik dźwigni określony w rozporządzeniu w sprawie wymogów kapitałowych – formularz do celów ujawniania informacji
Tabela nr 26.	LRSum: Zestawienie dotyczące uzgodnienia aktywów księgowych i ekspozycji wskaźnika dźwigni
Tabela nr 27.	LRCom: Wspólne ujawnienie wskaźnika dźwigni
Tabela nr 28.	LRSpI: Podział ekspozycji bilansowych (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i ekspozycji wyłączonych)
Tabela nr 29.	LRQua: Informacje jakościowe
Tabela nr 30.	Skład nadwyżki płynności wg stanu na 31.12.2022 r. (w tys. zł)
Tabela nr 31.	Wielkość nadzorczych miar płynności wg stanu na 31.12.2022 r.
Tabela nr 32.	Luka płynności wg stanu na 31.12.2022 r. (w tys. zł)

I. Informacje o Banku

Bank Spółdzielczy w Lubawie został założony 14 marca 1870 r.

Siedziba Banku mieści się w Lubawie przy ul. Rzepnikowskiego 2.

Spółdzielnia wpisana jest do rejestru przedsiębiorców prowadzonego przez Sąd Rejonowy w Olsztynie, VIII Wydział Gospodarczy pod numerem KRS 0000093288.

Bankowi nadano numer statystyczny REGON 000503907 oraz NIP 744-000-30-70.

Od 26 marca 2002 r. Bank Spółdzielczy w Lubawie jest zrzeszony w Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.

Bank Spółdzielczy w Lubawie od dnia 1 lutego 2017 r. jest uczestnikiem Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS.

Bank prowadzi działalność poprzez swoje placówki, tj.:

1. Centralę Banku,

2. Punkt Kasowy w Lubawie przy ul. Rynek,

Bank Spółdzielczy w Lubawie umożliwia również korzystanie ze swoich usług za pomocą Internetu.

Statutowym terenem działania Banku jest województwo warmińsko – mazurskie.

II. Podstawy prawne

Niniejsze „Informacje podlegające ujawnieniu Banku Spółdzielczego w Lubawie” (dalej Informacja/ Raport), zawierają dane jakościowe i ilościowe, dotyczące profilu ryzyka Banku, funduszy własnych, wymogów kapitałowych, polityki w zakresie wynagrodzeń oraz innych informacji według stanu na dzień 31 grudnia 2022 r.

Niniejszy raport został sporządzony zgodnie z wymogami określonymi w:

- 1) Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013, zwanego dalej „Rozporządzeniem CRR”, z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm Inwestycyjnych (część ósma),
- 2) Ustawie Prawo bankowe (art. 111 oraz 111a, 111b),
- 3) Zasadach Ładu Korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych, wydanych uchwałą nr 218/2014 Komisji Nadzoru Finansowego (§ 31).

Raport sporządzono na podstawie obowiązującej w Banku „Polityki informacyjnej Banku Spółdzielczego w Lubawie”, wprowadzonej Uchwałą Zarządu nr 219/2022 z dnia 16 grudnia 2022 r. i zatwierdzonej Uchwałą Rady Nadzorczej nr 72/2022 z dnia 20 grudnia 2022 r.

Bank w zakresie ujawnianych informacji stosuje pominięcie informacji uznanych za:

- 1) nieistotne – informacje nieistotne, to w opinii Banku informacje, których pominięcie lub nieprawidłowe ujawnienie nie powinno zmienić lub wpłynąć na ocenę lub decyzję użytkownika opierającego się na tych informacjach przy podejmowaniu decyzji ekonomicznych,
- 2) zastrzeżone lub poufne – Bank uznaje informacje za zastrzeżone, jeżeli ich podanie do wiadomości publicznej w opinii Banku osłabiłoby jego pozycję konkurencyjną. Bank uznaje informacje za poufne, jeśli Bank zobowiązał się wobec klienta lub innego kontrahenta do zachowania poufności.

W przypadku pominięcia informacji, wiadomość o tym jest podawana w odpowiedniej części niniejszej Informacji.

Bank informuje, że niniejszy Raport obejmuje cały zakres ujawnianych informacji, określonych w części ósmej Rozporządzenia CRR z późniejszymi zmianami. Ujawnianie informacji w innych dokumentach przez Bank wynika z art. 434 ust. 2 Rozporządzenia CRR z późniejszymi zmianami.

Niniejszy Raport w pełni spełnia wymagania dyscypliny rynkowej.

Bank stosuje Polskie Standardy Rachunkowości (PSR). Informacje podlegające ujawnieniu w myśl Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (MSR) nie dotyczą Banku.

III. Cele i strategię w zakresie zarządzania ryzykiem

Zarządzanie ryzykiem w Banku odbywa się zgodnie ze „Strategią zarządzania ryzykiem w Banku Spółdzielczym w Lubawie”, przyjętą przez Zarząd i zatwierdzoną przez Radę Nadzorczą Banku. Strategia jest zgodna z założeniami długofalowymi określonymi w „Strategii Banku Spółdzielczego w Lubawie na lata 2023-2025” i podlega corocznemu przeglądowi zarządczemu i weryfikacji. Przegląd i weryfikacja dokonywane są również w przypadku występowania znaczących zmian wewnątrz lub w otoczeniu Banku.

Strategia zarządzania ryzykiem zawiera cele definiujące apetyt na ryzyko Banku, rozumiany jako maksymalny, akceptowalny poziom ryzyka jaki Bank może ponosić.

Cele definiujące apetyt na ryzyko mają charakter wskaźników ilościowych, w tym limitów wewnętrznych, a także założeń dotyczących zasad zarządzania ryzykiem o charakterze jakościowym.

Bank określił cele strategiczne w zakresie zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka w „Strategii zarządzania ryzykiem w Banku Spółdzielczym w Lubawie”.

Strategia zarządzania ryzykiem określa:

- 1) istotę i cel zarządzania ryzykiem w Banku,
- 2) rolę organów nadzorczych i pracowników w procesie zarządzania ryzykiem,

- 3) ocenę odpowiedniości Zarządu,
- 4) zasady zarządzania ryzykiem,
- 5) zasady ustalania wewnętrznych limitów ryzyka,
- 6) zadania priorytetowe w zakresie zarządzania ryzykiem,
- 7) zasady kontroli ryzyka.

Bank Spółdzielczy w Lubawie skutecznie zarządza ryzykiem występującym w jego działalności, w szczególności poprzez opracowanie i wdrożenie adekwatnego i skutecznego systemu zarządzania ryzykiem.

Zarządzanie ryzykiem jest jednym z najważniejszych procesów wewnętrznych w Banku i ma na celu uzyskanie w zmieniającym się otoczeniu prawnym i ekonomicznym:

- 1) odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa,
- 2) odpowiedniej rentowności działalności biznesowej.

Do głównych zadań w zakresie zarządzania ryzykiem w Banku należy:

- 1) dostarczanie informacji na temat ryzyka i jego profilu,
- 2) stosowanie działań profilaktycznych redukujących ryzyko i jego skutki,
- 3) monitorowanie dopuszczalnego poziomu ryzyka, w tym nowych norm płynnościowych, określonych w Pakiecie CRD /CRR,
- 4) ustanowienie strategicznych limitów dla każdego istotnego ryzyka zidentyfikowanego w Banku, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 8 czerwca 2021 r. w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej oraz polityki wynagrodzeń w bankach,
- 5) szacowanie wymogów kapitałowych na pokrycie poszczególnych rodzajów ryzyka, zgodnie z Rozporządzeniem 575/2013 UE,
- 6) analiza pokrycia wymogów kapitałowych funduszami własnymi, z uwzględnieniem buforów kapitału (zabezpieczającego oraz antycyklicznego),
- 7) uwzględnienie efektów pomiaru ryzyka w metodach szacowania wymogów kapitałowych z uwzględnieniem buforów kapitału (zabezpieczającego oraz antycyklicznego),
- 8) agregacja procesów szacowania wymogów kapitałowych z procesami zarządzania ryzykiem w Banku,
- 9) raportowanie wyników oceny ryzyk oraz adekwatności kapitałowej Zarządowi oraz Radzie Nadzorczej,
- 10) audyt skuteczności zarządzania ryzykiem w Banku,
- 11) wykorzystywanie przez Zarząd oraz Radę Nadzorczą wyników kontroli wewnętrznej i audytu do bieżącego zarządzania, a także nadzoru nad zarządzaniem Bankiem.

Zarząd, w celu zapewnienia skutecznego i ostrożnego zarządzania Bankiem:

- 1) opracowuje oraz wdraża odpowiednie środowisko zarządzania ryzykiem, obejmujące strukturę organizacyjną, narzędzia wspomagające zarządzanie ryzykiem, system informacji zarządczej, a także odpowiednie zarządzanie kadrami;
- 2) kształtuje i dba o odpowiednią kulturę organizacyjną zorientowaną na efektywne zarządzanie ryzykiem;
- 3) opracowuje i wdraża sformalizowany proces identyfikacji, pomiaru, limitowania, raportowania i kontroli podejmowanego ryzyka.

Zasady i mechanizmy tworzące system zarządzania ryzykiem są opracowywane i uchwalane przez Zarząd w formie polityk.

Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad wprowadzeniem systemu zarządzania oraz ocenia adekwatność i skuteczność tego systemu, w tym zatwierdza polityki i dokonuje oceny stopnia ich realizacji.

Cele i zasady zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka:

1. Ryzyko kredytowe

Ryzyko kredytowe jest to ryzyko potencjalnej straty z tytułu niewykonania zobowiązania w określonym w umowie terminie przez klienta lub kontrahenta.

Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym jest utrzymywanie stabilnego i zrównoważonego pod względem jakości i wartości portfela kredytowego równocześnie cechującego się wysoką dochodowością oraz bezpieczeństwem rozumianym jako minimalizacja ryzyka wystąpienia kredytów zagrożonych.

Proces zarządzania ryzykiem kredytowym w Banku przebiega w następujących etapach:

- a) identyfikacja czynników ryzyka kredytowego,
- b) ocena oraz ustalenie dopuszczalnych norm ryzyka (limity),
- c) monitorowanie, pomiar i raportowanie ryzyka,
- d) przeprowadzanie testów warunków skrajnych dotyczących ryzyka kredytowego,
- e) wyliczenie wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego,
- f) kontrola zarządzania ryzykiem kredytowym.

Ryzyko kredytowe Banku należy rozpatrywać w dwóch aspektach:

- a) ryzyko pojedynczej transakcji, które zależy od wysokości możliwej straty (równej maksymalnej wartości kredytu) i prawdopodobieństwa jej wystąpienia,
- b) ryzyko łączne portfela kredytowego, które zależy od wysokości pojedynczych kredytów, prawdopodobieństwa ich niespłacenia i współzależności między poszczególnymi kredytami lub kredytobiorcami; im mniejsza jest ta wzajemna zależność tym mniejsze jest ryzyko wystąpienia sytuacji, w której czynniki powodujące niespłacenie jednego kredytu będą również wpływały na niespłacenie innych, zwiększając w ten sposób łączne ryzyko kredytowe.

Metodą zabezpieczenia się przed nadmiernym ryzykiem w działalności kredytowej jest odpowiednio prowadzone zarządzanie ryzykiem zarówno w odniesieniu do pojedynczego kredytu, jak i łącznego zaangażowania kredytowego.

Zasady bezpiecznego zarządzania ryzykiem kredytowym w odniesieniu do łącznego zaangażowania kredytowego Banku obejmują działania polegające na:

- a) dywersyfikacji ryzyka poprzez stosowanie limitów zaangażowań,
- b) monitorowania ekspozycji zagrożonych, ich struktury, czynników ryzyka,
- c) przedsięwzięć organizacyjno-kadrowych polegających w szczególności na: 1. organizacji bezpiecznych systemów podejmowania decyzji kredytowych, 2. prawidłowym przepływie informacji, 3. odpowiednim doborze i szkoleniu kadr, 4. nadzorze nad działalnością kredytową,
- d) przeprowadzaniu testów wrażliwości portfela na zmieniające się warunki zewnętrzne działania Banku.

W Banku dokonuje się pomiaru i oceny ryzyka portfela kredytowego w cyklach miesięcznych, na podstawie analiz sporządzonych przez Zespół Zarządzania Ryzykami i Analiz, które zawierają zestawienia liczbowe oraz ich interpretację. Analizy są sporządzane w cyklach czasowych określonych w „Instrukcji sporządzania informacji zarządczej w Banku Spółdzielczym w Lubawie”. Wyniki pomiarów zestawiane są w celach porównawczych z m-cem poprzednim i analogicznym roku poprzedniego oraz końcem roku. Zarząd Banku może wyznaczyć również indywidualny zakres sporządzania analiz w miarę potrzeb pojawiających się w działalności Banku. Analizy prezentowane są Zarządowi oraz Radzie Nadzorczej Banku, w ustalonych w SIZ terminach. Dane analityczne stanowiące źródło analizy ryzyka portfela kredytowego pobierane są z systemu operacyjnego Banku (defBank) oraz innych systemów wspomagających (System AS Analizy i Sprawozdania).

W celu dywersyfikacji ryzyka kredytowego Bank wprowadza odpowiednie do skali i złożoności działalności limity wewnętrzne ograniczające jego poziom (apetyt na ryzyko). Przyjęte rodzaje limitów wewnętrznych oraz ich wysokość określa Zarząd Banku, a Rada Nadzorcza zatwierdza apetyt na ryzyko. Wysokość limitów jest dostosowana do akceptowanego przez Radę Nadzorczą ogólnego poziomu ryzyka Banku zatwierzonego w ramach założeń do planu ekonomiczno-finansowego.

Podmiotami odpowiedzialnymi za opracowanie, wdrażanie i przestrzeganie regulacji wewnętrznych dotyczących zarządzania ryzykiem kredytowym w Banku są:

- a) Prezes Zarządu nadzoruje zarządzanie ryzykiem istotnym poprzez nadzór nad funkcjonowaniem ZZRI, akceptację metod, założeń i wyników pomiaru ryzyka. Prezes Zarządu nadzoruje pomiar, monitorowanie i raportowanie ryzyka kredytowego Banku i zatwierdza analizy ryzyka kredytowego,
- b) Komitet audytu - Zgodnie z Art. 130 Ustawy o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym z dn. 11 maja 2017r. do zadań Komitetu audytu należy w szczególności monitorowanie skuteczności systemów zarządzania ryzykiem, w tym ryzykiem kredytowym i koncentracji,
- c) Zespół Zarządzania Ryzykami i Analiz, odpowiedzialny za opracowanie propozycji rodzajów i wysokości limitów wewnętrznych, analiz ryzyka kredytowego i sprawdzanie ich („na drugą rękę”), wewnętrznych regulacji Banku dotyczących ryzyka kredytowego oraz limitów koncentracji zaangażowań,
- d) Kierownik Zespołu Analityków Kredytowych i Wierzytelności Trudnych odpowiedzialny za identyfikację ryzyka kredytobiorców ocenianych i monitorowanych w ww. Zespole Banku,
- e) Pracownicy Zespołu Analityków Kredytowych i Wierzytelności Trudnych – odpowiedzialni za przeprowadzenie niezależnej weryfikacji wniosków kredytowych, propozycji decyzji kredytowych oraz klasyfikacji ekspozycji kredytowych zgodnie z zewnętrznymi i wewnętrznymi przepisami („na drugą rękę”),
- f) Stanowisko ds. zgodności działa w zakresie zapewniania zgodności działania Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi oraz standardami rynkowymi,
- g) Audyt Wewnętrzny - ma za zadanie kontrolę i ocenę sprawności działania systemu zarządzania ryzykiem kredytowym oraz dokonywanie regularnych przeglądów prawidłowości przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem kredytowym obowiązujących w Banku. dostarcza obiektywnej oceny adekwatności i skuteczności funkcjonującego systemu zarządzania ryzykiem kredytowym, w tym ocenia zgodność działań wszystkich komórek z polityką Banku oraz innymi regulacjami wewnętrznymi i przepisami prawa. Audyt wewnętrzny w Banku przeprowadzany jest przez SSOZ BPS,
- h) wszyscy pracownicy Banku zobowiązani do przestrzegania wewnętrznych regulacji Banku oraz do przeprowadzania rzetelnej kontroli bieżącej.

2. Ryzyko inwestycji

Celem strategicznym ryzyka inwestycji w Banku jest budowa portfela zapewniającego uzyskanie zakładanej rentowności i płynności portfela, zapewniającej bezpieczeństwo inwestowanych środków i odpowiednią realizację celów inwestycyjnych Banku, w tym nieprzekraczanie apetytu na ryzyko ustalonego przez Radę Nadzorczą.

System zarządzania ryzykiem inwestycji, w tym jego organizacja oraz zasady, określony został w Polityce inwestycyjnej w Banku Spółdzielczym w Lubawie. Polityka w szczególności określa:

- zakres inwestycji w instrumenty finansowe,
- cele inwestycji w instrumenty finansowe,
- podział zadań i odpowiedzialności w zakresie inwestycji w instrumenty finansowe,
- zasady budowy portfela inwestycji,
- zarządzanie ryzykiem związanym z inwestowaniem,
- kwalifikację i wycenę instrumentów finansowych,
- limity ograniczające ryzyko związane z inwestowaniem,
- monitoring efektywności inwestycji w fundusze inwestycyjne,
- monitoring sytuacji ekonomiczno-finansowej emitenta instrumentów finansowych,
- ocenę polityki inwestycyjnej,
- system kontroli wewnętrznej.

Podział zadań i odpowiedzialności w zakresie zarządzania ryzykiem inwestycyjnym zawarto poniżej:

- 1) Rada Nadzorcza:
  - zatwierdza przyjętą przez Zarząd Politykę inwestycyjną w Banku Spółdzielczym w Lubawie,
  - ramach wypełniania swoich funkcji nadzorczych nad procesem ograniczenia ryzyka inwestycji w Banku nadzoruje realizację Polityki na podstawie otrzymywanych zgodnie z SiZ raportów ryzyka inwestycyjnego, zawierających informację o poziomie ponoszonego przez Bank ryzyka z tytułu inwestycji oraz o jakości i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem prowadzonych inwestycji, w tym o wykorzystaniu limitów ograniczających to ryzyko,
  - zatwierdza informację roczną o realizacji polityki inwestycyjnej.
- 2) Komitet Audytu:
  - zgodnie z Art. 130 Ustawy o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym z dn. 11 maja 2017r. do zadań Komitetu audytu należy w szczególności monitorowanie skuteczności systemów zarządzania ryzykiem, w tym w obszarze ryzyka inwestycji.
- 3) Prezes Zarządu:
  - nadzoruje zarządzanie ryzykiem istotnym poprzez nadzór nad funkcjonowaniem ZZRIA, akceptację metod, założeń i wyników pomiaru ryzyka, tj. m.in. poprzez:
    - I. sprawowanie bezpośredniego nadzoru nad inwestycjami w instrumenty finansowe,
    - II. weryfikowanie raportów, analiz, limitów i projektów regulacji wewnętrznych w zakresie zarządzania inwestycjami w instrumenty finansowe.
- 4) Zarząd:
  - wprowadza zatwierdzoną przez Radę Nadzorczą strukturę organizacyjną Banku uwzględniającą podział obowiązków i odpowiedzialności w zakresie zarządzania inwestycjami w instrumenty finansowe,
  - odpowiada za opracowanie, wprowadzenie i aktualizację pisemnych polityk i procedur w zakresie zarządzania ryzykiem inwestycji w instrumenty finansowe oraz za ustanowienie limitów,
  - wprowadza podział realizowanych w Banku zadań, który zapewni niezależność funkcji pomiaru, monitorowania i kontrolowania ryzyka od operacji tworzących ryzyko związane z inwestowaniem,
  - podejmuje decyzje inwestycyjne w instrumenty finansowe z terminem zapadalności powyżej 1 miesiąca,
  - nadzoruje inwestycje poprzez przyjęcie informacji sprawozdawczych dotyczących struktury portfela inwestycyjnego, efektywności inwestycji i ryzyka związanego z inwestycjami własnymi, a także wyników kontroli wewnętrznej.
- 5) Wiceprezes Zarządu ds. Finansowo-Księgowych:
  - W przypadku nieobecności Głównego Księgowego podejmuje decyzje inwestycyjne w instrumenty finansowe z terminem zapadalności do 1 miesiąca.
- 6) Zespół Zarządzania Ryzykami i Analiz:
  - dokonuje oceny ryzyka przed dokonaniem inwestycji w instrumenty finansowe,
  - monitoruje inwestycje, w tym:
    - I. ocenia rentowność inwestycji i przekazuje informacje Zarządowi,
    - II. gromadzi dane finansowe kontrahentów,
    - III. ocenia ryzyko kontrahentów.
  - na bieżąco monitoruje sytuację na rynku kapitałowym i pieniężnym,
  - przedstawia Zarządowi propozycje limitów zaangażowania w instrumenty finansowe,
  - monitoruje wykorzystanie przyjętych limitów zaangażowania w instrumenty finansowe.
- 7) Główny Księgowy:
  - podejmuje decyzje inwestycyjne w instrumenty finansowe z terminem zapadalności do 1 miesiąca,
  - przedstawia Zarządowi propozycje nowych inwestycji w instrumenty finansowe z terminem zapadalności powyżej 1 miesiąca,
  - przedstawia Zarządowi propozycję struktury portfela inwestycyjnego,
  - prowadzi negocjacje przy dokonywaniu transakcji na rynku finansowym,
  - sporządza i przechowuje pisemne decyzje inwestycyjne,
  - analizuje i monitoruje strukturę bilansu Banku,
  - nadzoruje prawidłowość i poprawność zapisów księgowych,
  - prowadzi bieżącą wycenę instrumentów finansowych,
  - odpowiada za prowadzenie ewidencji księgowej adekwatnej do rodzaju inwestycji.
- 8) Zespół Księgowości:
  - odpowiada za prawidłowość i poprawność zapisów księgowych dotyczących inwestycji w instrumenty finansowe,
  - prowadzi ewidencje instrumentów finansowych oraz dokonanych transakcji.
- 9) Audyt Wewnętrzny:
  - ma za zadanie kontrolę i ocenę sprawności działania systemu zarządzania ryzykiem inwestycyjnym oraz dokonywanie regularnych przeglądów prawidłowości przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem inwestycyjnym obowiązujących w Banku,
  - dostarcza obiektywnej oceny adekwatności i skuteczności funkcjonującego systemu zarządzania ryzykiem inwestycyjnym, w tym ocenia zgodność działań wszystkich komórek z polityką Banku oraz innymi regulacjami wewnętrznymi i przepisami prawa,
  - przeprowadzany jest w Banku przez SSOZ BPS.
- 10) Stanowisko ds. Zgodności:
  - działa w zakresie zapewniania zgodności działania Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi.

Podstawowym celem dokonywania inwestycji jest uzupełnienie bieżącej działalności Banku i odpowiednie wykorzystanie nadwyżek finansowych (nadwyżki inwestycyjnej) z zamiarem zwiększenia rentowności działalności Banku.

Dodatkowym celem inwestycyjnym może być budowa portfela aktywów płynnych celem zabezpieczenia zapasu aktywów płynnych.

W Banku przeprowadzany jest przez ZZRIa kwartalny monitoring portfela, który uwzględnia:

- 1) wielkość posiadanych przez bank inwestycji w instrumenty finansowe ogółem,
- 2) wielkość inwestycji w podziale na poszczególne zaangażowania,
- 3) rentowności portfela i poszczególnych inwestycji
- 4) ocenę przestrzegania limitów inwestycyjnych,
- 5) ryzyko inwestycji.

Bank nie dokonuje oceny ryzyka (w tym oceny przestrzegania limitów inwestycyjnych) jeżeli inwestuje tylko w instrumenty, których emitentem jest Skarb Państwa lub NBP.

3. Ryzyko płynności i finansowania

Ryzyko płynności to zagrożenie utraty zdolności do finansowania aktywów i terminowego wykonywania zobowiązań w toku normalnej działalności banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, powodujące konieczność poniesienia nieakceptowalnych strat.

Ryzyko finansowania to zagrożenie niedostatku stabilnych źródeł finansowania w perspektywie średnio i długoterminowej, skutkujące rzeczywistym lub potencjalnym ryzykiem niewywiązania się przez bank z zobowiązań finansowych, w momencie ich wymagalności w perspektywie średnio- i długoterminowej, bądź w całości, bądź związanym z koniecznością poniesienia nieakceptowalnych kosztów finansowania.

Celem strategicznym w zakresie zarządzania płynnością i finansowania jest zapobieganie wystąpieniu sytuacji kryzysowej poprzez zapewnienie terminowej realizacji bieżących i przyszłych zobowiązań wobec klientów (wywiązywania się z przyjętych zobowiązań kredytowych oraz pełnego wykorzystania udzielonych zobowiązań pozabilansowych. Regulowanie zobowiązań płatniczych i wypłat środków deponentom).

Struktura i zadania w zakresie zarządzania płynnością i finansowaniem:

1) Zadania Rady Nadzorczej:

- sprawuje nadzór nad ryzykiem płynności i finansowania jakie ponosi Bank oraz metodami zarządzania tym ryzykiem,
- zatwierdza Politykę zarządzania ryzykiem płynności i finansowania oraz sprawuje nadzór nad zgodnością polityki Banku w zakresie ryzyka płynności i finansowania ze strategią i planem operacyjnym Banku,
- zatwierdza przygotowaną przez Zarząd strukturę organizacyjną Banku dostosowaną do wielkości i profilu ryzyka płynności i finansowania,
- zatwierdza akceptowany poziom ryzyka płynności i finansowania (apetyt na ryzyko) między innymi poprzez zatwierdzanie limitów wewnętrznych (w tym strategicznego limitu) ograniczających narażenie Banku na ryzyko płynności i określonych przez Zarząd,
- zatwierdza Plan pozyskania długoterminowych źródeł finansowania,
- otrzymuje cyklicznie raporty dotyczące ryzyka płynności i finansowania zawierające poziom płynności Banku, stopień wykorzystania limitów i skutkach decyzji w zakresie ryzyka płynności i finansowania,
- nadzoruje realizację polityki zarządzania ryzykiem płynności i finansowania.

2) Zadania Komitetu Audytu:

- Zgodnie z Art. 130 Ustawy o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym z dn. 11 maja 2017r. do zadań Komitetu audytu należy w szczególności monitorowanie skuteczności systemów zarządzania ryzykiem, w tym ryzyka płynności i finansowania.

3) Zadania Zarządu:

- odpowiada za opracowanie struktury organizacyjnej Banku dostosowanej do wielkości i profilu ponoszonego ryzyka płynności (struktura organizacyjna zatwierdzana jest na poziomie Rady Nadzorczej Banku),
- odpowiada za opracowanie, wprowadzenie oraz aktualizację pisemnych polityk oraz instrukcji w zakresie zarządzania ryzykiem płynności i finansowania,
- wprowadza podział realizowanych w Banku zadań, który zapewnia niezależność funkcji pomiaru, monitorowania i kontrolowania ryzyka płynności od działalności operacyjnej, z której wynika podejmowanie ryzyka płynności i finansowania przez Bank,
- określa poziom limitów wewnętrznych ograniczających narażenie Banku na ryzyko i przedstawia do zatwierdzenia Radzie Nadzorczej,
- odpowiada za skuteczność zarządzania ryzykiem płynności i finansowania oraz systemu kontroli wewnętrznej w zakresie zarządzania płynnością oraz za nadzór nad efektywnością tego systemu, wprowadzając niezbędne korekty i udoskonalenia w razie zmiany poziomu ryzyka w działalności Banku, czynników otoczenia gospodarczego oraz nieprawidłowości w funkcjonowaniu systemu zarządzania płynnością,
- odpowiada za takie rozdzielenie kluczowych zadań w procesie zarządzania ryzykiem płynności i finansowania, aby uniknąć potencjalnych konfliktów interesów,
- odpowiada za politykę informacyjną w zakresie zarządzania ryzykiem płynności i finansowania, pozwalającą na ocenę skuteczności działania Rady Nadzorczej i Zarządu Banku w zakresie zarządzania ryzykiem płynności i finansowania, monitorowania stanu bezpieczeństwa działalności Banku i ocenę sytuacji finansowej,
- przekazuje Radzie Nadzorczej oraz Komitetowi Audytu okresową informację, przedstawiającą w sposób rzetelny, przejrzysty i syntetyczny ryzyko płynności i finansowania w działalności Banku,
- ryzyko płynności i finansowania analizowane jest na posiedzeniach Zarządu w cyklach miesięcznych,

- na wniosek dowolnego członka Zarządu lub Rady Nadzorczej ryzyko płynności i finansowania może być omawiane ze zwiększoną częstotliwością, na wskazanym posiedzeniu Zarządu,
  - co najmniej raz w roku dokonuje oceny przyjętej Polityki w zakresie ryzyka płynności i finansowania pod względem sposobu jej stosowania oraz ewentualnej konieczności wprowadzenia zmian. Zarząd informuje Radę Nadzorczą o wynikach dokonanej oceny.
- 4) Zadania Prezesa Zarządu:
- nadzór nad zarządzaniem ryzykiem istotnym poprzez nadzór nad funkcjonowaniem ZZRiA, akceptację metod, założeń i wyników pomiaru ryzyka,
  - opiniowanie i doradzanie Zarządowi w zakresie kształtowania się współczynnika wypłacalności i adekwatności kapitałowej,
  - akceptacja projektów procedur zarządzania ryzykiem płynności i finansowania w Banku,
  - akceptacja analiz opłacalności nowo wprowadzanych produktów sporządzanych przez ZZRiA,
  - akceptacja propozycji ustanowienia lub aktualizacji limitów płynności wynikających z regulacji wewnętrznych Banku,
  - nadzorowanie działań zmierzających do utrzymania ryzyka płynności i finansowania na akceptowalnym poziomie.
- 5) Zadania Członka Zarządu – Wiceprezesa Zarządu ds. Finansowo-Księgowych:
- opiniowanie i doradzanie Zarządowi w zakresie kształtowania się struktury bilansu i sytuacji ekonomiczno-finansowej Banku.
- 6) Zadania Głównego Księgowego (Komórki sterującej):
- bezpośrednie, bieżące zadania związane z utrzymywaniem płynności Banku, tj. przedmiotem działań związanych z utrzymywaniem płynności jest optymalne zarządzanie środkami Banku w celu jak najbardziej rentownego ich zagospodarowania oraz wywiązywanie się Banku z zawartych umów (zarówno kredytowych – zabezpieczenie środków na akcję kredytową, jak i środków na wypłaty depozytów, których termin wymagalności upłynął),
  - odpowiada za skład portfela aktywów płynnych na poziomie zabezpieczającym płynność finansową Banku i zapobiegającym powstaniu strat operacyjnych wynikających z ryzyka płynności rynku (produktu),
  - wykonuje czynności związane z zarządzaniem płynnością bieżącą, śróddzienną, krótko, średnio i długoterminową,
  - prognozuje wysokość kredytu w Banku Zrzeszającym oraz prowadzi jego obsługę,
  - sporządza prognozy wpływów i wypływów środków pieniężnych w okresie do 1 miesiąca, które dotyczą pozycji znaczących (ponadstandardowych) np. depozyt, kredyt itp.,
  - zadania Głównego Księgowego obejmują również:
    - 1) określanie potrzeb płynnościowych Banku i źródeł płynności dostępnych w celu zaspokojenia tych potrzeb, specyfiki działalności Banku, asortymentu produktów, struktury bilansu i profili przepływów środków pieniężnych związanych ze zobowiązaniami bilansowymi i pozabilansowymi,
    - 2) określanie zapotrzebowania na płynność zarówno w normalnych warunkach rynkowych, jak i w warunkach kryzysowych, które mogą dotyczyć wyłącznie Banku, całego rynku lub kombinacji tych sytuacji,
    - 3) planowanie i sterowanie ryzykiem koncentracji płynności, zapewniające dywersyfikację aktywów płynnych, źródeł i okresu finansowania,
    - 4) planowanie i utrzymywanie nadwyżki płynności, na którą składają się nieobciążone, wysokiej jakości aktywa płynne, w tym dokonywanie transakcji związanych z zabezpieczaniem płynności,
    - 5) planowanie zapotrzebowania, a także zabezpieczenie środków w zakresie płynności śróddziennej, w celu zapewnienia bieżącego wykonania przez Bank zobowiązań płatniczych i rozliczeniowych – zarówno w warunkach normalnych, jak i w warunkach skrajnych,
    - 6) sprawowanie kontroli wewnętrznej w obszarze zarządzania ryzykiem płynności i finansowania.
- 7) Zadania Zespołu Zarządzania Ryzykami i Analiz (Komórki monitorującej) obejmują:
- codzienny pomiar i dokumentowanie ryzyka płynności natychmiastowej oraz nowych nadzorczych miar płynności NSFR i LCR, w tym także wewnętrznych wskaźników M1 oraz M2,
  - raportowanie w aplikacji sprawozdawczej aSSist wskaźników LCR oraz NSFR za każdy dzień raportowy do godziny 14:00 następnego dnia roboczego (przy czym w przypadku miary NSFR wymagane jest również przekazywanie sprawozdań NSFR nie tylko za dni robocze, ale dodatkowo także za te dni wolne, które stanowią ostatni kalendarzowy dzień miesiąca). Ww. raportowanie odnosi się do obowiązku wyliczenia i dotrzymywania minimalnego poziomu LCR oraz NSFR w ujęciu łącznym dla uczestników SOZ BPS, w Banku BPS S.A. (monitorowanie płynności Zrzeszenia),
  - monitorowanie wskaźników ryzyka płynności i finansowania oraz odpowiednich limitów, w tym strategicznego limitu płynności i finansowania,
  - sygnalizowanie Zarządowi przypadków przekroczeń limitów, a także wyjaśnienie przyczyn ich przekroczenia,
  - badanie wpływu czynników ryzyka bankowego, pod kątem struktury aktywów i pasywów Banku oraz dokumentowanie pomiaru ryzyka płynności i finansowania, zarówno w ujęciu historycznym i prognozowanym,
  - opracowywanie – przy współpracy z odpowiednimi komórkami merytorycznymi – propozycji limitów dla ryzyka płynności oraz przedstawianie ich Prezesowi Zarządu i Zarządowi celem podjęcia decyzji wdrożeniowych i przedstawiania do zatwierdzenia Radzie Nadzorczej,
  - opracowywanie projektów regulacji wewnętrznych Banku obejmujących zasady zarządzania ryzykiem płynności i finansowania,
  - weryfikacja regulacji wewnętrznych Banku obejmujących szczegółowe zasady zarządzania ryzykiem płynności i finansowania,
  - dokonywanie przeglądu procesu zarządzania ryzykiem płynności i finansowania,
  - przeprowadzanie analiz opłacalności nowo wprowadzanych produktów i przedkładanie ich właściwym organom Banku,

- sporządzanie okresowych sprawozdań z dokonanego pomiaru ryzyka płynności i finansowania, a następnie przedkładanie ich właściwym organom Banku,
  - sporządzanie planu pozyskania długoterminowych źródeł finansowania i przedkładanie go właściwym organom Banku,
  - współpraca i koordynowanie działań wszystkich komórek organizacyjnych Banku w zakresie pozyskania rzetelnych informacji sprawozdawczych dotyczących ryzyka płynności i finansowania ze wszystkich obszarów działania Banku,
  - opracowywanie i realizacja Polityki informacyjnej Banku.
- 8) Zadaniem Audytu Wewnętrznego przeprowadzanego przez SSOZ BPS jest:
- kontrola i ocena sprawności działania systemu zarządzania ryzykiem płynności i finansowania oraz dokonywanie regularnych przeglądów prawidłowości przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem obowiązujących w Banku,
  - dostarczanie obiektywnej oceny adekwatności i skuteczności funkcjonującego systemu zarządzania ryzykiem płynności i finansowania, w tym ocena zgodności działań wszystkich komórek z polityką Banku oraz innymi regulacjami wewnętrznymi i przepisami prawa.
- 9) Zadania Wiceprezesa Zarządu ds. Handlu obejmują:
- uwzględnianie w polityce Banku działań mających na celu zapewnienie stabilnych źródeł finansowania zgodnie z planowanym rozwojem akcji kredytowej,
  - nadzór nad opracowywaniem i modyfikowaniem produktów bankowych oraz monitorowanie ich funkcjonowania.
- 10) Zadania Stanowiska ds. zgodności obejmują:
- działania w zakresie zapewnienia zgodności działania Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi oraz standardami rynkowymi.
- 11) Pozostałe komórki są zobowiązane do przygotowywania i dostarczania informacji niezbędnych do sprawnego i efektywnego zarządzania płynnością Banku, a także do wykonywania zadań związanych z realizacją planów i procedur awaryjnych.

Proces zarządzania ryzykiem płynności w Banku zawiera następujące elementy:

- 1) wyznaczanie i utrzymywanie nowych nadzorczych norm płynności w zakresie obowiązującym Bank (LCR oraz NSFR), a także wewnętrznych miar płynnościowych M1 oraz M2,
- 2) śróddzienne i bieżące zarządzanie płynnością Banku,
- 3) sterowanie płynnością krótko, średnio i długoterminową,
- 4) pomiar i analizę ryzyka, monitorowanie płynności oraz kontrolę przestrzegania limitów i ocenę wskaźników wczesnego ostrzegania,
- 5) reakcję na zagrożenia dla utrzymywania płynności, uruchomienie i realizację planów i procedur awaryjnych,
- 6) wyznaczanie pozycji walutowej w ujęciu dziennym
- 7) analizę wpływu wdrażanych nowych produktów na ryzyko płynności i finansowania,
- 8) kontrolę i weryfikację poprawności działania procesu zarządzania ryzykiem płynności i finansowania,
- 9) modyfikację przyjętych założeń oraz metod,
- 10) sprawozdawczość obligacyjną w zakresie płynności i finansowania.

Zarządzanie płynnością odbywa się w następujących horyzontach czasowych:

- 1) płynność śróddzienna – w ciągu dnia
- 2) płynność natychmiastowa – w okresie najbliższego dnia,
- 3) płynność bieżąca – w okresie 7 dni,
- 4) płynność krótkoterminowa – w okresie do 1 miesiąca,
- 5) płynność średniookresowa – w okresie do 12 miesięcy,
- 6) płynność długookresowa – w okresie powyżej 12 miesięcy.

Pomiarem ryzyka, monitorowaniem jego poziomu oraz kontrolą przestrzegania limitów zajmuje się Zespół Zarządzania Ryzykami i Analiz, który cyklicznie zbiera i przetwarza dane z systemu informatycznego i informacje pochodzące z odpowiednich komórek organizacyjnych Banku.

Zespół Zarządzania Ryzykami i Analiz dokonuje pomiaru ryzyka płynności:

- 1) za pomocą miar płynności M1, M2, LCR i NSFR wyznaczanych za każdy dzień roboczy i ostatni dzień każdego miesiąca,
- 2) codziennie za pomocą:
  - 1) badania wysokości i dynamiki kredytów,
  - 2) badania wysokości i dynamiki depozytów,
  - 3) badania wysokości i dynamiki zobowiązań pozabilansowych,
  - 4) analizy pokrycia oszacowanego wypływu środków w dniu przez aktywa płynne,
  - 5) analizy pokrycia środków niestabilnych, ustalanych w miesięcznej analizie ryzyka płynności, przez aktywa płynne,
  - 6) wskaźników i przyjętych w Banku limitów płynności,
  - 7) analizy odnawialności depozytów,
  - 8) analizy zrywalności depozytów,
  - 9) analizy wcześniejszych spłat kredytów,
- 3) miesięcznie za pomocą:
  - 1) analizy struktury aktywów, pasywów i udzielonych zobowiązań pozabilansowych,
  - 2) analizy wewnętrznych cen transferowych (FTP),
  - 3) analizy luki płynności,
  - 4) analizy stabilności bazy depozytowej,
  - 5) analizy wskaźników płynności,
  - 6) analizy stabilności bazy depozytowej,
  - 7) analizy scenariuszy sytuacji awaryjnych (testy warunków skrajnych),
  - 8) krótkoterminowej prognozy stanu środków niestabilnych.

4. Ryzyko stopy procentowej z tytułu działalności zaliczanej do portfela bankowego

Ryzyko stopy procentowej z tytułu działalności zaliczanej do portfela bankowego to obecne lub przyszłe ryzyko zarówno dla dochodów, jak i wartości ekonomicznej, wynikające ze zmian stóp procentowych, które wpływają na pozycje wrażliwe na zmiany stóp procentowych. Ryzyko to obejmuje:

- 1) ryzyko terminów przeszacowania (ryzyko niedopasowania terminów przeszacowania) – ryzyko wynikające ze struktury terminowej pozycji wrażliwych na zmiany stóp procentowych, którego źródłem są różnice w czasie dostosowania oprocentowania tych instrumentów. Obejmuje ono zmiany w strukturze terminowej stóp procentowych występujące w sposób spójny na krzywej dochodowości (ryzyko równoległe) lub w sposób zróżnicowany w poszczególnych okresach (ryzyko nierównoległe),
- 2) ryzyko bazowe - ryzyko wynikające z wpływu względnych zmian stóp procentowych na pozycje wrażliwe na zmiany stóp procentowych, które mają podobne okresy zapadalności/wymagalności, ale są wyceniane według różnych indeksów stóp procentowych. Ryzyko bazowe wynika z niedoskonałej korelacji w dostosowaniu stóp procentowych uzyskiwanych i płaconych od różnych pozycji wrażliwych na zmiany stóp procentowych,
- 3) ryzyko opcji klienta - ryzyko wynikające z opcji (wbudowanych i jawnych) w przypadku, gdy bank lub jego klient może zmienić poziom i terminy przepływów pieniężnych. Może to być ryzyko wynikające z:
  - o pozycji wrażliwych na zmiany stóp procentowych, w przypadku gdy posiadacz prawie na pewno skorzysta z opcji, o ile leży to w jego interesie finansowym (wbudowane lub jawne opcje automatyczne) – np. kredyty dające kredytobiorcy prawo spłaty przed terminem pozostałej części kredytu lub zmiany charakteru oprocentowania (stałe/zmienne), różnego typu instrumenty dłużne zawierające opcje typu call lub put, dające możliwość wcześniejszego wykupu instrumentu,
  - o domyślnie wbudowanej elastyczności lub w ramach terminów dla pozycji wrażliwych na zmiany stóp procentowych, w związku z czym zmiany stóp procentowych mogą wpływać na zmianę zachowania klienta (wbudowane ryzyko opcji behawioralnej klienta) – np. różnego typu depozyty bez oznaczonego terminu wymagalności, pozwalające deponentom wycofać swoje środki w dowolnym momencie, często bez żadnych kar.

Celami strategicznymi w zakresie zarządzania ryzykiem stopy procentowej są:

- 1) maksymalizacja marży odsetkowej w warunkach zmienności rynkowych stóp procentowych i ograniczanie negatywnego wpływu zmian stóp procentowych poprzez system limitów i skuteczne zarządzanie aktywami i pasywami,
- 2) utrzymanie zmienności wyniku finansowego, wynikającego ze zmiany stóp procentowych, w granicach nie zagrażających bezpieczeństwu Banku, realizacji planu operacyjnego i adekwatności kapitałowej Banku,
- 3) utrzymanie profilu ryzyka stopy procentowej w Banku na poziomie nie wyższym niż akceptowany,
- 4) prowadzenie działań mających na celu zabezpieczanie ryzyka stopy procentowej w ramach zarządzania aktywami i pasywami Banku.

Pomiar, monitorowanie i raportowanie ryzyka stopy procentowej odbywa się nie rzadziej niż raz w miesiącu wg stanu na koniec każdego miesiąca. Do pomiaru wykorzystywane są następujące metody:

- 1) luka przeszacowania,
- 2) metoda zmiany wyniku odsetkowego,
- 3) miara wartości ekonomicznej (oparta na zmodyfikowanej duracji kapitału),
- 4) analiza podstawowych wskaźników związanych z ryzykiem stopy procentowej.

Bank dokonuje pomiaru ryzyka stopy procentowej za pomocą oprogramowania „System AS – Analizy i Sprawozdania”, zintegrowanego z systemem finansowo-księgowym Banku.

W procesie zarządzania ryzykiem stopy procentowej w Banku uczestniczą:

- 1) Rada Nadzorcza, do zadań której należy:
  - zatwierdzanie polityki zarządzania ryzykiem stopy procentowej,
  - zatwierdzanie przygotowanej przez Zarząd struktury organizacyjnej Banku dostosowanej do wielkości i profilu ponoszonego ryzyka stopy procentowej,
  - zatwierdzanie poziomu limitów ograniczających ryzyko stopy procentowej w skali Banku, w tym strategicznego limitu ryzyka stopy procentowej,
  - nadzorowanie przestrzegania przez Zarząd dopuszczalnego profilu ryzyka stopy procentowej,
  - nadzorowanie skuteczności procesu zarządzania Bankiem, z uwzględnieniem efektywności i trafności zatwierdzonych przez Zarząd: struktur organizacyjnych, linii podległości, zakresów odpowiedzialności kluczowych komórek Banku, systemu kontroli wewnętrznej.
- 2) Komitet Audytu:
  - Zgodnie z Art. 130 Ustawy o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym z dn. 11 maja 2017 r. do zadań Komitetu audytu należy w szczególności monitorowanie skuteczności systemów zarządzania ryzykiem, w tym ryzyka stopy procentowej.
- 3) Zarząd Banku odpowiada za:
  - stworzenie i zorganizowanie prawidłowego procesu zarządzania ryzykiem stopy procentowej, w tym za wdrożenie i aktualizowanie zasad polityki oraz procedury zarządzania tym ryzykiem,
  - podział realizowanych w Banku zadań, który zapewnia niezależność funkcji pomiaru, monitorowania i kontrolowania ryzyka stopy procentowej od działalności operacyjnej, z której wynika podejmowanie ryzyka stopy procentowej przez Bank, a także za takie rozdzielenie kluczowych zadań w procesie zarządzania ryzykiem stopy procentowej, aby uniknąć potencjalnych konfliktów interesów,

a także:

- sprawuje bieżącą kontrolę nad efektywnością procesu zarządzania ryzykiem stopy procentowej w ramach swoich uprawnień statutowych,
  - zatwierdza procedury zarządzania ryzykiem stopy procentowej,
  - określa poziom limitów ograniczających ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej i przedstawia do zatwierdzenia Radzie Nadzorczej,
  - wprowadza zatwierdzoną przez Radę Nadzorczą strukturę organizacyjną Banku dostosowaną do wielkości i profilu ponoszonego ryzyka stopy procentowej,
  - ustala oprocentowanie dla produktów znajdujących się w ofercie Banku,
  - przekazuje Radzie Nadzorczej Banku okresową informację na temat ryzyka stopy procentowej,
  - odpowiada za politykę informacyjną w zakresie zarządzania ryzykiem stopy procentowej.
- 4) Prezes Zarządu:
- nadzoruje zarządzanie ryzykiem istotnym poprzez nadzór nad funkcjonowaniem ZZRiA oraz systemem zarządzania ryzykiem stopy procentowej, w tym akceptację metod, założeń i wyników pomiaru ryzyka,
  - akceptuje projekty procedur zarządzania ryzykiem stopy procentowej oraz rekomenduje je Zarządowi,
  - akceptuje propozycje ustanowienia lub aktualizacji limitów ograniczających ryzyko stopy procentowej.
- 5) Wiceprezes Zarządu ds. Finansowo-Księgowych:
- sprawuje m.in. nadzór nad opracowywaniem projektów planu operacyjnego oraz budżetów dla komórek operacyjnych Banku oraz monitorowaniem ich realizacji.
- 6) Zespół Zarządzania Ryzykami i Analiz odpowiada za:
- opracowywanie projektów procedur zarządzania ryzykiem stopy procentowej oraz ich weryfikację,
  - dokonywanie przeglądu procesu zarządzania ryzykiem stopy procentowej,
  - przygotowywanie propozycji limitów ograniczających ryzyko stopy procentowej,
  - dokonywanie pomiaru i monitorowania ryzyka stopy procentowej oraz kontroli wykorzystania limitów ograniczających ryzyko stopy procentowej,
  - opracowywanie raz w miesiącu raportu przedstawiającego ekspozycji Banku na ryzyko stopy procentowej oraz wpływ zmian stóp procentowych na wynik odsetkowy oraz uznany kapitał Banku i przedkładanie ich właściwym organom Banku,
  - opracowywanie oceny nowoprowadzonych produktów w aspekcie ich wpływu na ponoszone przez Bank ryzyko stopy procentowej,
  - sprawowanie kontroli wewnętrznej w obszarze zarządzania ryzykiem stopy procentowej.
- 7) Wiceprezes Zarządu ds. Handlu:
- projektuje, nadzoruje oraz realizuje politykę produktową Banku,
  - sprawuje nadzór nad przygotowaniem projektów nowych produktów,
  - przedstawia propozycje oraz wnioskuje na Zarząd Banku w sprawie oprocentowania produktów znajdujących się w ofercie Banku.
- 8) Audyt Wewnętrzny SSOZ BPS wydaje niezależną i obiektywną opinię na temat skuteczności i adekwatności systemu zarządzania ryzykiem stopy procentowej w Banku, a wyniki audytu stanowią źródło obiektywnych analiz i ocen dla Zarządu oraz Rady Nadzorczej Banku.
- 9) Stanowisko ds. zgodności działa w zakresie zapewniania zgodności działania Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi oraz standardami rynkowymi.

W celu monitorowania ryzyka stóp procentowych Bank dokonuje analiz informacji zawartych w raportach, tj.:

- 1) luki terminów przeszacowania stopy procentowej,
- 2) struktury aktywów i pasywów wrażliwych na dzień analizy, wraz ze średnimi nominalnymi stopami procentowymi oraz średnimi wskaźnikami zmian w stosunku do stóp referencyjnych,
- 3) testów warunków skrajnych przy faktycznej strukturze aktywów i pasywów wrażliwych Banku,
- 4) poziomu (stopnia) wykorzystania poszczególnych limitów w zakresie ryzyka stopy procentowej,
- 5) wpływu planowanych zmian stóp procentowych na wynik odsetkowy Banku,
- 6) prognozowanego dochodu odsetkowego do końca najbliższego kwartału oraz końca najbliższego roku w stosunku do planu operacyjnego,
- 7) podstawowych wskaźników z zakresu ryzyka stopy procentowej.

5. Ryzyko walutowe

Ryzyko walutowe określone jest jako ryzyko utraty wartości aktywów, wzrostu poziomu zobowiązań lub zmiany wyniku finansowego w rezultacie wrażliwości na zmiany kursów walut.

Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem walutowym jest dążenie do pełnego zaspokojenia potrzeb klientów w zakresie obsługi dewizowej, stałe zwiększanie obrotu dewizowego przy stałym wzroście przychodów z tytułu wymiany i jednoczesnym utrzymywaniu pozycji walutowej na poziomie zapewniającym bezpieczeństwo Banku.

Zarządzanie ryzykiem walutowym polega m.in. na zawieraniu transakcji o takiej strukturze oraz warunkach, które w najbardziej efektywny sposób zabezpieczają Bank przed potencjalnymi stratami z tytułu zmian kursów walutowych minimalizując związane z nim ryzyko.

Organizacja procesu zarządzania:

I. Rada Nadzorcza:

- a) akceptuje ogólny poziom podejmowanego ryzyka walutowego,
- b) sprawuje nadzór nad kontrolą systemu zarządzania ryzykiem walutowym oraz ocenia jej adekwatność i skuteczność,

- c) sprawuje ogólny nadzór nad procesem zarządzania ryzykiem walutowym w zakresie zgodności ze strategią zarządzania ryzykiem i planem finansowym Banku.
- II. Zarząd Banku:
- odpowiada za zorganizowanie skutecznego procesu zarządzania ryzykiem walutowym oraz nadzór nad efektywnością tego procesu,
  - zatwierdza limity ryzyka walutowego,
  - okresowo kontroluje poziom podejmowanego ryzyka walutowego,
  - przekazuje Radzie Nadzorczej okresowe informacje z zakresu zarządzania ryzykiem walutowym.
- III. Prezes Zarządu - nadzoruje zarządzanie ryzykiem istotnym poprzez nadzór nad funkcjonowaniem ZZRIa, akceptację metod, założeń i wyników pomiaru ryzyka.
- IV. Komitet Audytu:
Zgodnie z Art. 130 Ustawy o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym z dn. 11 maja 2017r. do zadań Komitetu audytu należy w szczególności monitorowanie skuteczności systemów zarządzania ryzykiem, w tym ryzyka walutowego.
- V. Zespół Zarządzania Ryzykami i Analiz:
- przedkłada Zarządowi informację o wysokości i przyczynach przekroczenia limitów,
  - opracowuje zasady pomiaru i kontroli ryzyka walutowego w Banku oraz dokonuje ich aktualizacji,
  - przekazuje Zarządowi raport podsumowujący zarządzanie ryzykiem walutowym w terminach określonych w Instrukcji sporządzania informacji zarządczej w Banku Spółdzielczym w Lubawie,
  - przedkłada propozycje limitów pozycji walutowych dla całego Banku,
  - określa pozycje walutowe oraz oblicza wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka walutowego,
  - przeprowadza okresową weryfikację przyjętych metod oceny ryzyka walutowego i limitów,
  - przeprowadza testy warunków skrajnych czyli ocenę wpływu nieoczekiwanych zmian na rynku walutowym na sytuację finansową Banku przejawiające się znacznym wzrostem ryzyka walutowego.
- VI. Audyt Wewnętrzny:
- ma za zadanie kontrolę i ocenę sprawności działania systemu zarządzania ryzykiem walutowym oraz dokonywanie regularnych przeglądów prawidłowości przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem walutowym obowiązujących w Banku,
  - dostarcza obiektywnej oceny adekwatności i skuteczności funkcjonującego systemu zarządzania ryzykiem walutowym, w tym ocenia zgodność działań wszystkich komórek z polityką Banku oraz innymi regulacjami wewnętrznymi i przepisami prawa,
  - Audyt wewnętrzny w Banku przeprowadzany jest przez SSOZ BPS.
- VII. Stanowisko do spraw zgodności działa w zakresie zapewniania zgodności działania Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi oraz standardami rynkowymi.
- VIII. Zespół Księgowości (w zakresie operacji walutowych):
- odpowiada za poprawne rozliczenie i zaksięgowanie transakcji,
  - rozlicza operacje walutowe uznające i obciążające rachunek Nostro Banku w Banku obsługującym,
  - dokonuje analizy zgodności stanu sald na rachunkach Nostro Banku poprzez:
    - kontrolę bilansu walutowego,
    - weryfikację zgodności stanów poszczególnych rachunków Nostro, z podziałem na poszczególne waluty, z wyciągami rachunków Nostro otrzymanymi z Banku obsługującego, w którym rachunki są umiejscowione,
    - w przypadku niezgodności z wyciągami z rachunku Nostro, otrzymanymi z Banku obsługującego, Bank zobowiązany jest sprawdzać na bieżąco prawidłowość podanych na wyciągu operacji i wskazanego salda.
  - zawiera transakcje walutowe w Banku obsługującym mające wpływ na pozycję walutową Banku,
  - odpowiada za przestrzeganie limitów pozycji walutowych,
  - lokuje nadwyżki środków walutowych na lokatach terminowych,
  - wprowadza obowiązujące kursy walut w systemie finansowo – księgowym.
- IX. Administrator rozliczeń / archiwista (w zakresie operacji walutowych) odpowiada za poprawne rozliczenie i zaksięgowanie transakcji.
- X. Zespół Zarządzania Sprzedażą:
- otwiera i prowadzi rachunki walutowe klientów,
  - wykonuje czynności związane z wypłatami w systemie rozliczeniowym,
  - przyjmuje wpłaty i dokonuje wypłat w walutach obcych,
  - prowadzi skup i sprzedaż walut,
  - zasila i odprowadza waluty do i z Banku Zrzeszającego.

Bieżące monitorowanie ryzyka walutowego w Banku, odbywa się na podstawie sporządzonego raportu całkowitej pozycji walutowej, każdego dnia roboczego danego miesiąca za poprzedni dzień roboczy korzystając z programu AS – Analizy i Sprawozdania.

Zespół Zarządzania Ryzykami i Analiz w terminach określonych w Instrukcji sporządzania informacji zarządczej w Banku Spółdzielczym w Lubawie sporządza analizę ryzyka walutowego, zawierającą:

- Informację o wielkości pozycji walutowej indywidualnej i całkowitej,
- Informację o zmianach kursowych,
- Informację o przestrzeganiu limitów dla pozycji walutowych i limitu strat,
- Udział środków walutowych w aktywach Banku,
- Udział środków walutowych w pasywach Banku,

- f) Monitorowanie rozmiaru skali działalności walutowej.
- g) Testy warunków skrajnych.
- h) Odwrotne testy warunków skrajnych.

Zarząd Banku prezentuje Radzie Nadzorczej informacje o skali ryzyka walutowego oraz przedstawia limity na pozycje walutowe. Informacja przekazywana jest w okresach określonych w Instrukcji sporządzania informacji zarządczej w BS Lubawa.

6. Ryzyko operacyjne

Ryzyko operacyjne to możliwość wystąpienia straty wynikającej z nieodpowiednich lub zawodnych procedur wewnętrznych, błędów ludzi i systemów lub ze zdarzeń zewnętrznych, obejmując także ryzyko prawne. Na potrzeby prowadzenia oceny nadzorczej przyjmuje się, że w zakres ryzyka operacyjnego wchodzi ryzyka wyodrębnione wg poniższej systematyki i definicji:

- Ryzyko prowadzenia działalności (postępowania – ang. conduct risk) – rzeczywiste lub potencjalne ryzyko strat, jakie może ponieść dana instytucja w wyniku niewłaściwego świadczenia usług finansowych, w tym umyślnego uchybienia lub zaniedbania;
- Ryzyko prawne – ryzyko poniesienia strat na skutek błędnego lub zbyt późnego opracowania lub uchwalenia regulacji, ich niestabilności, zmian w orzecznictwie, błędnego ukształtowania stosunków prawnych, jakości dokumentacji formalno-prawnej czy niekorzystnych rozstrzygnięć sądów lub innych organów w sprawach spornych prowadzonych z innymi podmiotami;
- Ryzyko modelu – oznacza potencjalną stratę, jaką może ponieść instytucja, w wyniku decyzji, które mogły zasadniczo opierać się na danych uzyskanych przy zastosowaniu modeli wewnętrznych, z powodu błędów w opracowaniu, wdrażaniu lub stosowaniu takich modeli (art. 3 ust. 1 pkt 11 Dyrektywy CRD IV). Ryzyko modeli w praktyce objawia się poprzez występowanie rozbieżności pomiędzy oszacowaniem zaraportowanym przez dany model a wielkością rzeczywistą. Można wyróżnić cztery zasadnicze źródła tych rozbieżności:
  - immanentne ograniczenia modeli,
  - ryzyko danych,
  - ryzyko założeń modeli,
  - ryzyko administrowania modelami.
- Pranie pieniędzy – rozumie się przez to czyn określony w art. 299 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny.
- Finansowanie terroryzmu – rozumie się przez to czyn określony w art. 165a ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny.
- Ryzyko prania pieniędzy i finansowania terroryzmu (ryzyko ML/TF) - obejmuje ryzyko wystąpienia nadużyć związanych z praniem pieniędzy lub finansowaniem terroryzmu przez członków organu zarządzającego lub pracowników instytucji lub przez inne strony, w tym właścicieli instytucji lub przestępców, którzy wykorzystują słabości wewnętrzne w procesie zarządzania i kontroli instytucją, w tym związanymi z technologiami informacyjno-komunikacyjnymi.

Celem strategicznym systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku jest ograniczenie możliwości wystąpienia nieoczekiwanych strat z tytułu zdarzeń ryzyka operacyjnego poprzez wdrożenie skutecznego i adekwatnego do aktualnego profilu ryzyka procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym, budowę świadomości pracowników poprzez odpowiednie szkolenia i działania zarządcze, stałe dążenie do minimalizowania skutków nieprzestrzegania zewnętrznych i wewnętrznych regulacji prawnych, a także właściwą ochronę interesów Banku poprzez stałe aktualizowanie/ dostosowywanie procedur bankowych, kontrolę ich przestrzegania, wsparcie informatyczne, szkolenia, a także korzystanie z zewnętrznego wsparcia prawnego, a także systematyczne dostosowywanie systemu do wymogów prawa, wprowadzanie nowych produktów oraz nowych wersji oprogramowania, w tym oprogramowania wspomagającego zarządzanie ryzykiem, a także programów służących bezpieczeństwu sieci i systemów informatycznych, oraz budowa świadomości ryzyka wśród pracowników poprzez niezbędne szkolenia i działania zarządcze.

Proces zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku składa się z następujących elementów:

- 1) Identyfikacja ryzyka – polega ona na:
  - a) rozpoznaniu kontekstu ryzyka, rozumianego jako istotne obszary działalności Banku wymagające zarządzania ryzykiem operacyjnym, a także zestaw wymagań prawnych i nadzorczych związanych z tymi obszarami,
  - b) rozpoznaniu aktualnych i potencjalnych źródeł zagrożeń związanych z ryzykiem operacyjnym w tych istotnych obszarach.
- 2) Pomiar lub ocena ryzyka – obejmuje on definiowanie miar ryzyka adekwatnych do rodzaju, istotności ryzyka i dostępności danych oraz dokonanie kwantyfikacji ryzyka za pomocą tak ustalonych miar, w istotnych obszarach działalności Banku lub polega na określeniu siły wpływu lub zakresu ryzyka z punktu widzenia realizacji celów zarządzania ryzykiem, w ramach oceny ryzyka przeprowadza się również testy warunków skrajnych na podstawie założeń zapewniających rzetelną ocenę ryzyka.
- 3) Monitorowanie ryzyka – polega na monitorowaniu wielkości narażenia na ryzyko, a także odchyień realizacji wskaźników ryzyka od prognoz lub założonych punktów odniesienia (np. limitów, wartości progowych, planów, pomiarów z poprzedniego okresu, wydanych rekomendacji i zaleceń).
- 4) Kontrola, w tym ograniczanie ryzyka - polega w szczególności na projektowaniu i stosowaniu metod: akceptacji, ograniczania, przeniesienia (transferu) ryzyka, a także na unikaniu ryzyka o nadmiernym wymiarze.
- 5) Raportowanie ryzyka – polegające na cyklicznym informowaniu organów Banku o wynikach pomiaru ryzyka, podjętych działaniach i rekomendacjach działań.

Organizacja procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku:

- 1) Rada Nadzorcza:

- sprawuje nadzór nad zgodnością polityki Banku w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym, ze strategią i planem finansowym Banku,
  - sprawuje nadzór nad wprowadzeniem systemu zarządzania ryzykiem, w tym ryzykiem operacyjnym oraz ocenia adekwatność i skuteczność tego procesu,
  - zapewnia, że Zarząd posiada wiedzę i umiejętności niezbędne do realizacji polityki zarządzania ryzykiem operacyjnym, weryfikuje również kompetencje Zarządu w tym zakresie,
  - zatwierdza politykę zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku,
  - zatwierdza określony przez Zarząd Banku akceptowalny poziomu ryzyka oraz monitoruje jego przestrzeganie.
- 2) Komitet Audytu:
- Zgodnie z Art. 130 Ustawy o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym z dn. 11 maja 2017 r. do zadań Komitetu audytu należy w szczególności monitorowanie skuteczności systemów zarządzania ryzykiem, w tym ryzykiem operacyjnym.
- 3) Zarząd Banku:
- odpowiada za opracowanie i wdrożenie pisemnej polityki w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym, a także systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym, jego wdrożenie, zapewnienie jego spójności z polityką zarządzania tym ryzykiem i właściwe funkcjonowanie tego systemu w Banku, w tym – jeśli to konieczne – wprowadzanie niezbędnych korekt w celu usprawnienia tego systemu,
  - zobowiązany jest zapewnić, że system zarządzania ryzykiem operacyjnym jest skuteczny – to znaczy, że proces jest realizowany w sposób poprawny na etapach:
    - o identyfikacji,
    - o oceny,
    - o przeciwdziałania,
    - o kontroli, monitorowania i raportowania,
  - podejmuje decyzje dotyczące organizacji i działania procesów zarządzania ryzykiem operacyjnym, a także organizacji i działania środowiska wewnętrznego zarządzania tym ryzykiem w ramach posiadanych kompetencji – w tym zakresie zapewnia zasoby niezbędne do skutecznego zarządzania ryzykiem operacyjnym,
  - dokonuje regularnych przeglądów polityki zarządzania ryzykiem operacyjnym i systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym, w tym zasad zarządzania tym ryzykiem, zgodnie z odpowiednimi regulacjami wewnętrznymi,
  - w przypadkach, gdy zajdzie taka potrzeba przeprowadza weryfikację i aktualizację polityki zarządzania ryzykiem operacyjnym,
  - okresowo przedkłada Radzie Nadzorczej syntetyczną informację na temat profilu ryzyka operacyjnego, na które narażony jest Bank,
  - odpowiada za realizację procesu kontroli tego ryzyka, nadzorując zakres i częstotliwość kontroli wewnętrznej, w celu zapewnienia adekwatności systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym do profilu ryzyka operacyjnego Banku.
- 4) Prezes Zarządu jako wyznaczony Członek Zarządu pełni nadzór nad zarządzaniem ryzykiem istotnym w działalności Banku (w tym nad Ryzykiem operacyjnym), m.in. poprzez:
- wykonanie uchwał Zarządu w zakresie wdrożenia i funkcjonowania procesów zarządzania ryzykiem operacyjnym,
  - nadzór w sposób bieżący nad poziomem ryzyka operacyjnego, m.in.: poprzez zapoznawanie się z odpowiednimi informacjami sprawozdawczymi dotyczącymi profilu ryzyka operacyjnego w Banku,
  - wnioskowanie do Zarządu o podjęcie działań w przypadkach konieczności reakcji Zarządu (tj. uczestniczenie z poziomu Zarządu w bieżącym monitorowaniu ryzyka),
  - nadzór nad terminowością i prawidłowością raportowania przez komórki organizacyjne Banku informacji zarządczej w zakresie ryzyka operacyjnego,
  - nadzór nad zachowaniem adekwatności Polityki względem skali i rodzaju działalności Banku, a także spójności jej treści z innymi regulacjami obowiązującymi w Banku,
  - podejmowanie decyzji w sprawie zatwierdzenia listy obowiązujących KRI, limitów wartości KRI oraz metod ich wyznaczania.
- 5) Kierownicy komórek organizacyjnych w codziennej pracy uczestniczą w zarządzaniu ryzykiem operacyjnym poprzez:
- sprawowanie odpowiednio nadzoru kierowniczego i kontroli wewnętrznej, w tym nadzór nad skuteczną realizacją zapisów Instrukcji, a także innych regulacji wewnętrznych Banku związanych z zarządzaniem ryzykiem operacyjnym przez swoich podwładnych,
  - identyfikację, zapobieganie przyczynom lub likwidację skutków wystąpienia ryzyka operacyjnego towarzyszącego wykonywaniu codziennych czynności podległych komórek organizacyjnych,
  - stanowczą reakcję na stwierdzone nieprawidłowości i podejmowanie, w razie takiej konieczności działań naprawczych i doskonalących,
  - podejmowanie działań w celu budowy właściwej kultury organizacyjnej i kształtowania postaw podwładnych w zakresie świadomości i właściwego postępowania w zakresie ryzyka operacyjnego.
- 6) Do zadań ZZRIA należy:
- opracowanie i aktualizowanie metodyki zarządzania ryzykiem operacyjnym określonej przez system aktów normatywnych, definiujących proces zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz sposoby realizowania tego procesu,
  - dokonywanie i/lub koordynacja odpowiednio czynności identyfikacji, pomiaru, monitorowania, ograniczania oraz raportowania ryzyka operacyjnego dla wszystkich istotnych obszarów działalności Banku oraz wszystkich nowych produktów, procesów i systemów,

- identyfikacja ryzyka operacyjnego za pomocą odpowiednich narzędzi i technik (jakościowych, ilościowych, ex post i ex ante), tj. m.in. za pomocą bazy zdarzeń ryzyka operacyjnego (wewnętrznej i zewnętrznej), KRI, samooceny ryzyka operacyjnego oraz stress testów,
  - rekonyliacja zdarzeń operacyjnych z księgami finansowymi,
  - inicjowanie wprowadzania oraz rozwijania narzędzi wspomagających zarządzanie ryzykiem operacyjnym, w tym w szczególności monitorowanie poprawności i aktualności funkcjonalności programu riskAB,
  - sporządzanie informacji SI2 z zakresu ryzyka operacyjnego oraz wynikającego z niniejszej Instrukcji.
- 7) Stanowisko do spraw zgodności działa w zakresie zapewniania zgodności działania Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi oraz standardami rynkowymi.
  - 8) Inspektor Ochrony Danych (IOD) odpowiada za bezpieczeństwo danych osobowych. Szczegółowe zadania IOD określa Polityka bezpieczeństwa danych osobowych.
  - 9) Audyt Wewnętrzny Systemu Ochrony Zrzeszenia
    - audyt wewnętrzny ma za zadanie kontrolę i ocenę sprawności działania systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz dokonywanie regularnych przeglądów prawidłowości przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem operacyjnym obowiązujących w Banku,
    - dostarcza obiektywnej oceny adekwatności i skuteczności funkcjonującego systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym, w tym ocenia zgodność działań wszystkich komórek z polityką Banku oraz innymi regulacjami wewnętrznymi i przepisami prawa,
    - audyt wewnętrzny w Banku przeprowadzany jest przez SSOZ BPS.
  - 10) Zarządzanie ryzykiem operacyjnym na poziomie zadań wszystkich pracowników komórek organizacyjnych Banku obejmuje: rozpoznawanie, zapobieganie powstawaniu w trakcie realizacji codziennych czynności, a także uczestnictwo w likwidacji skutków zdarzeń ryzyka operacyjnego.

Bank posiada system regularnego monitorowania zdarzeń ryzyka operacyjnego oraz wyników pozostałych narzędzi w tym zakresie (np. KRI, samoocena, testy warunków skrajnych, testy scenariuszowe), umożliwiające obserwację profilu ryzyka operacyjnego oraz zapewniający regularne przekazywanie Zarządowi i Radzie Nadzorczej stosownych raportów na temat ryzyka operacyjnego.

Raporty z zakresu ryzyka operacyjnego pozwalają Bankowi na:

- 1) ocenę profilu ryzyka operacyjnego,
- 2) monitorowanie z odpowiednią częstotliwością poziomu ryzyka, w tym przyjętych limitów,
- 3) kontrolę realizacji celów strategicznych w zakresie ryzyka operacyjnego,
- 4) ocenę skutków podejmowanych decyzji,
- 5) podejmowanie odpowiednich działań w celu przeciwdziałania ryzyku,

Raporty dotyczące ryzyka operacyjnego zawierają:

- 1) charakterystykę zdarzeń operacyjnych z wewnętrznej bazy zdarzeń operacyjnych wraz ze stratami z nimi związanymi oraz działaniami podjętymi w celu ograniczenia ryzyka operacyjnego,
- 2) informacje dotyczące zdarzeń zewnętrznych,
- 3) wykorzystanie założonych tolerancji na ryzyko operacyjne,
- 4) informacje pochodzące z innych wykorzystywanych w banku narzędzi zarządzania ryzykiem operacyjnym, w tym stopień wykorzystania limitów KRI, wyniki samooceny ryzyka, wyniki testów warunków skrajnych,
- 5) propozycje działań ograniczających ryzyko operacyjne w Banku.

Jakość systemu raportowania w zakresie ryzyka operacyjnego jest przedmiotem kontroli wewnętrznych.

7. Zarządzanie kapitałem

Celem strategicznym w zakresie zarządzania kapitałem jest zapewnienie odpowiedniej struktury oraz systematycznego wzrostu funduszy własnych, adekwatnych do skali i rodzaju prowadzonej działalności poprzez maksymalizację wyniku finansowego oraz jego przeznaczanie na zwiększenie funduszy własnych Banku.

Rola organów Banku uczestniczących w procesie zarządzania i planowania kapitałowego:

Za prawidłowe funkcjonowanie systemu zarządzania kapitałem odpowiadają:

- I. Rada Nadzorcza Banku - w zakresie sprawowania nadzoru nad systemem zarządzania kapitałem w szczególności poprzez zatwierdzanie strategii Banku, polityki zarządzania kapitałem oraz procesu szacowania kapitału wewnętrznego;
- II. Zarząd Banku - w zakresie wdrożenia efektywnego systemu zarządzania kapitałem na poziomie adekwatnym do skali i zakresu działalności Banku, poprzez przyjęcie i wdrożenie struktur, procedur i narzędzi niezbędnych do aktywnego zarządzania kapitałem, jak również w zakresie projektowania polityki w obszarze zarządzania kapitałem oraz okresowego analizowania i weryfikowania pozycji Banku pod względem adekwatności kapitałowej oraz utrzymywania kapitału wewnętrznego na poziomie zapewniającym pokrycie wszystkich istotnych rodzajów ryzyka;
- III. Prezes Zarządu - nadzoruje zarządzanie ryzykiem istotnym poprzez nadzór nad funkcjonowaniem ZZRIa, akceptację metod, założeń i wyników pomiaru ryzyka;
- IV. Stanowisko ds. zgodności - działa w zakresie zapewniania zgodności działania Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi oraz standardami rynkowymi;
- V. Komitet audytu - Zgodnie z Art. 130 Ustawy o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym z dn. 11 maja 2017r. do zadań Komitetu audytu należy w szczególności monitorowanie skuteczności systemów zarządzania ryzykiem, w tym ryzykiem kapitałowym;
- VI. Zespół Zarządzania Ryzykami i Analiz (ZZRIa) – w zakresie bieżącego analizowania adekwatności kapitałowej Banku oraz formułowania propozycji i zaleceń w tym obszarze, w zakresie monitorowania poziomu adekwatności kapitałowej Banku.

w tym przeprowadzania symulacji zapotrzebowania Banku na kapitał, jak również procesem szacowania wartości kapitału wewnętrznego oraz planowania kapitałowego i monitorowania jego realizacji;

- VII. komórki organizacyjne zarządzające lub monitorujące poszczególne rodzaje ryzyka – w zakresie bieżącego monitorowania ich poziomu oraz poziomu kapitału wewnętrznego niezbędnego na ich pokrycie.

8. Ryzyko biznesowe

Ryzyko biznesowe to ryzyko nie osiągnięcia założonych i koniecznych celów ekonomicznych w wyniku niepowodzenia w rywalizacji rynkowej. Ryzyko to obejmuje:

- 1) ryzyko strategiczne – ryzyko związane z podejmowaniem niekorzystnych lub błędnych decyzji strategicznych, brakiem lub wadliwą realizacją przyjętej strategii oraz ze zmianami w otoczeniu zewnętrznym i niewłaściwą reakcją na te zmiany,
- 2) ryzyko wyniku finansowego – ryzyko realizacji wyniku finansowego poniżej wymagań wynikających z potrzeby prowadzenia bieżącej działalności i rozwoju, głównie w celu zapewnienia odpowiedniego zasilenia kapitału,
- 3) ryzyko otoczenia ekonomicznego – ryzyko zmiany warunków ekonomiczno-społecznych mających niekorzystny wpływ na podmiot (cykliczności),
- 4) ryzyko regulacyjne – ryzyko zmiany prawnych warunków prowadzenia działalności,
- 5) ryzyko konkurencji – ryzyko zmian rynkowych (warunków konkurencji) mających niekorzystny wpływ na Bank.

Celem strategicznym w zakresie ryzyka biznesowego jest utrzymanie stałej, niewrażliwej na zmiany otoczenia pozycji rynkowej i ekonomicznej Banku poprzez właściwy proces zarządzania strategicznego, monitorowania otoczenia i postępów w realizacji strategii, planowania i zarządzania wynikiem finansowym oraz pomiar wrażliwości Banku na zmianę czynników otoczenia i podejmowanie działań mających na celu zmniejszenie wrażliwości Banku w przypadku stwierdzenia nadmiernej ekspozycji na zmianę poziomu ryzyka wynikającą ze zmian sytuacji zewnętrznej.

Organizacja zarządzania, zadania i odpowiedzialność:

- 1) Rada Nadzorcza:
  - Zadaniem Rady Nadzorczej w zakresie ryzyka biznesowej jest zatwierdzenie Strategii działania Banku oraz Zasad ostrożnego i stabilnego zarządzania Bankiem,
  - Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad zgodnością polityki Banku w zakresie podejmowania ryzyka ze strategią działania Banku i planem operacyjnym Banku, w tym poprzez ocenę sprawozdań składanych przez Zarząd,
  - sprawozdania składane Radzie Nadzorczej przez Zarząd obejmują swoim zakresem aspekty ryzyka biznesowego, co pozwala Radzie Nadzorczej uzyskać informacje i ocenić narażenie Banku na to ryzyko.
- 2) Komitet Audytu:
  - Zgodnie z Art. 130 Ustawy o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym z dnia 11 maja 2017 r. do zadań Komitetu należy w szczególności monitorowanie skuteczności systemów zarządzania ryzykiem, w tym ryzyka biznesowego.
- 3) Zarząd:
  - nadzoruje ryzyko biznesowe występujące w Banku,
  - odpowiada za zorganizowanie procesu zarządzania ryzykiem biznesowym, w tym za podział obowiązków dotyczących zarządzania tym ryzykiem oraz nadzór nad efektywnością tego procesu i podejmowanie odpowiednich działań w zakresie ograniczenia oddziaływania tego rodzaju ryzyka na Bank,
  - przekazuje Radzie Nadzorczej informacje na temat narażenia Banku na ryzyko biznesowe.
- 4) Prezes Zarządu nadzoruje zarządzanie ryzykiem istotnym poprzez nadzór nad funkcjonowaniem ZZRiA, akceptację metod, założeń i wyników pomiaru ryzyka.
- 5) Stanowisko ds. zgodności działa w zakresie zapewniania zgodności działania Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi oraz standardami rynkowymi.
- 6) Zespół Zarządzania Ryzykami i Analiz:
  - gromadzi, przetwarza oraz dokonuje pomiaru i raportowania odpowiednim organom i komórkom informacji dotyczących podejmowanego przez Bank ryzyka oraz bierze udział w opracowywaniu regulacji wewnętrznych w zakresie zarządzania ryzykami,
  - zadania te pośrednio dotyczą ryzyka biznesowego poprzez zawarcie informacji o czynnikach wpływających na wielkość tego ryzyka w sprawozdaniach o innych rodzajach ryzyka lub z innych obszarów.
- 7) Komórki organizacyjne Banku mają za zadanie przestrzeganie zasad, regulacji wewnętrznych i odpowiednich limitów w ramach swojej działalności, a także przekazywanie informacji sprawozdawczej koniecznej do zarządzania ryzykiem biznesowym.
- 8) Audyt Wewnętrzny:
  - Bank jako Uczestnik Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS objęty jest audytem wewnętrznym przeprowadzonym przez SSOZ BPS w obrębie ryzyka biznesowego,
  - celem audytu jest wydanie niezależnej i obiektywnej opinii na temat skuteczności i adekwatności systemu zarządzania ryzykiem biznesowym w Banku,
  - wyniki audytu stanowią źródło obiektywnych analiz i ocen dla Zarządu, Komitetu oraz Rady Nadzorczej Banku.

W celu zmniejszenia zagrożeń wpływających negatywnie na pozycję rynkową Bank prowadzi następujące działania:

- 1) wdraża odpowiedni system planowania strategicznego, pomiaru i nadzorowania postępów strategii (kontroli strategicznej), w tym:
  - identyfikacji i uwzględniania istotnych zmian otoczenia wpływających na możliwość realizacji strategii,
  - zmian ekonomicznych, społecznych i prawnych,
  - działań konkurencji.

- 2) zapewnia i nadzoruje spójność planów operacyjnych z planami strategicznymi,
- 3) wdraża i nadzoruje system testowania warunków skrajnych, zarówno z uwzględnieniem poszczególnych rodzajów ryzyka, jak i adekwatności funduszy własnych,
- 4) zapewnia odpowiednie szkolenia dla kadry banku uczestniczącej w zarządzaniu ryzykiem biznesowym,
- 5) dokonuje oceny istotności rodzajów ryzyka zawartych w ryzyku biznesowym oraz alokuje odpowiednie fundusze własne na te ryzyka.

9. Ryzyko wyniku finansowego

Ryzyko wyniku finansowego to ryzyko realizacji wyniku finansowego poniżej wymagań wynikających z potrzeby prowadzenia bieżącej działalności i rozwoju, głównie w celu zapewnienia odpowiedniego zasilenia kapitału.

Celem strategicznym ryzyka wyniku finansowego jest realizacja wyniku finansowego Banku na poziomie umożliwiającym zarówno prowadzenie przez Bank swojej bieżącej działalności, jak również warunkującym jego dalszy rozwój w czasie, co należy rozumieć jako zapewnienie odpowiedniego zasilenia kapitału.

Realizacja celu strategicznego możliwa jest poprzez realizację celów szczegółowych, tj.:

- 1) utrzymanie limitów ryzyka wyniku finansowego na poziomie nie przekraczającym tolerancji Banku na to ryzyko,
- 2) ograniczenie negatywnych skutków obniżenia rynkowych stóp procentowych,
- 3) dywersyfikacja źródeł przychodów i ponoszonych kosztów,
- 4) zwiększenie efektywności działania Banku,
- 5) zwiększenie bezpieczeństwa i ciągłości działania Banku,
- 6) wspieranie procesu planowania finansowego.

Organizacja zarządzania, zadania i odpowiedzialność:

- 1) Rada Nadzorcza:
  - sprawuje nadzór nad ryzykiem wyniku finansowego jakie ponosi Bank oraz metody zarządzania tym ryzykiem,
  - zatwierdza Politykę zarządzania ryzykiem wyniku finansowego i sprawuje nadzór nad zgodnością niniejszej Polityki ze strategią i planem operacyjnym Banku.
  - zatwierdza akceptowany poziom ryzyka wyniku finansowego (apetyt na ryzyko) poprzez zatwierdzanie limitów wewnętrznych ograniczających narażenie Banku na ryzyko wyniku finansowego określonych przez Zarząd,
  - nie rzadziej niż raz na kwartał otrzymuje miesięczne raporty dotyczące ryzyka wyniku finansowego zawierające poziom ryzyka wyniku finansowego w Banku i stopień wykorzystania limitów ograniczających to ryzyko,
  - nadzoruje realizację Polityki zarządzania ryzykiem wyniku finansowego w Banku.
- 2) Komitet Audytu:
  - Zgodnie z Art. 130 Ustawy o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym z dnia 11 maja 2017 r. do zadań Komitetu należy w szczególności monitorowanie skuteczności systemów zarządzania ryzykiem, w tym ryzyka wyniku finansowego.
- 3) Zarząd:
  - odpowiada za opracowanie, wprowadzenie oraz aktualizację pisemnych polityk i instrukcji w zakresie zarządzania ryzykiem wyniku finansowego,
  - określa poziom limitów wewnętrznych ograniczających ryzyko wyniku finansowego (w tym również strategicznego limitu ryzyka wyniku finansowego) i przedstawia do zatwierdzenia Radzie Nadzorczej,
  - odpowiada za skuteczność zarządzania ryzykiem wyniku finansowego oraz systemu kontroli wewnętrznej w zakresie zarządzania ryzykiem wyniku finansowego oraz za nadzór nad efektywnością tego systemu, wprowadzając niezbędne korekty i udoskonalenia w razie zmiany poziomu ryzyka w działalności Banku,
  - przekazuje Radzie Nadzorczej oraz Komitetowi Audytu okresową informację, przedstawiającą w sposób rzetelny, przejrzysty i syntetyczny ryzyko wyniku finansowego w działalności Banku,
  - dokonuje oceny poziomu ryzyka wyniku finansowego na Posiedzeniach Zarządu w cyklach kwartalnych (tj. zgodnie z SIZ),
  - co najmniej raz w roku dokonuje oceny przyjętej Polityki w zakresie ryzyka wyniku finansowego pod względem sposobu jej stosowania i ewentualnej konieczności wprowadzenia zmian. Zarząd informuje Radę Nadzorczą o wynikach dokonanej oceny.
- 4) Prezes Zarządu nadzoruje zarządzanie ryzykiem istotnym poprzez nadzór nad funkcjonowaniem ZZRIa, akceptację metod, założeń i wyników pomiaru ryzyka.
- 5) Stanowisko ds. zgodności działa w celu zapewniania zgodności działania Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi.
- 6) Zespół Zarządzania Ryzykami i Analiz:
  - opracowuje projekty procedur zarządzania ryzykiem wyniku finansowego oraz przeprowadza ich weryfikację,
  - dokonuje przeglądu procesu zarządzania ryzykiem wyniku finansowego,
  - przygotowuje propozycje limitów ograniczających ryzyko wyniku finansowego (w tym propozycję strategicznego limitu),
  - dokonuje pomiaru i monitorowania ryzyka wyniku finansowego oraz kontroli wykorzystania limitów ograniczających to ryzyko,
  - opracowuje kwartalną analizę przedstawiającą ekspozycję Banku na to ryzyko i przedkłada ją właściwym organom Banku,
  - opracowuje ocenę nowoprowadzonych produktów w aspekcie ich wpływu na ponoszone przez Bank ryzyko wyniku finansowego (ocena wpływu nowego produktu na RZiS).
- 7) Audyt Wewnętrzny:

- Bank jako Uczestnik Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS objęty jest audytem wewnętrznym przeprowadzonym przez SSOZ BPS w obrębie ryzyka wyniku finansowego,
- celem audytu jest wydanie niezależnej i obiektywnej opinii na temat skuteczności, a także adekwatności systemu zarządzania ryzykiem wyniku finansowego w Banku,
- wyniki audytu stanowią źródło obiektywnych analiz i ocen dla Zarządu, Komitetu oraz Rady Nadzorczej Banku.

10. Ryzyko reputacji

Ryzyko reputacji to bieżące lub przyszłe ryzyko dla wyniku finansowego, funduszy własnych lub płynności, powstałe na skutek naruszenia reputacji Banku.

Celem strategicznym w zakresie ryzyka reputacji jest budowa właściwego wizerunku Banku i przeciwdziałanie zjawiskom grożącym utracie wizerunku Banku, jako: stabilnego podmiotu finansowego, spełniającego wymagania prawne i regulacyjne, właściwie reagującego na potrzeby klientów oraz uczestniczącego w pozytywny sposób w rozwoju lokalnego środowiska.

11. Ryzyko bancassurance

Ryzyko bancassurance jest to ryzyko związane z oferowaniem przez Bank produktów ubezpieczeniowych.

Celem strategicznym w zakresie ryzyka bancassurance jest utrzymanie stabilnego i zrównoważonego poziomu ryzyka związanego z oferowaniem produktów ubezpieczeniowych.

Schemat organizacji zarządzania wszystkim rodzajami ryzyka występującymi w Banku w roku 2022 przedstawia **Załącznik nr 1** do niniejszej informacji.

Bank z uwagi na skalę działania nie tworzy w obrębie Rady Nadzorczej komitetu ds. ryzyka.

Przepływ informacji dotyczący ryzyka kierowany do Zarządu oraz Rady Nadzorczej w Banku jest sformalizowany i objęty odpowiednią „Instrukcją sporządzania informacji zarządczej w Banku Spółdzielczym w Lubawie”, definiującą: nazwy, częstotliwość, zakres, odbiorców i terminy sporządzania raportów i sprawozdań dotyczących ryzyka. Systemem informacji zarządczej są objęte wszystkie rodzaje ryzyka uznawane przez Bank za istotne. Zakres i częstotliwość raportowania są dostosowane do skali narażenia na ryzyko, a także zmienności ryzyka zapewniając możliwość podejmowania decyzji, oraz odpowiednią reakcją w przypadku zmiany ekspozycji na ryzyko.

Strategia w zakresie zabezpieczenia i ograniczenia ryzyka:

- 1) W Banku obowiązują wewnętrzne limity dotyczące poszczególnych rodzajów ryzyka, które uznaje się za istotne i mierzalne (w tym limity strategiczne Banku dla każdego istotnego ryzyka).
- 2) Ustalanie, przestrzeganie i monitoring wewnętrznych limitów ma na celu ograniczanie ekspozycji na ryzyko, a także wykrywanie przypadków niepożądanego wzrostu ryzyka.
- 3) Szczegółowe zasady ustalania i aktualizacji wewnętrznych limitów określa Zarząd. Przyjęte rodzaje limitów wewnętrznych oraz ich wysokość określa Zarząd Banku, a Rada Nadzorcza zatwierdza apetyt na ryzyko.
- 4) Wysokość limitów jest dostosowana do akceptowanego przez Radę Nadzorczą ogólnego poziomu ryzyka banku (apetytu/tolerancji na ryzyko).
- 5) W Banku wprowadzona została „Instrukcja prawnych form zabezpieczenia wierzytelności” mająca na celu zapewnienie bankowi zwrotu przysługującej mu w stosunku do klienta wierzytelności, w razie gdyby nie dokonał on spłaty tej wierzytelności w terminie ustalonym w umowie.

Zatwierdzone przez Zarząd oświadczenie na temat adekwatności ustaleń dotyczących zarządzania ryzykiem w Banku, dające pewność, że stosowane systemy zarządzania ryzykiem są odpowiednio z punktu widzenia profilu i strategii Banku wymagane przez art. 435 ust. 1 lit. e zawarte jest w części XXV niniejszej informacji.

W zakresie art. 435 ust. 2 Bank informuje, że:

- 1) Członkowie Zarządu Banku nie zajmują stanowisk dyrektorskich w organach innych podmiotów. Dziewięciu Członków Rady Nadzorczej Banku nie zajmuje stanowisk dyrektorskich w organach innych podmiotów.
- 2) Członków Zarządu powołuje zgodnie z przepisami prawa Rada Nadzorcza. Członkowie Zarządu podlegają ocenie odpowiedniości, uwzględniającej poziom wiedzy, umiejętności i doświadczenia zawodowego, rękojmią należytego wykonywania funkcji, poświęcenie czasu na wykonywanie obowiązków w Banku, niezależność oraz powiązania z Bankiem Spółdzielczym. Zasady wyboru i oceny Członków Zarządu zawierają następujące procedury wewnętrzne:
  - a) „Polityka oceny odpowiedniości członków Zarządu Banku, członków Rady Nadzorczej oraz osób pełniących kluczowe funkcje w Banku Spółdzielczym w Lubawie”,
  - b) „Regulamin działania Zarządu Banku Spółdzielczego w Lubawie”.
- 3) Członków Rady Nadzorczej powołuje zgodnie z przepisami prawa Zebranie Przedstawicieli. Członkowie Rady Nadzorczej podlegają ocenie odpowiedniości, uwzględniającej ocenę:
  - a) poziomu wiedzy, umiejętności i doświadczenia zawodowego,
  - b) rękojmi należytego wykonywania funkcji,
  - c) poświęcenia czasu na wykonywanie obowiązków w Banku,
  - d) niezależność,
  - e) powiązania z Bankiem Spółdzielczym.

Ponadto, powyższe procedury określają ocenę kompetencji i zasady wyboru Członków Rady Nadzorczej do Komitetu Audytu.

- 4) Bank stosuje zasady zróżnicowania w zakresie wyboru członków Zarządu oraz Rady Nadzorczej w oparciu o przyjętą w miesiącu lutym 2022 r. Politykę różnorodności Banku Spółdzielczego w Lubawie.

IV. Zakres konsolidacji ostrożnościowej

Bank nie posiadał podmiotów zależnych, nie dokonywał tym samym konsolidacji do celów rachunkowości i regulacji ostrożnościowych.

V. Fundusze własne

Na fundusze własne Banku składał się kapitał podstawowy Tier I. Bank nie posiadał pozycji kapitałowych zaliczanych do kapitału dodatkowego Tier I oraz kapitał Tier II.

Szczegółowe informacje na temat poszczególnych elementów funduszy własnych w Banku zawiera Tabela nr 1.

Tabela nr 1. Struktura funduszy własnych

L.P.	Wyszczególnienie	Kwota (w tys. zł)	Opis głównych cech instrumentów	Przepis Rozporządzenia CRR
1	Fundusz zasobowy	18 831	Fundusz tworzony z odpisów z zysków za kolejne lata (niepodzielny) oraz wpłat wpisowego	Art. 29 ust. 1.
2	Fundusz udziałowy	453	Wartość udziałów członkowskich, które zostały wyemitowane nie później niż w dniu 31.12.2011r. oraz kwalifikowały się jako fundusze własne w dniu 31.12.2011r., wg stanu na dzień 31.12.2012r., czyli z uwzględnieniem wypłat dokonanych w ciągu 2012r. oraz bez uwzględnienia dopłat do udziałów zadeklarowanych do końca 2011r. ale nieopłaconych częściowo lub całkowicie do końca 2011r., pomniejszonych o wypłaty dokonane po 31.12.2012r., po uwzględnieniu amortyzacji w wysokości 20%.	Korekty okresu przejściowego dotyczące instrumentów kapitałowych zaliczanych do CET 1 Art. 483 (1) do (3) i art. 484-487. Instrumenty kapitałowe wyemitowane w związku z zastosowaniem zasady praw nabytych w odniesieniu do instrumentów stanowiących pomoc państwa, które spełniają wymogi zakwalifikowania do CET1 określone w art. 484-487.
3	Fundusz rezerwowy	65	Fundusz tworzony z części nadwyżki finansowej na pokrycie strat bilansowych Banku lub na inne cele	Art. 26 ust. 1.
4	Fundusz ogólnego ryzyka	50	Utworzony z zysku za rok 2002r. na niezidentyfikowane ryzyko działalności bankowej	Art. 26 ust. 1.
5	Wartości niematerialne i prawne	0	Wartość netto wartości niematerialnych i prawnych pomniejszająca fundusze własne zgodnie z zapisami art. 127 Prawa bankowego	
6	Fundusz z aktualizacji wyceny (fundusz uzupełniający)	0	Pozycja wykazywana zgodnie z Rozporządzeniem CRR jako skumulowane inne całkowite dochody.	Art. 468.
7	Fundusz z aktualizacji wyceny (fundusz uzupełniający)	0	Zgodnie z art. 468 Rozporządzenia CRR niezrealizowany zysk z aktywów wycenianych według wartości godziwej w 60% pomniejsza fundusze.	Art. 468.
TIER I		19 399		
TIER II		0		
RAZEM FUNDUSZE		19 399		

Tabela nr 2. Informacja na temat funduszy własnych

		Wartość (w tys. zł/%)
Kapitał podstawowy Tier 1: instrumenty i kapitały rezerwowe		
1	Instrumenty kapitałowe i powiązane azio emisyjne	nie dotyczy
	w tym: instrument typu 1	nie dotyczy
	w tym: instrument typu 2	nie dotyczy
	w tym: instrument typu 3	nie dotyczy
2	Zyski zatrzymane	nie dotyczy
3	Skumulowane inne całkowite dochody (i pozostałe kapitały rezerwowe)	18 946
3a	Fundusze ogólne ryzyka bankowego	nie dotyczy
4	Kwota kwalifikujących się pozycji, o których mowa w art. 484 ust. 3, i powiązane azio emisyjne przeznaczone do wycofania z kapitału podstawowego Tier I	453
5	Udziały mniejszości (kwota dopuszczona w skonsolidowanym kapitale podstawowym Tier I)	nie dotyczy
5a	Niezależnie zweryfikowane zyski z bieżącego okresu po odliczeniu wszelkich możliwych do przewidzenia obciążeń lub dywidend	nie dotyczy
6	Kapitał podstawowy Tier I przed korektami regulacyjnymi	19 399

Kapitał podstawowy Tier I: korekty regulacyjne		
7	Dodatkowe korekty wartości (kwota ujemna)	nie dotyczy
8	Wartości niematerialne i prawne (po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego) (kwota ujemna)	0
9	Zbiór pusty w UE	nie dotyczy
10	Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oparte na przyszłej rentowności z wyłączeniem aktywów wynikających z różnic przejściowych (po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego w przypadku spełnienia warunków określonych w art. 38 ust. 3) (kwota ujemna)	nie dotyczy
11	Kapitały rezerwowe odzwierciedlające wartość godziwą związane z zyskami lub stratami z tytułu instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne	nie dotyczy
12	Kwoty ujemne będące wynikiem obliczeń kwot oczekiwanej straty	nie dotyczy
13	Każdy wzrost kapitału własnego z tytułu aktywów sekurytyzowanych (kwota ujemna)	nie dotyczy
14	Zyski lub straty z tytułu zobowiązań, wycenione według wartości godziwej, które wynikają ze zmian zdolności kredytowej instytucji	nie dotyczy
15	Aktywa funduszu emerytalnego ze zdefiniowanymi świadczeniami (kwota ujemna)	nie dotyczy
16	Posiadane przez instytucję bezpośrednio i pośrednio udziały kapitałowe w instrumentach własnych w kapitale podstawowym Tier I (kwota ujemna)	nie dotyczy
17	Bezpośrednie, pośrednie i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli podmioty te mają z instytucją krzyżowe powiązania kapitałowe mające na celu sztuczne zawyżanie funduszy własnych instytucji (kwota ujemna)	nie dotyczy
18	Posiadane przez instytucję bezpośrednio, pośrednie i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10 % oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)	nie dotyczy
19	Posiadane przez instytucję bezpośrednio, pośrednie i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10 % oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)	nie dotyczy
20	Zbiór pusty w UE	nie dotyczy
20a	Kwota ekspozycji następujących pozycji kwalifikujących się do wagi ryzyka równej 1 250 %, jeżeli instytucja decyduje się na wariant odliczenia	nie dotyczy
20b	w tym: znaczne pakiety akcji poza sektorem finansowym (kwota ujemna)	nie dotyczy
20c	w tym: pozycje sekurytyzacyjne (kwota ujemna)	nie dotyczy
20d	w tym: dostawy instrumentów z późniejszym terminem rozliczenia (kwota ujemna)	nie dotyczy
21	Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynikające z różnic przejściowych (kwota przekraczająca próg 10%, po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego w przypadku spełnienia warunków określonych w art. 38 ust. 3) (kwota ujemna)	nie dotyczy
22	Kwota przekraczająca próg 15 % (kwota ujemna)	nie dotyczy
23	w tym: posiadane przez instytucję bezpośrednio i pośrednio instrumenty w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty	nie dotyczy
24	Zbiór pusty w UE	nie dotyczy
25	w tym: aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynikające z różnic przejściowych	nie dotyczy
25a	Straty za bieżący rok obrotowy (kwota ujemna)	nie dotyczy
25b	Możliwe do przewidzenia obciążenia podatkowe związane z pozycjami kapitału podstawowego Tier I (kwota ujemna)	nie dotyczy
27	Kwalifikowalne odliczenia od pozycji w kapitale dodatkowym Tier I, które przekraczają wartość kapitału dodatkowego Tier I instytucji (kwota ujemna)	nie dotyczy
28	Całkowite korekty regulacyjne w kapitale podstawowym Tier I	0
29	Kapitał podstawowy Tier I	19 399
Kapitał dodatkowy Tier 1: instrumenty		
30	Instrumenty kapitałowe i powiązane akcje emisyjne	nie dotyczy
31	w tym: zaklasyfikowane jako kapitał własny zgodnie z mającymi zastosowanie standardami rachunkowości	nie dotyczy
32	w tym: zaklasyfikowane jako zobowiązania zgodnie z mającymi zastosowanie standardami rachunkowości	nie dotyczy
33	Kwota kwalifikujących się pozycji, o których mowa w art. 484 ust. 4, i powiązane akcje emisyjne przeznaczone do wycofania z kapitału dodatkowego Tier I	nie dotyczy
34	Kwalifikujący się kapitał Tier 1 uwzględniony w skonsolidowanym kapitale dodatkowym Tier 1 (w tym udziały mniejszości nieuwzględnione w wierszu 5) wyemitowany przez jednostki zależne i będący w posiadaniu stron trzecich	nie dotyczy
35	w tym: przeznaczone do wycofania instrumenty wyemitowane przez jednostki zależne	nie dotyczy
36	Kapitał dodatkowy Tier I przed korektami regulacyjnymi	nie dotyczy
Kapitał dodatkowy Tier 1: korekty regulacyjne		
37	Posiadane przez instytucję bezpośrednio i pośrednio udziały kapitałowe we własnych instrumentach dodatkowych w kapitale Tier I (kwota ujemna)	nie dotyczy
38	Bezpośrednie, pośrednie i syntetyczne udziały kapitałowe we własnych instrumentach dodatkowych w kapitale Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli podmioty te mają z instytucją krzyżowe powiązania kapitałowe mające na celu sztuczne zawyżanie funduszy własnych instytucji (kwota ujemna)	nie dotyczy
39	Bezpośrednie, pośrednie i syntetyczne udziały kapitałowe we własnych instrumentach dodatkowych w kapitale Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10 % oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)	nie dotyczy

40	Posiadane przez instytucję bezpośrednio, pośrednio i syntetyczne udziały kapitałowe we własnych instrumentach dodatkowych w kapitale Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)	nie dotyczy
41	Zbiór pusty w UE	nie dotyczy
42	Kwalifikowalne odliczenia od pozycji w kapitale Tier II, które przekraczają wartość kapitału Tier II instytucji (kwota ujemna)	nie dotyczy
43	Całkowite korekty regulacyjne w kapitale dodatkowym Tier I	nie dotyczy
44	Kapitał dodatkowy Tier I	nie dotyczy
45	Kapitał Tier 1 (kapitał Tier 1 = kapitał podstawowy Tier I + kapitał dodatkowy Tier I)	19 399
Kapitał Tier II: instrumenty i rezerwy		
46	Instrumenty kapitałowe i powiązane azio emisyjne	nie dotyczy
47	Kwota kwalifikujących się pozycji, o których mowa w art. 484 ust. 5, i powiązane azio emisyjne przeznaczone do wycofania z kapitału Tier II	nie dotyczy
48	Kwalifikujące się instrumenty funduszy własnych uwzględnione w skonsolidowanym kapitale Tier II (w tym udziały mniejszości i instrumenty dodatkowe w kapitale Tier 1 nieuwzględnione w wierszach 5 lub 34) wyemitowane przez jednostki zależne i będące w posiadaniu stron trzecich	nie dotyczy
49	w tym: przeznaczone do wycofania instrumenty wyemitowane przez jednostki zależne	nie dotyczy
50	Korekty z tytułu ryzyka kredytowego	nie dotyczy
51	Kapitał Tier II przed korektami regulacyjnymi	nie dotyczy
Kapitał Tier II: korekty regulacyjne		
52	Posiadane przez instytucję bezpośrednio i pośrednio udziały kapitałowe w instrumentach własnych w kapitale Tier II i pożyczki podporządkowane (kwota ujemna)	nie dotyczy
53	Udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale Tier II i pożyczki podporządkowane podmiotów sektora finansowego, jeżeli podmioty te mają z instytucją krzyżowe powiązania kapitałowe mające na celu sztuczne zawyżanie funduszy własnych instytucji (kwota ujemna)	nie dotyczy
54	Bezpośrednio i pośrednio udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale Tier II i pożyczki podporządkowane podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10 % oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)	nie dotyczy
55	Posiadane przez instytucję bezpośrednio i pośrednio udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale Tier II i pożyczki podporządkowane podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (po odliczeniu kwalifikowalnych pozycji krótkich) (kwota ujemna)	nie dotyczy
56	Zbiór pusty w UE	nie dotyczy
57	Całkowite korekty regulacyjne w kapitale Tier II	nie dotyczy
58	Kapitał Tier II	nie dotyczy
59	Łączny kapitał (łączny kapitał = kapitał Tier I + kapitał Tier II)	19 399
60	Aktywa wazone ryzykiem razem	95 842
Współczynniki i bufor kapitałowe		
61	Kapitał podstawowy Tier I (wyrażony jako odsetek łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko)	20,24
62	Kapitał Tier I (wyrażony jako odsetek łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko)	20,24
63	Łączny kapitał (wyrażony jako odsetek łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko)	20,24
64	Wymóg bufora dla poszczególnych instytucji (wymóg dotyczący kapitału podstawowego Tier I zgodnie z art. 92 ust. 1 lit. a) powiększony o wymogi utrzymywania bufora zabezpieczającego i antycyklicznego, jak również bufor ryzyka systemowego oraz bufor instytucji o znaczeniu systemowym wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	2,50
65	w tym: wymóg utrzymywania bufora zabezpieczającego	2,50
66	w tym: wymóg utrzymywania bufora antycyklicznego	Patrz część VIII Informacji
67	w tym: wymóg utrzymywania bufora ryzyka systemowego	0
67a	w tym: bufor globalnych instytucji o znaczeniu systemowym lub bufor innych instytucji o znaczeniu systemowym	nie dotyczy
68	Kapitał podstawowy Tier I dostępny w celu pokrycia buforów (wyrażony jako odsetek łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko)	Patrz część VIII Informacji
69	[nieistotne w przepisach unijnych]	nie dotyczy
70	[nieistotne w przepisach unijnych]	nie dotyczy
71	[nieistotne w przepisach unijnych]	nie dotyczy
Kwoty poniżej progów odliczeń (przed wazeniem ryzyka)		
72	Bezpośrednio i pośrednio udziały kapitałowe podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota poniżej progu 10 % oraz po odliczeniu kwalifikowalnych pozycji krótkich)	nie dotyczy
73	Posiadane przez instytucję bezpośrednio i pośrednio udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota poniżej progu 10% oraz po odliczeniu kwalifikowalnych pozycji krótkich)	nie dotyczy
74	Zbiór pusty w UE	nie dotyczy
75	Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynikające z różnic przejściowych (kwota poniżej progu 10%, po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego w przypadku spełnienia warunków określonych w art. 38 ust. 3)	nie dotyczy
Pułapy stosowane do uwzględniania rezerw w kapitale Tier II		

76	Korekty z tytułu ryzyka kredytowego uwzględnione w kapitale Tier II w odniesieniu do ekspozycji objętych metodą standardową (przed zastosowaniem pułapu)	nie dotyczy
77	Pułap uwzględniania korekt z tytułu ryzyka kredytowego w kapitale Tier II zgodnie z metodą standardową	nie dotyczy
78	Korekty z tytułu ryzyka kredytowego uwzględnione w kapitale Tier II w odniesieniu do ekspozycji objętych metodą wewnętrznych ratingów (przed zastosowaniem pułapu)	nie dotyczy
79	Pułap uwzględniania korekt z tytułu ryzyka kredytowego w kapitale Tier II zgodnie z metodą wewnętrznych ratingów	nie dotyczy
Instrumenty kapitałowe będące przedmiotem ustaleń dotyczących wycofania (mających zastosowanie wyłącznie od dnia 1 stycznia 2014r. do dnia 1 stycznia 2022 r.)		
80	— Bieżący pułap w odniesieniu do instrumentów w kapitale podstawowym Tier I będących przedmiotem ustaleń dotyczących wycofania	nie dotyczy
81	— Kwota wyłączona z kapitału podstawowego Tier I ze względu na pułap (nadwyżka ponad pułap po upływie terminów wykupu i zapadalności)	nie dotyczy
82	— Bieżący pułap w odniesieniu do instrumentów dodatkowych w kapitale Tier I będących przedmiotem ustaleń dotyczących wycofania	nie dotyczy
83	— Kwota wyłączona z kapitału dodatkowego Tier I ze względu na pułap (nadwyżka ponad pułap po upływie terminów wykupu i zapadalności)	nie dotyczy
84	— Bieżący pułap w odniesieniu do instrumentów w kapitale Tier II będących przedmiotem ustaleń dotyczących wycofania	nie dotyczy
85	— Kwota wyłączona z kapitału Tier II ze względu na pułap (nadwyżka ponad pułap po upływie terminów wykupu i zapadalności)	nie dotyczy

Tabela nr 3. Informacja na temat funduszy własnych w okresie przejściowym – wyciąg*

Wyszczególnienie		(A) Kwota w dniu ujawnienia (tys. zł/%)	(C) Kwota ujęta przed przyjęcie Rozporządzenia (UE) nr 575/2013 lub kwota rezydualna określona w Rozporządzeniu (UE) nr 575/2013 (tys. zł/%)
3	Skumulowane inne całkowite dochody (i pozostałe kapitały rezerwowe)	18 946	18 946
4	Kwota kwalifikujących się pozycji, o których mowa w art. 484 ust. 3, i powiązane azio emisyjne przeznaczone do wycofania z kapitału podstawowego Tier I	453	453
6	Kapitał podstawowy Tier I przed korektami regulacyjnymi	19 399	19 399
7	Dodatkowe korekty wartości (kwota ujemna)	-	-
8	Wartości niematerialne i prawne (po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego) (kwota ujemna)	0	0
28	Całkowite korekty regulacyjne w kapitale podstawowym Tier I	0	0
29	Kapitał podstawowy Tier I	19 399	19 399
45	Kapitał Tier 1 (kapitał Tier 1 = kapitał podstawowy Tier I + kapitał dodatkowy Tier I)	19 399	19 399
46	Instrumenty kapitałowe i powiązane azio emisyjne	-	-
51	Kapitał Tier II przed korektami regulacyjnymi	-	-
58	Kapitał Tier II	0	0
59	Łączny kapitał (łączny kapitał = kapitał Tier I + kapitał Tier II)	19 399	19 399
Współczynniki i bufory kapitałowe			
61	Kapitał podstawowy Tier I (wyrażony jako odsetek łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko)	20,24	20,24
62	Kapitał Tier I (wyrażony jako odsetek łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko)	20,24	20,24
63	Łączny kapitał (wyrażony jako odsetek łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko)	20,24	20,24

* Wyciąg prezentuje tylko wypełnione wiersze tabeli

VI. Wymogi kapitałowe

Bank dostosowuje wielkość funduszy własnych do poziomu i rodzaju ryzyka na jakie jest narażony oraz charakteru, skali i złożoności prowadzonej działalności. W tym celu w Banku opracowany był i wdrożony proces oceny adekwatności kapitałowej, który służył utrzymaniu funduszy własnych na poziomie adekwatnym do profilu i poziomu ryzyka ponoszonego przez Bank.

Kapitał wewnętrzny to szacowana wielkość kapitału niezbędna do pokrycia wszystkich istotnych rodzajów ryzyka zidentyfikowanego w działalności Banku.

Metoda stosowana przez Bank do oceny adekwatności kapitału wewnętrznego polega na ustalaniu wielkości kapitału wewnętrznego, niezbędnego do pokrycia wszystkich zidentyfikowanych i istotnych rodzajów ryzyka występującego w Banku oraz zmian otoczenia gospodarczego, z uwzględnieniem przewidywanego poziomu ryzyka.

Proces oceny adekwatności kapitałowej podlegał zatwierdzeniu przez Radę Nadzorczą. Za skuteczność procesu szacowania kapitału wewnętrznego i dokonywanie przeglądów tego procesu oraz za nadzór nad efektywnością procesu szacowania kapitału wewnętrznego odpowiedzialny jest Zarząd Banku.

Całość procesu wewnętrznej oceny adekwatności kapitałowej podlegała corocznemu przeglądowi.

Bank Spółdzielczy w Lubawie stosuje następujące metody wyliczania wymogów kapitałowych:

- metodę standardową w zakresie ryzyka kredytowego,
- metodę podstawowego wskaźnika w zakresie ryzyka operacyjnego,
- metodę podstawową w zakresie ryzyka walutowego.

Kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem zgodnie z przepisami części trzeciej tytuł II rozdział 2 Rozporządzenia – 8% kwot ekspozycji ważonych ryzykiem dla każdej kategorii ekspozycji określonej w art. 112 zawiera Tabela nr 4.

Zgodnie z art. 501 Rozporządzenia wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka kredytowego związanego z ekspozycjami wobec MŚP mnoży się przez współczynnik 0,7619.

Tabela nr 4. Kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem

Klasa ekspozycji	Wymóg (w tys. zł)
1. Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych;	67
2. Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych;	372
3. Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego;	1
4. Ekspozycje wobec wielostronnych banków rozwoju;	0
5. Ekspozycje wobec organizacji międzynarodowych;	0
6. Ekspozycje wobec instytucji;	0
7. Ekspozycje wobec przedsiębiorstw; (+ ekwiwalent bilansowy)	734
8. Ekspozycje detaliczne; (+ ekwiwalent bilansowy)	1 250
9. Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach;	3 297
10. Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania (przeteterminowane);	29
11. Ekspozycje związane ze szczególnie wysokim ryzykiem;	0
12. Ekspozycje w postaci obligacji zabezpieczonych;	0
13. pozycje stanowiące pozycje sekurytyzacyjne;	0
14. Ekspozycje wobec instytucji i przedsiębiorstw posiadających krótkoterminową ocenę kredytową;	0
15. Ekspozycje w postaci jednostek uczestnictwa lub udziałów w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania;	0
16. Ekspozycje kapitałowe;	87
17. Inne ekspozycje.	720
RAZEM - EKSPOZYCJE BILANSOWE	6 557

Wymogi w zakresie funduszy własnych obliczone zgodnie z art. 92 ust. 3 lit. b) i c) zostały zawarte w części XIII niniejszej Informacji.

Bank nie posiada portfela handlowego.

Regulacyjny wymóg na ryzyko walutowe wynosił 0 (część trzecia tytuł III, rozdziały 2, 3 i 4). Na dzień 31 grudnia 2022 roku całkowita pozycja walutowa netto nie przekroczyła 2% łącznych funduszy własnych Banku – nie wystąpiła konieczność wyznaczenia wymogów regulacyjnych w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka walutowego.

Z uwagi na stosowanie metody standardowej Bank nie ujawnia kwot ekspozycji ważonych ryzykiem zgodnie z art. 153 ust. 5 lub art. 155 ust. 2.

Wymogi kapitałowe na poszczególne rodzaje ryzyka wg. stanu na 31.12.2022 r. zawiera Tabela nr 5.

Tabela nr 5. Wymogi kapitałowe na poszczególne rodzaje ryzyka wg. stanu na 31.12.2022 r.

Rodzaj ryzyka	Wymagany według Banku łączny kapitał na zabezpieczenie ryzyka	Alokacja kapitału według wymagań dla Filaru I	Alokacja kapitału według wymagań dla Filaru II
Ryzyko kredytowe	6 557	6 557	6 557
Ryzyko walutowe	32	0,00	32
Ryzyko operacyjne	1 111	1 111	1 111
Łączny wymóg na powyższe ryzyka (Filar I)	7 700	7 667	7 700
Weryfikacja wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego i operacyjnego	0	X	0
Ryzyko koncentracji zaangażowań, z tego:	0	X	0
koncentracji dużych zaangażowań	0	X	0

koncentracji wobec tego samego sektora gospodarczego	0	X	0
koncentracji z tytułu tego samego zabezpieczenia	0	X	0
koncentracji z tytułu tego samego instrumentu finansowego	0	X	0
Ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej, z tego:	46	X	46
ryzyko przeszacowania	46	X	46
ryzyko bazowe	0	X	0
ryzyko opcji klienta	0	X	0
zmiana wartości ekonomicznej (EVE)	0	X	0
Ryzyko płynności	89	X	89
Ryzyko biznesowe, z tego:	0	X	0
ryzyko strategiczne	0	X	0
ryzyko wyniku finansowego	0	X	0
Ryzyko kapitałowe, z tego:	0	X	0
ryzyko koncentracji funduszu udziałowego	0	X	0
ryzyko koncentracji "dużych" udziałów	0	X	0
ryzyko niedotrzymania minimalnego progu kapitałowego	0	X	0
Pozostałe ryzyka, z tego:	0	X	0
ryzyko cyklu gospodarczego	0	X	0
ryzyko utraty reputacji	0	X	0
Nadmiernej dźwigni	0	X	0
Kapitał wewnętrzny	7 835	X	7 835
Uznany kapitał	19 399	X	X
Kapitał podstawowy TIER I	19 399	X	X
Kapitał TIER I	19 399	X	X
Łączny współczynnik kapitałowy	20,24%	X	X
Współczynnik kapitału podstawowego TIER I	20,24%	X	X
Współczynnik kapitału TIER I	20,24%	X	X
Wewnętrzny łączny współczynnik kapitałowy	19,81%	X	X

VII. Ekspozycja na ryzyko kontrahenta

Bank nie posiada ekspozycji na ryzyko kredytowe kontrahenta.

VIII. Bufory antycykliczne

Na podstawie art. 83 oraz art. 96 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym od dnia 1 stycznia 2016 r. wskaźnik bufora antycyklicznego wynosi 0% dla ekspozycji kredytowych na terytorium RP. Wskaźnik w tej wysokości obowiązuje do czasu zmiany jego poziomu przez Ministra Finansów w drodze rozporządzenia.

IX. Wskaźnik globalnego znaczenia systemowego

Bank na dzień 31.12.2022 r. nie należał do banków systemowo ważnych.

X. Ryzyko kredytowe i korekty z tytułu ryzyka kredytowego

Należności przeterminowane rozumiane były jako należności wymagalne, które nie zostały spłacone w terminie spłaty, ustalonym w umowie kredytowej (dotyczy rat lub całej należności) lub na skutek wypowiedzenia umowy w całości lub w części przez Bank. Definicja ta stosowana była dla celów rachunkowości.

Należnościami zagrożonymi (z rozpoznaną utratą wartości) są ekspozycje kredytowe zakwalifikowane do kategorii ryzyka: poniżej standardu, wątpliwe i stracone, o których mowa w przepisach dotyczących zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków. Definicja ta stosowana była dla celów rachunkowości.

Bank stosował definicje należności zagrożonych oraz metody ustalania korekt wartości i rezerw w oparciu o zapisy Rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków.

Bank tworzył rezerwy celowe na ekspozycje kredytowe, które zaliczał w ciężar kosztów. Przy dokonywaniu klasyfikacji Bank wykorzystywał dwa niezależne kryteria:

- 1) kryterium terminowości – terminowość spłaty kapitału lub odsetek,

2) kryterium ekonomiczne – badanie sytuacji ekonomiczno-finansowej dłużnika (kredytobiorcy).

Rezerwy celowe tworzone są na ryzyko związane z działalnością Banku w odniesieniu do ekspozycji kredytowych zaklasyfikowanych do:

- 1) kategorii "normalne" – w zakresie ekspozycji kredytowych wynikających z pożyczek i kredytów detalicznych w wysokości 1,5% podstawy tworzenia rezerw,
- 2) kategorii "pod obserwacją" – w wysokości 1,5% podstawy tworzenia rezerw,
- 3) kategorii "poniżej standardu" – w wysokości 20% podstawy tworzenia rezerw,
- 4) kategorii "wątpliwe" – w wysokości 50% podstawy tworzenia rezerw,
- 5) kategorii „stracone” – w wysokości 100% podstawy tworzenia rezerw.

Do klasyfikacji i okresowych przeglądów ekspozycji kredytowych oraz tworzenia i rozwiązywania rezerw celowych i odpisów aktualizujących zobowiązane były komórki organizacyjne Banku.

Rezerwa tworzona/dotwarzana była przez komórki organizacyjne Banku w miesiącu, w którym udzielono kredytu lub dokonano zmiany jego klasyfikacji do wyższej grupy ryzyka oraz w momencie aktualizacji wartości zabezpieczeń.

Raporty z przeglądu zabezpieczeń oraz klasyfikacji ekspozycji kredytowych do odpowiedniej kategorii ryzyka stanowiły podstawę do podjęcia decyzji przez Zarząd Banku do utworzenia lub braku podstaw do tworzenia rezerw, zwiększeniu lub zmniejszeniu rezerw.

W toku przeglądu i klasyfikacji poszczególnych ekspozycji kredytowych, komórki organizacyjne Banku zobowiązane były określać aktualny stan zabezpieczenia kredytu, zobowiązane były ustalać czy może ono stanowić źródło obniżenia podstawy do naliczenia rezerwy. Zabezpieczenia podlegały stałej obserwacji i ewentualnej weryfikacji wyceny w przypadku obniżenia lub zwiększenia ich wartości.

Niezależnie od powyższego Bank dotwarzał dodatkowe rezerwy celowe i odpisy aktualizujące dla ekspozycji zagrożonych ponad próg określony w Rozporządzeniu Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków co wydatnie przyczyniło się do wzrostu wskaźnika ozerwowania, jak również zabezpieczy przyszłe ryzyko kredytowe.

W celu określenia korekt z tytułu szczególnego i ogólnego ryzyka kredytowego w Banku obowiązywały instrukcje: Instrukcja Zasady dokumentowania i organizacji procesu klasyfikacji ekspozycji kredytowych i tworzenia rezerw celowych w Banku Spółdzielczym w Lubawie oraz Instrukcja Jednolite zasady klasyfikacji ekspozycji kredytowych i tworzenia rezerw celowych przez uczestników Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS.

Rozkład geograficzny ekspozycji w podziale na obszary ważne pod względem istotnych kategorii ekspozycji wraz z dodatkowymi szczegółowymi podziałami w stosownych przypadkach nie występował (brak ekspozycji poza granicami Polski) z uwagi na charakter prowadzonej działalności, tj. wyłącznie na terenie kraju (lokalnie).

Bank nie stosował Międzynarodowych Standardów Rachunkowości w związku z czym:

- 1) nie wyznaczał całkowitej kwoty ekspozycji po rozliczeniu równoważących się transakcji i bez uwzględniania skutków ograniczenia ryzyka kredytowego, ani średniej kwoty ekspozycji w danym okresie z podziałem na różne kategorie ekspozycji,
- 2) nie stosował rozkładu ekspozycji w zależności od branży lub typu kontrahenta z podziałem na kategorie ekspozycji wraz z dodatkowymi szczegółowymi podziałami w stosownych przypadkach,
- 3) nie stosował rezydualnych terminów zapadalności dla wszystkich ekspozycji z podziałem na kategorie ekspozycji wraz z dodatkowymi szczegółowymi podziałami w stosownych przypadkach,
- 4) nie stosował podziału na istotne branże i typy kontrahenta.

Bank nie wyznaczał kwot ekspozycji o utraconej wartości i ekspozycji przeterminowanych w podziale na obszary geograficzne, z uwagi na brak ekspozycji poza granicami Polski.

Uzgodnienie zmian korekt o szczególne i ogólne ryzyko kredytowe dla ekspozycji o utraconej wartości zawiera Tabela nr 6.

Korekty wartości z tytułu udzielonych kredytów i pożyczek oraz innych należności Banku obejmowały wartości utworzonych rezerw celowych, odpisów aktualizujących oraz nierozliczone prowizje (ESP)

Tabela nr 6. Uzgodnienie stanu rezerw celowych i odpisów aktualizujących ekspozycji zagrożonych za 2022 r. (w tys. zł)

Wyszczególnienie	Na należności poniżej standardu	Na należności wątpliwe	Na należności stracone	Razem
I. Stan na początek okresu	226	220	848	1 294
II. Zwiększenia w okresie	2 451	181	202	2 834
a) utworzenie rezerw celowych i odpisów	2 451	181	202	2 834
III. Zmniejszenia w okresie	456	47	44	547
a) rozwiązanie rezerw i odpisów – tworzonych w koszty	456	47	44	547
b) spisanie z bilansu w trybie odpisu należności z przeniesieniem do ewidencji pozabilansowej	0	0	0	0
c) spisanie należności nieściągalnych w ciężar rezerw (spisanie z ksiąg rachunkowych)	0	0	0	0
d) umorzenie w ciężar rezerw i odpisów	0	0	4	4
Stan na koniec okresu	2 221	354	1 002	3 577

Całkowita kwota ekspozycji po rozliczeniu równoważących się transakcji i bez uwzględnienia skutków ograniczania ryzyka kredytowego wg stanu na 31.12.2022 r., a także średnia kwota ekspozycji w danym okresie z podziałem na różne kategorie ekspozycji przedstawia Tabela nr 7.

Tabela nr 7. Całkowita kwota ekspozycji, a także średnia kwota ekspozycji w danym okresie z podziałem na różne kategorie ekspozycji wg stanu na 31.12.2022 r. (w tys. zł)

Klasa ekspozycji	31 grudnia 2022 r. (po korektach)	Średnia za 2022
1. Ekspozycje wobec rządów i banków centralnych;	13 878	35 674
2. Ekspozycje wobec jednostek samorządu terytorialnego oraz władz lokalnych;	23 249	12 500
3. Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego;	7	10
4. Ekspozycje wobec wielostronnych banków rozwoju;	0	0
5. Ekspozycje wobec organizacji międzynarodowych;	0	0
6. Ekspozycje wobec instytucji;	46 391	33 832
7. Ekspozycje wobec przedsiębiorców; (+ ekwiwalent bilansowy)	11 163	12 496
8. Ekspozycje detaliczne; (+ ekwiwalent bilansowy)	22 568	22 880
9. Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach;	47 666	52 747
10. Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania (przeteterminowane);	358	334
11. Ekspozycje związane ze szczególnie wysokim ryzykiem;	0	0
12. Ekspozycje w postaci obligacji zabezpieczonych;	0	0
13. pozycje stanowiące pozycje sekurytyzacyjne;	0	0
14. Ekspozycje wobec instytucji i przedsiębiorstw posiadających krótkoterminową ocenę kredytową;	0	0
15. Ekspozycje w postaci jednostek uczestnictwa lub udziałów w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania;	0	0
16. Ekspozycje kapitałowe;	1 084	1 084
17. Inne ekspozycje.	15 044	14 593
RAZEM - EKSPOZYCJE BILANSOWE	181 408	186 150

Rozkład ekspozycji w zależności od typu kontrahenta z podziałem na kategorie ekspozycji wg stanu na 31.12.2022 r. przedstawia Tabela nr 8.

Tabela nr 8. Rozkład ekspozycji w zależności od typu kontrahenta z podziałem na kategorie ekspozycji wg stanu na 31.12.2022 r. (w tys. zł)

Klasa ekspozycji	Sektor finansowy	Sektor niefinansowy	Sektor instytucji rządowych i samorządowych	Inne pozycje
1. Ekspozycje wobec rządów i banków centralnych;	13 878	0	0	0
2. Ekspozycje wobec jednostek samorządu terytorialnego oraz władz lokalnych;	0	0	23 249	0
3. Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego;	0	0	7	0
4. Ekspozycje wobec wielostronnych banków rozwoju;	0	0	0	0
5. Ekspozycje wobec organizacji międzynarodowych;	0	0	0	0
6. Ekspozycje wobec instytucji;	46 391	0	0	0
7. Ekspozycje wobec przedsiębiorców; (+ ekwiwalent bilansowy)	0	11 163	0	0
8. Ekspozycje detaliczne; (+ ekwiwalent bilansowy)	0	22 568	0	0
9. Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach;	0	47 666	0	0
10. Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania (przeteterminowane);	0	358	0	0
11. Ekspozycje związane ze szczególnie wysokim ryzykiem;	0	0	0	0
12. Ekspozycje w postaci obligacji zabezpieczonych;	0	0	0	0
13. pozycje stanowiące pozycje sekurytyzacyjne;	0	0	0	0
14. Ekspozycje wobec instytucji i przedsiębiorstw posiadających krótkoterminową ocenę kredytową;	0	0	0	0
15. Ekspozycje w postaci jednostek uczestnictwa lub udziałów w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania;	0	0	0	0
16. Ekspozycje kapitałowe;	1 084	0	0	0
17. Inne ekspozycje.	0	0	0	15 044
RAZEM - EKSPOZYCJE BILANSOWE	61 353	81 755	23 256	15 044

Zestawienie rezydualnych terminów zapadalności dla wszystkich ekspozycji z podziałem na kategorie ekspozycji wraz z dodatkowymi szczegółowymi podziałami w stosownych przypadkach wg stanu na 31.12.2022 r. przedstawia Tabela nr 9.

Tabela nr 9. Zestawienie rezydualnych terminów zapadalności (nominalnie) dla wszystkich ekspozycji z podziałem na kategorie ekspozycji wg stanu na 31.12.2022 r. (w tys. zł)

Kategoria ekspozycji	do 1 miesiąca	1-3 miesiące	3-6 miesięcy	6-12 miesięcy	1-3 lata	3-5 lat	5-10 lat	10-20 lat	powyżej 20 lat
normalne	157	602	1 721	1 699	8 213	12 724	32 909	33 773	11 126
pod obserwacją	0	0	0	0	0	0	0	0	0
poniżej standardu	250	0	0	2	93	424	882	876	0
wątpliwe	0	0	0	0	0	103	248	0	0
stracone	12	4	1	0	36	47	448	0	0

Ekspozycje o utraconej wartości i ekspozycje przeterminowane, przedstawione oddzielnie w podziale na istotne branże lub typy kontrahenta oraz korekty z tytułu szczególnego i ogólnego ryzyka kredytowego według stanu na 31.12.2022 r. przedstawia Tabela nr 10 i 11.

Tabela nr 10. Ekspozycje brutto przeterminowane wg stanu na 31.12.2022 r. (w tys. zł)

L.p.	Typ kontrahenta	Całkowita kwota ekspozycji	Rezerwy celowe i odpisy aktualizujące
1	Sektor finansowy	-	-
	bez rozpoznanej utraty wartości	-	-
	z rozpoznaną utratą wartości	-	-
2	Sektor niefinansowy	1 294	873
	bez rozpoznanej utraty wartości	422	1
	z rozpoznaną utratą wartości	872	872
3	Sektor instytucji rządowych i samorządowych	-	-
	bez rozpoznanej utraty wartości	-	-
	z rozpoznaną utratą wartości	-	-

Tabela nr 11. Ekspozycje brutto o utraconej wartości wg stanu na 31.12.2022 r. (w tys. zł)

L.p.	Typ kontrahenta	Całkowita kwota ekspozycji	Rezerwy celowe i odpisy aktualizujące
1	Sektor finansowy	-	-
2	Sektor niefinansowy	3 686	3 383
	w sytuacji poniżej standardu	2 524	2 221
	w sytuacji wątpliwej	354	354
	w sytuacji straconej	808	808
3	Sektor instytucji rządowych i samorządowych	-	-

XI. Ujawnienia w zakresie ekspozycji nieobsługiwanych i restrukturyzowanych

Poniższe tabele dotyczące ekspozycji nieobsługiwanych i restrukturyzowanych, są zgodne z wytycznymi EBA z dnia 17 grudnia 2018 r. (EBA/GL/2018/10).

Według stanu na 31.12.2022 r. wskaźnik NPL brutto (kredyty nieobsługiwane brutto do kredytów razem) wyniósł 2,47%.

Tabela 12. Jakość kredytowa ekspozycji restrukturyzowanych na 31.12.2022 r. (w tys. zł)

Wyszczególnienie		Wartość bilansowa brutto/kwota nominalna ekspozycji, wobec których zastosowano środki restrukturyzacji			Skumulowana utrata wartości, skumulowane ujemne zmiany wartości godziwej z tytułu ryzyka kredytowego i rezerw		Zabezpieczenie i gwarancje finansowe otrzymane z powodu inwestycji restrukturyzowanych
		Obsługiwane ekspozycje restrukturyzowane	Nieobsługiwane ekspozycje restrukturyzowane		obsługiwanych ekspozycji restrukturyzowanych	nieobsługiwanych ekspozycji restrukturyzowanych	w tym zabezpieczenie i gwarancje finansowe otrzymane z powodu nieobsługiwanych ekspozycji, wobec których zastosowano środki restrukturyzacyjne
			w tym ekspozycje, których dotyczy niewykonania zobowiązania	w tym ekspozycje z utratą wartości			
1	Kredyty i zaliczki		1 755			1 713	
2	<i>banki centralne</i>						
3	<i>instytucje rządowe</i>						
4	<i>instytucje kredytowe</i>						
5	<i>inne instytucje finansowe</i>						
6	<i>przedsiębiorstwa niefinansowe</i>						
7	<i>gospodarstwa domowe</i>		1 755			1 713	
8	Dłużne papiery wartościowe						
9	Zobowiązania do udzielenia pożyczki						
10	Łącznie		1 755			1 713	

Tabela 13. Jakość kredytowa ekspozycji obsługiwanych i nieobsługiwanych w podziale według liczby dni przeterminowania na 31.12.2022 r. (w tys. zł)

		Wartość bilansowa brutto / kwota nominalna										
		Ekspozycje obsługiwane					Ekspozycje nieobsługiwane					
		Razem obsługiwane	Nieprzeterminowana lub przeterminowania dni ≤ 30 dni	Przeterminowane >30 dni ≤90 dni	Razem nieobsługiwane	Małe prawdopodobieństwo spłaty ekspozycji nieprzeterminowanych albo przeterminowanych ≤90 dni	Przeterminowane >90 dni ≤180 dni	Przeterminowane >180 dni ≤1 rok	Przeterminowane >1 rok ≤5 lat	Przeterminowane >5 lat ≤7 lat	Przeterminowane >7 lat	w tym ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania
1	Kredyty i zaliczki	149 848	149 840	8	3 686	2 815	1	114	756			
2	Banki centralne											
3	Institucje rządowe	23 780	23 780									
4	Institucje kredytowe	46 824	46 824									
5	Inne instytucje finansowe	64	64									
6	Przedsiębiorstwa niefinansowe	5 754	5 754		347	347						
7	w tym MSP	5 754	5 754		347	347						
8	Gospodarstwa domowe	73 426	73 418	8	3 339	2 488	1	114	756			
9	Dłużne papiery wartościowe	12 491	12 491									
10	Banki centralne	12 491	12 491									
11	Institucje rządowe											
12	Institucje kredytowe											
13	Inne instytucje finansowe											
14	Przedsiębiorstwa niefinansowe											
15	Ekspozycje pozabilansowe											
16	Banki centralne											
17	Institucje rządowe											
18	Institucje kredytowe											
19	Inne instytucje finansowe											
20	Przedsiębiorstwa niefinansowe											
21	Gospodarstwa domowe											
22	Łącznie	162 339	162 331	8	3 686	2 815	1	114	756			

Tabela 14. Ekspozycje obsługiwane i nieobsługiwane oraz związane z nimi rezerwy na 31.12.2022 r. (w tys. zł)

	Wartość bilansowa brutto/kwota nominalna		Skumulowana utrata wartości, skumulowane ujemne zmiany wartości godziwej z tytułu ryzyka kredytowego i rezerw			Skumulowane odpisania częściowe			Otrzymane zabezpieczenie i gwarancje finansowe		
	Ekspozycje obsługiwane		Ekspozycje nieobsługiwane			Ekspozycje obsługiwane - skumulowana utrata wartości i rezerwy			Skumulowane odpisania częściowe		
	w tym etap 1	w tym etap 2		w tym etap 2	w tym etap 3	Ekspozycje nieobsługiwane - skumulowana utrata wartości, skumulowane ujemne zmiany wartości godziwej z powodu ryzyka kredytowego i rezerw	w tym etap 2	w tym etap 3	Z tytułu ekspozycji obsługiwanych	Z tytułu ekspozycji nieobsługiwanych	
1 Kredyty i zaliczki	149 848		3 686			417		3 383			
2 Banki centralne											
3 Instytucje rządowe	23 780										
4 Instytucje kredytowe	46 824										
5 Inne instytucje finansowe	64										
6 Przedsiębiorstwa niefinansowe	5 754		347					347			
7 w tym MSP	5 754		347					347			
8 Gospodarstwa domowe	73 426		3 339			417		3 036			
9 Dłużne papiery wartościowe	12 491										
10 Banki centralne	12 491										
11 Instytucje rządowe											
12 Instytucje kredytowe											
13 Inne instytucje finansowe											
14 Przedsiębiorstwa niefinansowe											
15 Ekspozycje pozabilansowe	7 031		26			78		26			
16 Banki centralne											
17 Instytucje rządowe											
18 Instytucje kredytowe											
19 Inne instytucje finansowe											
20 Przedsiębiorstwa niefinansowe											
21 Gospodarstwa domowe											
22 Łącznie	162 339		3 686			417		3 383			

Tabela 15. Zabezpieczenie uzyskane przez przejęcie i postępowanie egzekucyjne na 31.12.2022 r. (w tys. zł)

	Zabezpieczenia uzyskane przez przejęcie	
	Wartość w momencie początkowego ujęcia	Skumulowane ujemne zmiany
1 Rzeczowe aktywa trwałe	-	-
2 Inne niż rzeczowe aktywa trwałe	-	-
3 Nieruchomości mieszkalne	-	-
4 Nieruchomości komercyjne	-	-
5 Ruchomości (samochody, środki transportu, itp..)	-	-
6 Kapitał własny i instrumenty dłużne	-	-
7 Pozostałe	-	-
8 Łącznie	-	-

XII. Aktywa wolne od obciążeń

Składnik aktywów jest traktowany jako obciążony, jeżeli został zastawiony lub podlegał jakiegokolwiek formie ustaleń, mających na celu zabezpieczenie lub wsparcie jakości kredytowej transakcji bilansowej lub pozabilansowej, z której nie mógł zostać swobodnie wycofany (np. w celu zastawiania dla potrzeb finansowania).

Wartość bilansową aktywów w podziale na kategorie ekspozycji, jakość aktywów i całkowitą, wolną od obciążeń kwotę wartości bilansowej oraz zabezpieczenia otrzymane przez instytucję sprawozdającą zawiera Tabela nr 16.

Tabela nr 16. Wartość bilansowa aktywów w podziale na kategorie ekspozycji, jakość aktywów i całkowitą, wolną od obciążeń kwota wartości bilansowej oraz zabezpieczenia otrzymane przez instytucję sprawozdającą (w tys. zł)

Wyszczególnienie	Wartość bilansowa aktywów obciążonych	Wartość godziwa aktywów obciążonych	Wartość bilansowa aktywów wolnych od obciążeń	Wartość godziwa aktywów wolnych od obciążeń
Aktywa instytucji sprawozdającej w tym:	567		177 898	
Instrumenty udziałowe (kapitałowe)	-	-	1 084	1 084
Dłużne papiery wartościowe	-	-	12 491	12 491
Kredyty i zaliczki	567		149 167	
Inne aktywa	-		15 156	
Zabezpieczenia otrzymane				
Wyszczególnienie	Wartość godziwa otrzymanego zabezpieczenia lub wyemitowanych własnych dłużnych papierów wartościowych, które mogą zostać obciążone	Wartość nominalna otrzymanego zabezpieczenia lub wyemitowanych własnych dłużnych papierów wartościowych, które nie mogą zostać obciążone		
Zabezpieczenia otrzymane przez instytucję sprawozdającą w tym:			61 431	
Instrumenty udziałowe (kapitałowe)	-		-	
Dłużne papiery wartościowe	-		-	
Kredyty i zaliczki			60 104	
Inne zabezpieczenia otrzymane	-		1 327	
Wyemitowane własne dłużne papiery wartościowe inne niż własne obligacje zabezpieczone lub papiery wartościowe zabezpieczone aktywami	-		-	

XIII. Korzystanie z ECAI

Bank na dzień 31.12.2022 r. nie korzystał z usług zewnętrznych firm ratingowych.

XIV. Ekspozycja na ryzyko rynkowe

Bank w zakresie ryzyka rynkowego wyznacza wyłącznie wymóg na ryzyko walutowe, po spełnieniu kryterium istotności. Bank wylicza wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka walutowego zgodnie z metodą określoną w art. 351 Rozporządzenia. Tabela nr 17 zawiera informację na temat wymogów kapitałowych wyznaczonych na ryzyko rynkowe.

Tabela nr 17. Wymogi kapitałowe na ryzyko rynkowe

L.p.	Rodzaj wymogu	Wymóg kapitałowy (w tys. zł)
Wymóg zgodnie z art. 92 ust. 3 lit b.		
1.	ryzyko pozycji	nie dotyczy
	duże ekspozycje przekraczające limity określone w art. 395 - 401 w zakresie, w jakim zezwala się instytucji na przekroczenie tych limitów	nie dotyczy
Wymóg zgodnie z art. 92 ust. 3 lit c.		
2.	ryzyko walutowe	0
	ryzyko rozliczenia	nie dotyczy
	ryzyko cen towarów	nie dotyczy

XV. Ryzyko operacyjne

W celu ograniczenia negatywnych skutków zdarzeń, Bank podjął i kontynuuje szereg działań. Należą do nich:

- 1) wprowadzenie zmian i zabezpieczeń w systemach informatycznych;
- 2) wprowadzenie odpowiednich zapisów w wewnętrznych procedurach Banku;
- 3) doskonalenie mechanizmów zabezpieczeń infrastruktury informatycznej i obiektów Banku;
- 4) szkolenia pracowników m.in. w zakresie procedur, ochrony tajemnicy bankowej, przeciwdziałania praniu brudnych pieniędzy i finansowania terroryzmu.

Bank stosuje metodę podstawowego wskaźnika (BIA) do wyznaczania poziomu kapitału na pokrycie ryzyka operacyjnego zgodnie z art. 315-316 Rozporządzenia.

Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego na dzień 31.12.2022 r. wyniósł 1 111 tys. zł.

W 2022 r. Bank odnotował straty rzeczywiste z tytułu zdarzeń operacyjnych na poziomie 11 tys. zł. Informacje o ilości i wysokości strat rzeczywistych z tytułu ryzyka operacyjnego w 2022 roku w podziale na rodzaje zdarzeń operacyjnych przedstawia Tabela nr 18.

Tabela nr 18. Informacja o ilości i wysokości strat rzeczywistych z tytułu ryzyka operacyjnego

Rodzaje zdarzeń operacyjnych	Kategoria zdarzenia w ramach rodzaju	Ilość zdarzeń (szt.)	Kwota strat rzeczywistych (w tys. zł.)
1. Oszustwo wewnętrzne	1) działania nieuprawnione	0	0
	2) kradzież i oszustwo	0	0
2. Oszustwo zewnętrzne	1) kradzież i oszustwo	12	0
	2) bezpieczeństwo systemów	0	0
3. Zasady dotyczące zatrudnienia oraz bezpieczeństwo w miejscu pracy	1) stosunki pracownicze	0	0
	2) bezpieczeństwo środowiska pracy	0	0
	3) podziały i dyskryminacja	0	0
4. Klienci, produkty i praktyki operacyjne	1) obsługa klientów, ujawnianie informacji o klientach, zobowiązania względem klientów	1	0
	2) niewłaściwe praktyki biznesowe lub rynkowe	0	0
	3) wady produktów	2	1
	4) klasyfikacja klienta i ekspozycje	0	0
	5) usługi doradcze	0	0
5. Szkody związane z aktywami rzeczowymi	1) klęski żywiołowe i inne zdarzenia	1	7
6. Zakłócenia działalności i awarie systemów	1) systemy	32	3
7. Wykonywanie transakcji, dostawa oraz zarządzanie procesami operacyjnymi	1) wprowadzanie do systemu, wykonywanie, rozliczanie i obsługa transakcji	29	0
	2) monitorowanie i sprawozdawczość	0	0
	3) napływy i dokumentacja klientów	0	0
	4) zarządzanie rachunkami klientów	0	0
	5) kontrahenci niebędący klientami banku (np. izby rozliczeniowe)	0	0
	6) sprzedawcy i dostawcy	0	0
SUMA		77	11

Odzysk z tytułu zdarzeń operacyjnych (ubezpieczenia itp.) wyniósł 7 tys. zł. Strata faktyczna netto stanowiła natomiast kwotę 4 tys. zł.

W badanym okresie nie wystąpiły zdarzenia operacyjne, w przypadku których należałoby podjąć szczególne działania naprawcze.

Bank realizuje proces zarządzania ryzykiem operacyjnym, w ramach którego identyfikuje się zdarzenia ryzyka operacyjnego i dokonuje się analizy przyczyn występowania zdarzeń związanych z ryzykiem operacyjnym. W przypadku konieczności podejmowane są działania ograniczające ryzyko, obejmujące: zmianę procesów wewnętrznych Banku, organizacji wewnętrznej, sposobu dokonywania kontroli wewnętrznej, a także organizacja odpowiednich szkoleń dla pracowników.

XVI. Ekspozycje w papierach kapitałowych nieuwzględnionych w portfelu handlowym

Bank zaangażował się w akcje banku zrzeszającego (BPS) w celu jego dokapitalizowania. Bank posiada również udziały w Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS, co zawiera Tabela nr 19.

Tabela nr 19. Ekspozycje kapitałowe – portfel bankowy (w tys. zł.)

Wyszczególnienie	Wartość bilansowa	Wartość godziwa
Akcje w BPS S.A. (nieopuszczone do obrotu na regulowanym rynku)	1 082	1 082
Udziały Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS	2	2

Bank nie posiada ekspozycji z tytułu instrumentów będących przedmiotem obrotu giełdowego.

Udziały w instytucjach finansowych wyceniane są według ceny nabycia.

W porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego wielkość akcji i udziałów nie uległa zmianie.

W 2022 r. nie dokonano sprzedaży instrumentów kapitałowych.

W analizowanym okresie nie wystąpiły zrealizowane zyski lub straty z tytułu sprzedaży i likwidacji oraz niezrealizowane zyski lub straty z aktualizacji wyceny oraz wszelkie takie kwoty ujęte w funduszach własnych.

XVII. Ekspozycja na ryzyko stopy procentowej przypisane pozycjom nieuwzględnionym w portfelu handlowym

Ryzyko stopy procentowej w portfelu bankowym (IRRBB) definiowane jest w Banku jako obecne lub przyszłe ryzyko spadku zarówno wartości dochodów, jak i wartości ekonomicznej, wynikające z niekorzystnych zmian stóp procentowych, które wpływają na instrumenty wrażliwe na zmiany stóp procentowych.

Celem polityki Banku w zakresie zarządzania ryzykiem stopy procentowej jest maksymalizacja marży odsetkowej w warunkach zmienności rynkowych stóp procentowych oraz ograniczanie negatywnego wpływu zmian stóp procentowych poprzez system limitów i skuteczne zarządzanie aktywami i pasywami.

Bank dokonuje pomiaru ryzyka stopy procentowej za pomocą następujących metod:

- 1) luki przeszacowania,
- 2) metody zmiany wyniku odsetkowego,
- 3) miary wartości ekonomicznej (oparta na zmodyfikowanej duracji kapitału),
- 4) analizy struktury aktywów i pasywów wrażliwych na dzień analizy, podstawowych wskaźników, poziomu wykorzystania limitów, a także kształtowania się wyniku odsetkowego,
- 5) testów warunków skrajnych,
- 6) symulacji wpływu planowanych zmian stóp procentowych na wynik odsetkowy Banku.

W Banku przeprowadzane są raz na kwartał m.in. nadzorcze testy warunków skrajnych w zakresie ryzyka stopy procentowej, gdzie:

- 1) bada się wpływ nagłego równoległego przesunięcia krzywej dochodowości o +/- 200 punktów bazowych na wartość ekonomiczną kapitału (Fundusze własne),
- 2) oblicza wpływ scenariuszy szokowych zmian stóp procentowych na wartość ekonomiczną kapitału w ramach standardowego testu wartości odstających na kapitał podstawowy Tier 1. Standardowy test wartości odstających obejmuje 6 scenariuszy szokowych:
  - równoległy wzrost stóp procentowych,
  - równoległy spadek stóp procentowych,
  - szok gwałtowny (spadek stóp krótkoterminowych i wzrost stóp długoterminowych),
  - szok umiarkowany (wzrost stóp krótkoterminowych i spadek stóp długoterminowych),
  - wzrost stóp krótkoterminowych,
  - spadek stóp krótkoterminowych.

Pomiar ryzyka stopy procentowej dokonywany jest w okresach miesięcznych, przy czym testy warunków skrajnych przeprowadzane są kwartalnie. Pomiaru ryzyka stopy procentowej dokonuje się przy pomocy programu „AS - Analizy i sprawozdania”.

Wyniki testów warunków skrajnych zawiera tabela 20.

Tabela nr 20. Wyniki nadzorczych testów warunków skrajnych ryzyka stopy procentowej wg stanu na 31.12.2022 r. (w tys. zł.)

Wyszczególnienie	Wartość ryzyka	Limit			Wykorzystanie limitu
		Próg	Odniesienie	Wartość	
Test równoległy					
równoległe przesunięcie krzywej dochodowości o + 200 punktów bazowych	-1 496 223,48	20%	Fundusze własne	3 879 781,24	38,56% W NORMIE
równoległe przesunięcie krzywej dochodowości o - 200 punktów bazowych	1 496 223,48	20%	Fundusze własne	3 879 781,24	38,56% W NORMIE
Standardowy test wartości odstających					
Scenariusz 1 - równoległy wzrost stóp procentowych	-1 870 279,36	15%	Tier 1	2 909 835,93	64,27% W NORMIE
Scenariusz 2 - równoległy spadek stóp procentowych	1 870 279,36	15%	Tier 1	2 909 835,93	64,27% W NORMIE
Scenariusz 3 - szok gwałtowny	-421 087,32	15%	Tier 1	2 909 835,93	14,47% W NORMIE
Scenariusz 4 - szok umiarkowany	72 204,67	15%	Tier 1	2 909 835,93	2,48% W NORMIE
Scenariusz 5 - wzrost stóp krótkoterminowych	-568 504,23	15%	Tier 1	2 909 835,93	19,54% W NORMIE
Scenariusz 6 - spadek stóp krótkoterminowych	568 504,23	15%	Tier 1	2 909 835,93	19,54% W NORMIE

Na 31.12.2022 r. kapitał wewnętrzny na pokrycie ryzyka stopy procentowej wyniósł 46 tys. zł.

XVIII. Ekspozycja na pozycje sekurytyzacyjne

Na dzień 31 grudnia 2022 r. Bank nie posiadał ekspozycji na pozycje sekurytyzacyjne.

XIX. Polityka w zakresie wynagrodzeń

Polityka wynagrodzeń w zakresie pracowników mających istotny wpływ na profil ryzyka (w 2022 r. obowiązywały „Regulamin wynagradzania pracowników Banku Spółdzielczego w Lubawie”, „Regulamin wynagradzania osób wchodzących w skład Zarządu Banku Spółdzielczego w Lubawie”, „Polityka wynagradzania pracowników, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka Banku Spółdzielczego w Lubawie” oraz „Polityka wynagrodzeń Banku Spółdzielczego w Lubawie”).

Rada Nadzorcza omawiała zagadnienia oceny realizacji polityki wynagrodzeń w 2022 roku osiem razy (cztery razy w zakresie dotyczącym Członków Zarządu Banku oraz cztery razy w zakresie dotyczącym Stanowiska ds. zgodności).

Z uwagi na skalę działalności Banku nie powoływano komisji / komitetu ds. wynagrodzeń.

Informacją dotyczącą polityki wynagrodzeń zostali objęci Członkowie Zarządu oraz pracownik na Stanowisku ds. zgodności.

Zmienne składniki wynagrodzeń obejmowały premie przyznane:

- 1) Stanowisku ds. zgodności przez Zarząd Banku,
- 2) Członkom Zarządu przez Radę Nadzorczą.

Podstawą określenia wysokości premii indywidualnych Członków Zarządu była ocena wyników, dokonana w oparciu o właściwe kryteria premiowania zawarte w „Regulaminie wynagradzania osób wchodzących w skład Zarządu Banku Spółdzielczego w Lubawie”.

Premia dla osób wchodzących w skład Zarządu Banku Spółdzielczego w Lubawie przyznaje Rada Nadzorcza Banku Spółdzielczego w Lubawie, biorąc pod uwagę:

- wyniki ekonomiczno-finansowe Banku,
- stopień realizacji celów biznesowych Banku.

Podstawą określania wysokości indywidualnej premii Członka Zarządu jest suma jego płac zasadniczych wynikających z umowy o pracę w danym okresie rozliczeniowym, pomniejszona proporcjonalnie o wynagrodzenie za dni niezdolności do pracy.

Premia kwartalna naliczana jest członkom Zarządu za wypracowanie określonego w Planie operacyjnym wyniku brutto na poziomie minimum 85%.

Przyznanie premii Członkom Zarządu uzależnione jest od oceny przeprowadzanej przez Radę Nadzorczą co kwartał zgodnie z zapisami § 7 Polityki wynagradzania pracowników, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka Banku Spółdzielczego w Lubawie.

Podstawą określenia wysokości premii Stanowiska ds. zgodności była ocena wyników, dokonana w oparciu o właściwe kryteria premiowania zawarte w „Regulaminie wynagradzania pracowników Banku Spółdzielczego w Lubawie”.

Wysokość wynagrodzenia zmiennego Stanowiska ds. zgodności jest ustalana w drodze decyzji Zarządu Banku, w oparciu o „Zasady oceny wyników pracy i premiowania” stanowiące Załącznik nr 2 do *Regulaminu wynagradzania pracowników Banku Spółdzielczego w Lubawie*. Wysokość indywidualnej premii zależy od stopnia realizacji wyznaczonych na dany okres rozliczeniowy zadań. Zasady oceny, obszary oceny i ich wagi oraz kryteria oceny ustala Zarząd Banku w formie pisemnej. Szczegółowe zasady premiowania Stanowiska ds. zgodności zaklasyfikowanego do grupy WSARCIE zawiera Załącznik nr 2 do „Zasad oceny wyników pracy i premiowania”. Rada Nadzorcza co kwartał opiniuje i monitoruje zasady przyznawania zmiennego wynagrodzenia Stanowiska ds. zgodności.

Stosunek zmiennych składników wynagrodzenia do składników stałych, ustalony zgodnie z art. 94 ust. 1 lit. g) Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE z dnia 26.06.2013r. wyniósł 32,87%.

Bank nie stosuje polityki odraczania płatności i wynagrodzenia w postaci nabywania uprawnień do papierów wartościowych, a także innych świadczeń niepieniężnych.

Zagregowane informacje ilościowe dotyczące wynagrodzenia, z podziałem na obszary działalności zawiera Tabela nr 21.

Tabela nr 21. Zagregowane informacje ilościowe dotyczące wynagrodzenia, z podziałem na obszary działalności

Członkowie Zarządu (liczba osób 3) (w tys. zł)	
Działalność operacyjna	260
Zarządzanie bankiem	592

Zagregowane informacje ilościowe na temat wynagrodzeń, z podziałem na kadrę kierowniczą wyższego szczebla i pracowników, których działania mają istotny wpływ na profil ryzyka zawiera Tabela nr 22.

Tabela nr 22. Zagregowane informacje na temat wynagrodzeń

Wynagrodzenia Członków Zarządu (w tys. zł)	
Wynagrodzenie stałe:	642
a) wynagrodzenia zasadnicze	642
b) dodatek funkcyjny	
Wynagrodzenie zmienne:	211
Wynagrodzenie z podziałem na formę przyznania:	211
a) wynagrodzenie płatne w gotówce - premia i inne świadczenia pieniężne	211
b) akcje	
c) inna forma wynagrodzenia	0
Wartość wynagrodzeń z odroczoną wypłatą:	0
a) część już przyznana/przysługująca	
b) część jeszcze nie przyznana/nieprzysługująca	
c) przyznawane w danym roku obrotowym, wypłacone i zmniejszone w ramach korekty związanej z wynikami	
Wynagrodzenie związane z przyjęcie do pracy i z odprawą:	0
a) wartość płatności związanych z podjęciem zatrudnienia i zakończeniem stosunku zatrudnienia dokonane w danym roku obrotowym ogółem	
b) liczba osób, które otrzymały płatności związane z podjęciem zatrudnienia i zakończeniem stosunku zatrudnienia dokonane w danym roku obrotowym ogółem	
c) wartość najwyższej płatności związanej z podjęciem zatrudnienia i zakończeniem stosunku zatrudnienia dokonanej w danym roku obrotowym	
Liczba osób otrzymujących w/w wynagrodzenia	3

Żaden z Członków Zarządu w 2022 r. nie otrzymał wynagrodzenia w wysokości co najmniej 1 mln EUR.

Tabela nr 23. Zagregowane informacje na temat wynagrodzeń pracowników, których działalność ma istotny wpływ na profil ryzyka Banku

Wynagrodzenia pracowników istotnych (w tys. zł)	
Wynagrodzenie stałe:	77
a) wynagrodzenia zasadnicze	77
b) dodatek funkcyjny	
Wynagrodzenie zmienne:	20
Wynagrodzenie z podziałem na formę przyznania:	20
a) wynagrodzenie płatne w gotówce - premia i inne świadczenia pieniężne	20
b) akcje	
c) inna forma wynagrodzenia	0
Wartość wynagrodzeń z odroczoną wypłatą:	0
a) część już przyznana/przysługująca	
b) część jeszcze nie przyznana/nieprzysługująca	
c) przyznawane w danym roku obrotowym, wypłacone i zmniejszone w ramach korekty związanej z wynikami	
Wynagrodzenie związane z przyjęcie do pracy i z odprawą:	0
a) wartość płatności związanych z podjęciem zatrudnienia i zakończeniem stosunku zatrudnienia dokonane w danym roku obrotowym ogółem	
b) liczba osób, które otrzymały płatności związane z podjęciem zatrudnienia i zakończeniem stosunku zatrudnienia dokonane w danym roku obrotowym ogółem	
c) wartość najwyższej płatności związanej z podjęciem zatrudnienia i zakończeniem stosunku zatrudnienia dokonanej w danym roku obrotowym	
Liczba osób otrzymujących w/w wynagrodzenia	1

Stosunek zmiennych składników wynagrodzenia do składników stałych pracowników, których działalność ma istotny wpływ na profil ryzyka Banku wyniósł 25,97%.

Żaden z pracowników, których działalność ma istotny wpływ na profil ryzyka Banku w 2022 r. nie otrzymał wynagrodzenia w wysokości co najmniej 1 mln EUR.

XX. Dźwignia finansowa

Wskaźnik dźwigni – „dźwignia finansowa” oznacza względną – w stosunku do funduszy własnych Banku – wielkość posiadanej przez Bank całkowitej kwoty ekspozycji z tytułu aktywów, zobowiązań pozabilansowych.

Wskaźnik dźwigni Bank obliczał jako miarę kapitału Tier I Banku podzieloną przez miarę ekspozycji całkowitej i wyrażał jako wartość procentową wg wzoru:

$$\text{(Miara kapitału / Miara ekspozycji na ryzyko) x 100\%}$$

Miarę kapitału stanowił kapitał Tier I skorygowany o wartość niematerialne i prawne.

Miarą ekspozycji całkowitej była suma wartości ekspozycji z tytułu wszystkich aktywów i pozycji pozabilansowych nieodliczonych przy wyznaczaniu miary kapitału Tier I. Wartością ekspozycji pozabilansowych była ich wartość nominalna. Kształtowanie się wartości dźwigni finansowej zawiera Tabela nr 24.

Tabela nr 24. Kształtowanie się wartości dźwigni finansowej

		Wskaźnik dźwigni na dzień 31.12.2022 r.
W pełni wprowadzona definicja	Fundusze Tier I / Sumę wartości bilansowej aktywów i nominalnej zobowiązań pozabilansowych (udzielonych) skorygowane o wartości niematerialne i prawne	10,44
Definicja przejściowa	Fundusze Tier I / Sumę wartości bilansowej aktywów i nominalnej zobowiązań pozabilansowych (udzielonych) skorygowane o wartości niematerialne i prawne	10,69

Zgodnie z Rozporządzeniem Wykonawczym Komisji (UE) 2016/200 z dnia 15 lutego 2016 r. ustanawiającego wykonawcze standardy techniczne w odniesieniu do ujawniania informacji na temat wskaźnika dźwigni instytucji zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013, Bank ujawnia dane wg poniższych tabel:

Tabela nr 25. Wskaźnik dźwigni określony w rozporządzeniu w sprawie wymogów kapitałowych – formularz do celów ujawniania informacji

Dzień odniesienia	31.12.2022 r.
Nazwa podmiotu	Bank Spółdzielczy w Lubawie
Poziom stosowania	Indywidualny

Tabela nr 26. LRSum: Zestawienie dotyczące uzgodnienia aktywów księgowych i ekspozycji wskaźnika dźwigni

Lp.	Wyszczególnienie	Kwota mająca zastosowanie
1	Aktywa razem według opublikowanych sprawozdań finansowych	178 659
2	Korekta z tytułu jednostek objętych konsolidacją na potrzeby rachunkowości, ale nieobjętych zakresem konsolidacji regulacyjnej	
3	(Korekta z tytułu aktywów powierniczych ujętych w bilansie zgodnie z mającymi zastosowanie standardami rachunkowości, ale wykluczonych z miary ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni zgodnie z art. 429 ust. 13 rozporządzenia (UE) nr 575/2013)	
4	Korekta z tytułu instrumentów pochodnych	
5	Korekta z tytułu transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych (SFT)	
6	Korekta z tytułu pozycji pozabilansowych (tj. konwersja na kwoty ekwiwalentu kredytowego ekspozycji pozabilansowych)	2 749
EU-6a	(Korekta z tytułu ekspozycji wewnątrz grupy wykluczonych z miary ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni zgodnie z art. 429 ust. 7 rozporządzenia (UE) nr 575/2013)	
EU-6b	(Korekta z tytułu ekspozycji wykluczonych z miary ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni zgodnie z art. 429 ust. 14 rozporządzenia (UE) nr 575/2013)	
7	Inne korekty	
8	Miara ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni	181 408

Tabela nr 27. LRCOM: Wspólne ujawnienie wskaźnika dźwigni

Lp.	Wyszczególnienie	Ekspozycje wskaźnika dźwigni określone w rozporządzeniu w sprawie wymogów kapitałowych
Ekspozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych i transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych)		
1	Pozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i aktywów powierniczych, ale z uwzględnieniem zabezpieczenia)	178 659
2	(Kwoty aktywów odliczane przy ustalaniu kapitału Tier I)	
3	Całkowite ekspozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i aktywów powierniczych) (suma wierszy 1 i 2) 16.2.2016 L 39/9 Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej PL	178 659
Ekspozycje z tytułu instrumentów pochodnych		
4	Koszt odtworzenia związany z wszystkimi transakcjami na instrumentach pochodnych (tj. z pominięciem kwalifikującego się zmiennego depozytu zabezpieczającego w gotówce)	
5	Kwoty narzutu w odniesieniu do potencjalnej przyszłej ekspozycji związanej z wszystkimi transakcjami na instrumentach pochodnych (metoda wyceny według wartości rynkowej)	
EU-5a	Ekspozycja obliczona według metody wyceny pierwotnej ekspozycji	
6	Ubruttowanie zapewnionego zabezpieczenia instrumentów pochodnych, jeżeli odliczono je od aktywów bilansowych zgodnie z mającymi zastosowanie standardami rachunkowości	
7	(Odliczenia aktywów wierzytelności w odniesieniu do zmiennego depozytu zabezpieczającego w gotówce zapewnionego w transakcjach na instrumentach pochodnych)	
8	(Wyłączone ekspozycje z tytułu transakcji rozliczanych za pośrednictwem klienta w odniesieniu do składnika rozliczanego z kontrahentem centralnym)	
9	Skorygowana skuteczna wartość nominalna wystawionych kredytowych instrumentów pochodnych	
10	(Skorygowana skuteczna wartość nominalna kompensat i odliczeń narzutów w odniesieniu do wystawionych kredytowych instrumentów pochodnych)	
11	Całkowite ekspozycje z tytułu instrumentów pochodnych (suma wierszy 4–10)	
Ekspozycje z tytułu transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych		
12	Aktywa z tytułu transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych brutto (bez uwzględnienia kompensowania), po korekcie z tytułu transakcji księgowych dotyczących sprzedaży	
13	(Skompensowane kwoty zobowiązań gotówkowych i wierzytelności gotówkowych w odniesieniu do aktywów z tytułu transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych brutto)	
14	Ekspozycja na ryzyko kredytowe kontrahenta w odniesieniu do aktywów z tytułu transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych	
EU-14a	Odstępstwo dotyczące transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych: Ekspozycja na ryzyko kredytowe kontrahenta zgodnie z art. 429b ust. 4 i art. 222 rozporządzenia (UE) nr 575/2013	
15	Ekspozycje z tytułu transakcji zawieranych poprzez pośrednika	
EU-15a	(Wyłączone ekspozycje z tytułu transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych rozliczanych za pośrednictwem klienta w odniesieniu do składnika rozliczanego z kontrahentem centralnym)	
16	Całkowite ekspozycje z tytułu transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych (suma wierszy 12–15a)	
Inne ekspozycje pozabilansowe		
17	Ekspozycje pozabilansowe wyrażone wartością nominalną brutto	7 057
18	(Korekty z tytułu konwersji na kwoty ekwiwalentu kredytowego)	-4 308
19	Inne ekspozycje pozabilansowe (suma wierszy 17 i 18)	2 749

Ekspozycje wyłączone zgodnie z art. 429 ust. 7 i 14 rozporządzenia (UE) nr 575/2013 (bilansowe i pozabilansowe)		
EU-19a	(Wyłączenie ekspozycji wewnątrz grupy (na zasadzie nieskonsolidowanej) zgodnie z art. 429 ust. 7 rozporządzenia (UE) nr 575/2013 (bilansowych i pozabilansowych))	
EU-19b	(Ekspozycje wyłączone zgodnie z art. 429 ust. 14 rozporządzenia (UE) nr 575/2013 (bilansowe i pozabilansowe))	
Kapitał i miara ekspozycji całkowitej		
20	Kapitał Tier I	19 399
21	Miara ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni (suma wierszy 3, 11, 16, 19, EU-19a i EU-19b)	181 408
Wskaźnik dźwigni		
22	Wskaźnik dźwigni	10,69
Wybór przepisów przejściowych i kwota wyłączonych pozycji powierniczych		
EU-23	Wybór przepisów przejściowych na potrzeby określenia miary kapitału	przejściowe
EU-24	Kwota wyłączonych pozycji powierniczych zgodnie z art. 429 ust. 11 rozporządzenia (UE) nr 575/2013	

Tabela nr 28. LRSpl: Podział ekspozycji bilansowych (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i ekspozycji wyłączonych)

Lp.	Wyszczególnienie	Ekspozycje wskaźnika dźwigni określone w rozporządzeniu w sprawie wymogów kapitałowych
EU-1	Całkowite ekspozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i ekspozycji wyłączonych), w tym:	178 659
EU-2	Ekspozycje zaliczane do portfela handlowego	
EU-3	Ekspozycje zaliczane do portfela bankowego, w tym:	178 659
EU-4	Obligacje zabezpieczone	
EU-5	Ekspozycje traktowane jako ekspozycje wobec państwa	13 886
EU-6	Ekspozycje wobec samorządów regionalnych, wielostronnych banków rozwoju, organizacji międzynarodowych i podmiotów sektora publicznego, których nie traktuje się jak państwa	23 249
EU-7	Institucje	46 391
EU-8	Zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	46 968
EU-9	Ekspozycje detaliczne	20 573
EU-10	Przedsiębiorstwa	11 160
EU-11	Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	304
EU-12	Pozostałe ekspozycje (np. kapitałowe, sekurytyzacyjne i inne aktywa niegenerujące zobowiązania kredytowego)	16 128

Tabela nr 29. LRQua: Informacje jakościowe

Lp.	Wyszczególnienie	Opis
1	Opis procedur stosowanych w celu zarządzania ryzykiem nadmiernej dźwigni finansowej	W ramach zarządzania ryzykiem nadmiernej dźwigni finansowej, bank monitoruje wskaźnik z częstotliwością miesięczną. Poziom wskaźnika dźwigni jest kwartalnie raportowany Zarządowi i Radzie Nadzorczej w ramach Raportu z oceny adekwatności kapitałowej Banku. W przypadku zidentyfikowania zagrożenia dla Banku wynikającego z nadmiernej dźwigni finansowej mogą zostać podjęte działania ograniczające ryzyko.
2	Opis czynników, które miały wpływ na wskaźnik dźwigni w okresie, którego dotyczy ujawniony wskaźnik dźwigni	Ujawniony wskaźnik na koniec 2022 roku jest wyższy o 1,27pp., w porównaniu do stanu na 31.12.2021 r. Na wielkość wskaźnika dźwigni w roku 2022 wpływ miały następujące czynniki: – wzrost miary ekspozycji całkowitej (wzrost ekspozycji wobec państwa oraz ekspozycji wobec samorządów regionalnych oraz wobec instytucji); – wzrost kapitału Tier I w rezultacie podziału nadwyżki bilansowej.

XXI. Stosowanie metody IRB w odniesieniu do ryzyka kredytowego

Na dzień 31 grudnia 2022 r. Bank nie stosował wewnętrznych ratingów w odniesieniu do ryzyka kredytowego.

XXII. Stosowanie technik ograniczania ryzyka kredytowego

Bank nie stosował kompensowania pozycji bilansowych i pozabilansowych.

W Banku obowiązują następujące regulacje dotyczące wyceny zabezpieczeń i zarządzania nimi:

- a) „Instrukcja prawnych form zabezpieczenia wierzytelności”,
- b) „Jednolite zasady klasyfikacji ekspozycji kredytowych i tworzenia rezerw celowych przez uczestników Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS” oraz „Instrukcja Zasady dokumentowania i organizacji procesu klasyfikacji ekspozycji kredytowych i tworzenia rezerw celowych w Banku Spółdzielczym w Lubawie”,
- c) „Instrukcja monitoringu klientów instytucjonalnych w Banku Spółdzielczym w Lubawie”,
- d) „Instrukcja oceny i monitorowania wartości nieruchomości – zasady oceny nieruchomości”.

Bank Spółdzielczy w Lubawie według stanu na dzień 31 grudnia 2022 r. nie stosował pomniejszenia podstawy tworzenia rezerw celowych.

Podjęwszy decyzję o zaangażowaniu kredytowym Bank dąży do uzyskania pełnego zabezpieczenia, o jak najwyższej jakości przez cały okres kredytowania i wartość których w warunkach wymuszonej sprzedaży będzie w pełni zabezpieczać interes Banku.

W celu ograniczenia ryzyka kredytowego Bank przyjmuje zabezpieczenia rzeczowe i instrumenty finansowe. Bank ustala formę zabezpieczenia w porozumieniu z wnioskodawcą, biorąc pod uwagę:

- 1) typowe oraz indywidualne ryzyko związane z zawarciem umowy z wnioskodawcą, (m.in. sytuację finansową i gospodarczą wnioskodawcy, status prawny wnioskodawcy, przebieg dotychczasowej współpracy z Bankiem lub opinie banków z którymi wnioskodawca dotychczas współpracował, rodzaj i wysokość wierzytelności oraz okres kredytowania, cechy danego zabezpieczenia wynikające z regulujących je przepisów ogólnych i wewnętrznych Banku (w tym sposób ustanowienia zabezpieczenia, przesłanki i zakres odpowiedzialności wynikającej z zabezpieczenia, sposób realizacji uprawnień Banku), w szczególności: 1. realną możliwość zaspokojenia roszczeń Banku z ustanowionego zabezpieczenia w możliwie najkrótszym czasie z przyjętego zabezpieczenia, 2. płynność zabezpieczenia, 3. istniejące już obciążenia na rzeczy mającej stanowić przedmiot zabezpieczenia, w przypadku zabezpieczeń rzeczowych oraz sytuację finansową i gospodarczą osoby trzeciej zobowiązującej się do zaspokojenia roszczeń Banku za wnioskodawcę oraz jej powiązania personalne i kapitałowe z innymi podmiotami, w przypadku zabezpieczeń osobistych, 4. możliwość pomniejszenia podstawy tworzenia rezerw celowych na należności Banku, na zasadach określonych w przepisach w sprawie tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków oraz w aktualnych przepisach wewnętrznych Banku w tym zakresie, 5. możliwość uwzględnienia w rachunku wymogów kapitałowych efektu redukcji ryzyka kredytowego w wyniku przyjętych zabezpieczeń, spełniających kryteria określone w obowiązujących w Banku regulacjach.),
- 2) przewidywany koszt ustanowienia zabezpieczenia,
- 3) przewidywany nakład pracy Banku związany z monitorowaniem stanu zabezpieczeń oraz koszt dochodzenia roszczeń z przedmiotu zabezpieczenia, z zastrzeżeniem ponoszenia kosztów koniecznych,
- 4) zasady stosowania odpowiednich form zabezpieczeń określone w odrębnych uregulowaniach wewnętrznych Banku.

Podstawowe zabezpieczenia stosowane w Banku w 2022 r. to:

- 1) poręczenie wg prawa wekslowego,
- 2) weksel in blanco,
- 3) przelew (cesja) wierzytelności,
- 4) hipoteka,
- 5) pełnomocnictwo do rachunku bankowego,
- 6) ubezpieczenie kredytu, m.in. majątkowe i na życie kredytobiorcy,
- 7) cesja praw z umów ubezpieczenia,
- 8) poręczenie według prawa cywilnego
- 9) gwarancja.

Bank nie dokonywał transakcji na instrumentach pochodnych.

Bank badał koncentrację ryzyka kredytowego w odniesieniu do rodzajów stosowanych zabezpieczeń.

XXIII. Stosowanie metod zaawansowanego pomiaru w odniesieniu do ryzyka operacyjnego

Na dzień 31 grudnia 2022 r. Bank nie stosował zaawansowanych metod pomiaru w odniesieniu do ryzyka operacyjnego.

XXIV. Stosowanie wewnętrznych modeli pomiaru ryzyka rynkowego

Na dzień 31 grudnia 2022 r. Bank nie stosował wewnętrznych modeli pomiaru ryzyka rynkowego.

XXV. Informacje dotyczące ryzyka płynności i finansowania – Rekomendacja P KNF

1. Rola i zakres odpowiedzialności jednostek biznesowych zaangażowanych w zarządzania ryzykiem płynności

Rola i zakres odpowiedzialności poszczególnych jednostek biznesowych zaangażowanych w zarządzanie ryzykiem płynności opisano w pkt. III - „Cele i strategię w zakresie zarządzania ryzykiem”.

2. Sposób pozyskania finansowania działalności

Bank pozyskuje finansowanie swojej działalności głównie poprzez kierowanie swojej oferty do sektora niefinansowego. Bank dokłada starań aby jak najbardziej zdywersyfikować swoją ofertę zarówno z punktu widzenia charakteru depozytu (środki terminowe oraz bieżące), jak również w odniesieniu do terminów ich wymagalności. Oferta depozytowa skierowana jest również do sektora instytucji rządowych i samorządowych. Do finansowania swojej działalności kredytowej Bank wykorzystuje swoje fundusze własne, a także stabilną część depozytów wyliczoną wskaźnikiem osadu.

3. Stopień scentralizowania funkcji skarbowych oraz funkcji zarządzania ryzykiem płynności

Funkcje skarbowe w Banku wykonywane są przez Zespół Księgowości, natomiast funkcję zarządzania ryzykiem płynności wykonuje Zespół Zarządzania Ryzykami i Analiz. Funkcje te są w pełni scentralizowane w skali Banku. Komórki organizacyjne zaangażowane w wykonywanie funkcji skarbowych i zarządzania ryzykiem płynności współpracują ze sobą w zakresie stosowania środków mitygujących.

4. Zasady funkcjonowania w ramach Zrzeszenia i Systemu Ochrony BPS S.A.

Bank jest zrzeszony w ramach Zrzeszenia BPS. W zakresie zarządzania ryzykiem płynności w ramach zrzeszenia BPS Bank Zrzeszający:

- prowadzi rachunki bankowe Banku, za pomocą których przeprowadzane są rozliczenia pieniężne i utrzymywana jest rezerwa obowiązkowa,
- prowadzi inne rachunki Banku,
- pośredniczy w nabywaniu i zbywaniu instrumentów finansowych,
- udziela Bankowi kredytów i pożyczek,

W zakresie zarządzania ryzykiem płynności w ramach zrzeszenia Bank:

- otwiera i posiada rachunek w Banku Zrzeszającym,
- przeprowadza za pomocą rachunku bieżącego rozliczenia pieniężne i utrzymuje rezerwę obowiązkową,
- deponuje w Banku Zrzeszającym inne środki finansowe za wyjątkiem: środków wykorzystanych w działalności kredytowej, środków inwestycyjnych środków utrzymywanych w ramach spółdzielczego systemu ochrony.

Bank jest członkiem Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS. W ramach tego systemu Bank:

- realizuje działania związane z funkcjonowaniem mechanizmów kontroli, klasyfikowania oraz ograniczania ryzyka,
- przestrzega limitów ograniczających ryzyko płynności w wewnętrznym systemie ochrony w zakresie: wskaźnika LCR, wskaźnika NSFR.

W ramach systemu ochrony jednostka zarządzająca IPS:

- podejmuje działania mające na celu kontrolę dokonywaną w oparciu o jednakowo zorganizowane mechanizmy kontrolowania i monitorowania ryzyka,
- wykonuje audyt wewnętrzny wśród uczestników,
- udziela uczestnikom pomocy finansowej,
- stosuje wobec uczestników stosowne środki oddziaływania o charakterze prewencyjnym oraz dyscyplinującym mające na celu zapobieganie nadmiernemu ryzyku Banku.

5. Rozmiar i skład nadwyżki płynności wg stanu na 31.12.2022 r.

Tabela nr 30. Skład nadwyżki płynności wg stanu na 31.12.2022 r. (w tys. zł)

Nadwyżka płynności	35 973
Część podstawowa, w tym:	22 469
- kasa	5 904
- rachunek banku	1 835
- lokaty O/N	2 239
- płynne papiery wartościowe	12 491
Część uzupełniająca, w tym:	13 504
- lokaty do 1 miesiąca	9 000
- niewykorzystany limit w rachunku	4 504

6. Wielkość nadzorczych miar płynności – wskaźnika LCR i NSFR wg stanu na 31.12.2022 r.

Tabela nr 31. Wielkość nadzorczych miar płynności wg stanu na 31.12.2022 r.

Miary płynności	Limit wewnętrzny	Wartość na 31.12.2022 r.
LCR – wskaźnik płynności krótkoterminowej	min 120,00	217,27
NSFR – wskaźnik stabilnego finansowania netto	min 110,00	143,38

7. Urealniona luka płynności dla pierwszych trzech przedziałów z uwzględnieniem pozycji bilansowych i pozabilansowych oraz skumulowane luki płynności wg stanu na 31.12.2022 r.

Tabela nr 32. Luka płynności wg stanu na 31.12.2022 r. (w tys. zł)

Wyszczególnienie	<= 1 miesiąca	>1 miesiąca <= 3 miesięcy	>3 miesiąca <= 6 miesięcy
Luka bilansowa prosta	-6 013	-5 114	-10 755
Luka bilansowa skumulowana	-6 013	-11 127	-21 882
Luka bilansowa prosta (z PZB)	-2 962	-5 392	-11 447
Luka bilansowa skumulowana (z PZB)	-2 962	-8 354	-19 801

Luka dodatnia oznacza, że aktywa są wyższe od pasywów, a to oznacza nadwyżkę środków pieniężnych w danym przedziale. Luka ujemna oznacza przewagę pasywów nad aktywami w danym przedziale czasowym, czyli potrzebę płynności.

8. Zabezpieczenie płynności funkcjonujące w Zrzeszeniu i Systemie Ochrony BPS S.A.

Bank jest członkiem Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS. Celem funkcjonowania Systemu Ochrony jest zapewnienie płynności i wypłacalności każdego uczestnika. W ramach tego Systemu funkcjonuje mechanizm pomocowy, w ramach którego Bank:

- utrzymuje odpowiedni poziom środków na rachunku depozytu obowiązkowego,
- dokonuje wpłat na fundusz zabezpieczający.

W uzasadnionych sytuacjach Spółdzielnia może udzielić Bankowi zwrotnej pomocy finansowej, która może przybrać formę:

- pożyczki płynnościowej,
- pożyczki restrukturyzacyjnej,
- gwarancji, poręczenia lub innych zabezpieczeń,
- pożyczki długoterminowej na warunkach zobowiązań podporządkowanych,
- wpłaty na fundusz zasobowy lub rezerwy Banku.

W szczególnie uzasadnionych przypadkach, po uzyskaniu zgody Walnego Zgromadzenia Spółdzielni, pomoc ze środków funduszu zabezpieczającego może mieć charakter bezwrotny.

W ramach dodatkowego zabezpieczenia płynności Bank jest zobowiązany do przestrzegania limitów płynnościowych SOZ BPS, na które składają się:

- wskaźnik płynności aktywów,
- wskaźnik LCR,
- wskaźnik NSFR,
- depozyt obowiązkowy.

9. Aspekty ryzyka płynności, na jakie narażony jest Bank

- niedopasowanie terminów zapadalności aktywów do terminów wymagalności pasywów i istnienie niekorzystnej skumulowanej luki płynności w poszczególnych przedziałach,
- przedterminowe wycofanie depozytów przez klientów,
- koncentracja depozytów pod względem dużych deponentów,
- znaczące zaangażowanie depozytów osób wewnętrznych w Banku,
- konieczność pozyskania depozytów po wysokim koszcie w sytuacji nagłego zapotrzebowania na środki,
- istnienie dużej nadpłynności, co może mieć negatywne przełożenie na wynik finansowy Banku,
- ograniczenie możliwości znalezienia innych źródeł finansowania,

10. Sposoby dywersyfikacji źródeł finansowania

- oferowanie produktów depozytowych klientom sektora niefinansowego oraz budżetowego,
- ograniczanie depozytów dużych deponentów,

- zróżnicowana oferta depozytowa pod kątem ich terminów wymagalności,
- różny charakter depozytów (a'vista, terminowe),
- angażowanie własnych środków w finansowanie działalności.

11. Techniki ograniczania ryzyka płynności

Do najważniejszych technik ograniczania ryzyka płynności i finansowania Bank zalicza m.in.:

- stosowania limitów ograniczających ryzyko płynności i finansowania, w tym limitów systemu ochrony,
- zarządzanie nadwyżką środków płynnych,
- analizę wskaźników wczesnego ostrzeżenia,
- uczestnictwo w Zrzeszeniu BPS oraz Systemie Ochrony BPS,
- utrzymanie minimum depozytowego w Banku Zrzeszającym,
- systematyczny przegląd zarządcy ryzyka płynności i finansowania (w tym TWS i planów awaryjnych płynności).

12. Pojęcia stosowane w procesie mierzenia pozycji płynności i ryzyka płynności

- płynność natychmiastowa – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w okresie najbliższego dnia,
- płynność śróddzienna – zdolność wykonywania wszystkich zobowiązań pieniężnych w bieżącym dniu,
- płynność bieżąca – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie 7 kolejnych dni,
- płynność krótkoterminowa – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie 30 kolejnych dni,
- płynność średnioterminowa – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie od 1 do 12 miesięcy,
- płynność długoterminowa – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie powyżej 12 miesięcy,
- płynność płatnicza – zdolność do finansowania aktywów i terminowego wykonania zobowiązań w toku normalnej działalności banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, bez konieczności poniesienia straty,

Pozostałe szczegółowe definicje zawarto w „Instrukcji zarządzania ryzykiem płynności i finansowania w Banku Spółdzielczym w Lubawie.

13. Bank uwzględnia ryzyko płynności rynku i ryzyko płynności produktu w zarządzaniu ryzykiem płynności płatniczej. Powyższe ma swoje odzwierciedlenie w kierowaniu oferty depozytowej Banku do sektora detalicznego, który z punktu widzenia kalkulacji LCR charakteryzuje się najkorzystniejszymi wagami odpływu, a także najwyższym osadem. Bank uwzględnia również ryzyko poprzez kierowanie zróżnicowanej oferty depozytowej, a także kreując strategię inwestowania nadwyżek w aktywa płynne.

14. Wykorzystanie testów warunków skrajnych

Wyniki testów warunków skrajnych stosowane są w szczególności:

- jako podstawa do podjęcia działań naprawczych, lub mających na celu ograniczenie ekspozycji Banku na ryzyko płynności i finansowania,
- do dostosowania profilu płynnościowego Banku do przyjętej tolerancji ryzyka płynności i finansowania,
- do oceny adekwatności nadwyżki płynności,
- jako element kształtowania planów awaryjnych płynności,
- jako element w procesie planowania strategicznego Banku,
- jako element codziennej praktyki zarządzania ryzykiem płynności i finansowania,
- do ustalania limitów wewnętrznych,
- jako podstawa do dostosowywania i ulepszania regulacji wewnętrznych.

15. Uwzględnienie testów warunków skrajnych w Planach awaryjnych

Plany awaryjne uwzględniają testy warunków skrajnych w szczególności poprzez wykorzystanie zasad przeprowadzania testów warunków skrajnych jako scenariuszy uruchamiających awaryjny plan płynnościowy.

16. Polityka utrzymania rezerwy płynności

Zarządzając ryzykiem płynności i finansowania Bank powinien utrzymywać odpowiednią nadwyżkę płynności, złożoną z łatwo zbywalnych aktywów, w celu zabezpieczenia możliwości przetrwania sytuacji kryzysowych związanych z ryzykiem płynności.

Aktywa wchodzące w skład nadwyżki płynności powinny spełniać następujące wymogi:

- brak obciążeń,
- wysoka jakość kredytowa,
- wysoka płynność na rynku lub transakcji bezpośrednich,
- łatwa zbywalność,
- brak prawnych, regulacyjnych i operacyjnych przeszkód do wykorzystania tych aktywów w celu pozyskania środków,
- sprzedaż aktywa nie oznacza konieczności podejmowania nadzwyczajnych działań

Nadwyżka płynności obejmuje:

- Część podstawową:
  - Gotówkę,
  - Środki na rachunku bieżącym,
  - Lokaty O/N,
  - Bony pieniężne NBP.
- Część uzupełniającą:
  - Lokaty na tynku międzybankowym z terminem do jednego miesiąca,
  - Niewykorzystany limit kredytowy w rachunku bieżącym.

Polityka utrzymywania rezerwy płynności ma na celu zapewnienie ostrożnego i stabilnego zarządzania Bankiem oraz przestrzeganie limitów wewnętrznych systemu ochrony oraz limitów wynikających z przepisów prawa.

17. Ograniczenia regulacyjne odnośnie transferu płynności

Bank jest uczestnikiem Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS. Przystępując do systemu Bank musiał spełnić kryteria wejścia. Jako uczestnik systemu Bank jest zobowiązany utrzymać odpowiednie limity wewnętrzne obowiązujące w systemie. W przypadku zagrożenia utraty płynności SSOZ BPS udziela pomocy uczestnikowi systemu.

18. Częstotliwość i rodzaj sprawozdawczości w zakresie ryzyka płynności

Analiza ryzyka płynności przeprowadzana jest z częstotliwością co najmniej miesięczną (dla Zarządu Banku) oraz co najmniej kwartalną (dla Rady Nadzorczej Banku). System informacji zarządczej z zakresu ryzyka płynności zawiera m.in. informacje na temat:

- aktywów, pasywów oraz zobowiązań i należności pozabilansowych (struktura terminowa, podmiotowa, jakościowa, koncentracja zaangażowań, w tym osób wewnętrznych),
- wcześniejszych spłat kredytów oraz zrywalności bazy depozytowej,
- najważniejszych miar płynnościowych, w tym nadwyżki płynności,
- wewnętrznych cen transferowych,
- płynności śróddziennej,
- urealnionej luki płynności,
- wskaźników płynnościowych i stopnia wykorzystania przyjętych w banku limitów,
- stabilności depozytów,
- wyników testów warunków skrajnych,
- wewnętrznego wymogu kapitałowego (kwartalnie),
- krótkoterminowej prognozy depozytów niestabilnych,
- pogłębionej analizy płynności długoterminowej (raz do roku),
- realizacji polityki zarządzania ryzykiem płynności i finansowania (raz do roku).

Z zakresu ryzyka płynności i finansowania w Banku funkcjonuje system informacji zarządczej, który pozwala Zarządowi Banku i Radzie Nadzorczej na m.in.:

- monitorowanie poziomu ryzyka, w tym przyjętych limitów,
- kontrolę realizacji celów strategicznych w zakresie ryzyka płynności,
- ocenę skutków podejmowanych decyzji,
- podejmowanie odpowiednich działań w celu ograniczania ryzyka.

XXVI. Oświadczenie

Oświadczenie Zarządu

Zarząd Banku Spółdzielczego w Lubawie niniejszym oświadcza, że ustalenia opisane w „Informacji podlegającej ujawnieniu Banku Spółdzielczego w Lubawie” są adekwatne do stanu faktycznego, a stosowany system zarządzania ryzykiem jest odpowiedni z punktu widzenia profilu i strategii ryzyka Banku oraz charakteru prowadzonej działalności.

System zarządzania ryzykiem ocenia się jako dostosowany do skali i profilu działania oraz generowanego ryzyka. Bank spełnia wymogi kapitałowe wskazane przez KNF, wynikające z zapisów Prawa Bankowego, a fundusze własne w pełni pokrywają wszystkie ryzyka występujące w Banku.

Załącznik nr 2 do niniejszej informacji prezentuje obowiązujące w Banku kluczowe normy i limity dotyczące prowadzonej działalności oraz ponoszonego ryzyka.

Podpisy wszystkich członków Zarządu:

Data

Imię i nazwisko/
Stanowisko

16.06.2023,

Magdalena Waldan
Prezes Zarządu

PREZES ZARZĄDU

M. Waldan
Magdalena Waldan
podpis

16.06.2023,

Szymon Smyczyński
Wiceprezes Zarządu ds. Handlu

Wiceprezes Zarządu
ds. Handlu

S. Smyczyński
Szymon Smyczyński

Zarząd BS Lubawa zatwierdził „Informację podlegającą ujawnieniu Banku Spółdzielczego w Lubawie - Raport roczny 2022”.

Prot. 22/2023
Lubawa, 16.06.2023 r.

Zarząd Banku Spółdzielczego
w Lubawie

S. Smyczyński *M. Waldan*

Rada Nadzorcza BS Lubawa zatwierdziła „Informację podlegającą ujawnieniu Banku Spółdzielczego w Lubawie - Raport roczny 2022”.

Prot. 4/2023
Lubawa, 20.07.2023 r.

Rada Banku Spółdzielczego
w Lubawie

M. Waldan *B. Biedrzycki*
M. Waldan

SCHEMAT ORGANIZACJI ZARZĄDZANIA RYZYKIEM W BANKU

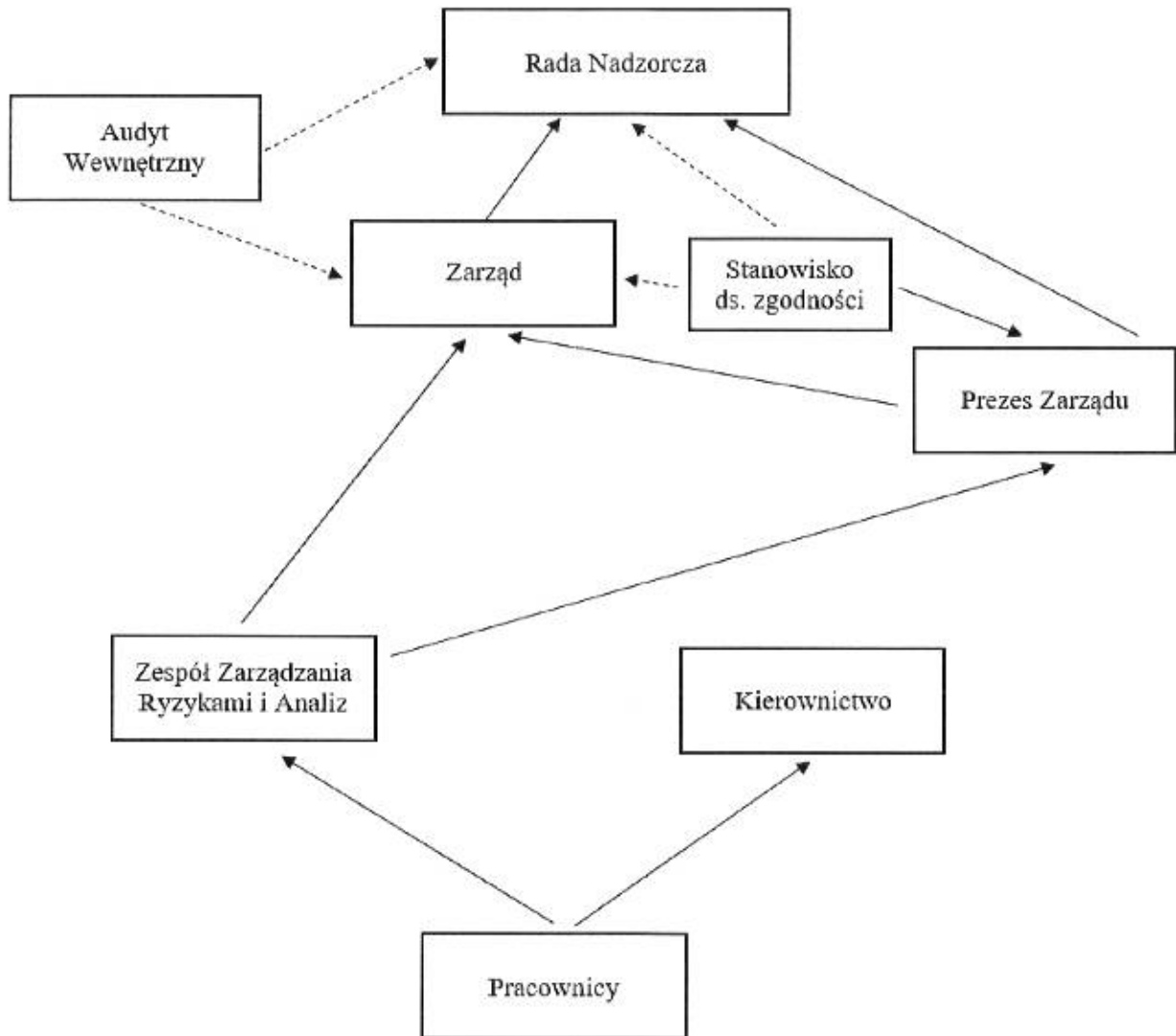

Tabela nr 1. Informacje obejmujące najważniejsze wskaźniki, zgodnie z art. 447 Rozporządzenia CRR

		a	b
		31.12.2022 r.	31.12.2021 r.
Dostępne fundusze własne (kwoty)			
1	Kapitał podstawowy Tier I (tys. zł)	19 399	18 452
2	Kapitał Tier I (tys. zł)	19 399	18 452
3	Łączny kapitał (tys. zł)	19 399	18 452
Kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem			
4	Łączna kwota ekspozycji na ryzyko (tys. zł)	95 842	96 133
Współczynniki kapitałowe (jako odsetek kwoty ekspozycji ważonej ryzykiem)			
5	Współczynnik kapitału podstawowego Tier I (%)	20,24	19,19
6	Współczynnik kapitału Tier I (%)	20,24	19,19
7	Łączny współczynnik kapitałowy (%)	20,24	19,19
Dodatkowe wymogi w zakresie funduszy własnych w celu uwzględnienia ryzyka innego niż ryzyko nadmiernej dźwigni (jako odsetek kwoty ekspozycji ważonej ryzykiem)			
EU-7a	Dodatkowe wymogi w zakresie funduszy własnych w celu uwzględnienia ryzyka innego niż ryzyko nadmiernej dźwigni (%)	-	-
EU-7b	W tym: obejmujące kapitał podstawowy Tier I (punkty procentowe)	-	-
EU-7c	W tym: obejmujące kapitał Tier I (punkty procentowe)	-	-
EU-7d	Łączne wymogi w zakresie funduszy własnych SREP (%)	8,00	8,00
Wymóg połączonego bufora i łączne wymogi kapitałowe (jako odsetek kwoty ekspozycji ważonej ryzykiem)			
8	Bufor zabezpieczający (%)	2,50	2,50
EU-8a	Bufor zabezpieczający wynikający z ryzyka makroostrożnościowego lub ryzyka systemowego zidentyfikowanego na poziomie państwa członkowskiego (%)	-	-
9	Specyficzny dla instytucji bufor antycykliczny (%)	-	-
EU-9a	Bufor ryzyka systemowego (%)	-	-
10	Bufor globalnych instytucji o znaczeniu systemowym (%)	-	-
EU-10a	Bufor innych instytucji o znaczeniu systemowym (%)	-	-
11	Wymóg połączonego bufora (%)	2,50	2,50
EU-11a	Łączne wymogi kapitałowe (%)	10,50	10,50
12	Kapitał podstawowy Tier I dostępny po spełnieniu łącznych wymogów w zakresie funduszy własnych SREP (%)	12,24	11,19
Wskaźnik dźwigni			
13	Miara ekspozycji całkowitej	181 408	195 921
14	Wskaźnik dźwigni (%)	10,69	9,42
Dodatkowe wymogi w zakresie funduszy własnych w celu uwzględnienia ryzyka nadmiernej dźwigni finansowej (jako odsetek miary ekspozycji całkowitej)			
EU-14a	Dodatkowe wymogi w zakresie funduszy własnych w celu uwzględnienia ryzyka nadmiernej dźwigni finansowej (%)	-	-
EU-14b	W tym: obejmujące kapitał podstawowy Tier I (punkty procentowe)	-	-
EU-14c	Łączne wymogi w zakresie wskaźnika dźwigni SREP (%)	3,00	3,00
Bufor wskaźnika dźwigni i łączny wymóg w zakresie wskaźnika dźwigni (jako odsetek miary ekspozycji całkowitej)			
EU-14d	Wymóg w zakresie bufora wskaźnika dźwigni (%)	-	-
EU-14e	Łączny wymóg w zakresie wskaźnika dźwigni (%)	3,00	3,00
Wskaźnik pokrycia wypływów netto*			
15	Aktywa płynne wysokiej jakości (HQLA) ogółem (wartość ważona – średnia)	34 575	82 328
EU-16a	Wpływy środków pieniężnych – Całkowita wartość ważona	19 591	25 930
EU-16b	Wpływy środków pieniężnych – Całkowita wartość ważona	3 677	843
16	Wpływy środków pieniężnych netto ogółem (wartość skorygowana)	15 914	25 087
17	Wskaźnik pokrycia wypływów netto (%)	217,27	328,17
Wskaźnik stabilnego finansowania netto*			
18	Dostępne stabilne finansowanie ogółem	150 885	161 626
19	Wymagane stabilne finansowanie ogółem	105 234	99 524
20	Wskaźnik stabilnego finansowania netto (%)	143,38	162,40

* Bank jako uczestnik systemu ochrony instytucjonalnej jest zwolniony z indywidualnego spełniania wymogu pokrycia płynności

Tabela nr 2. Tabełaryczne zestawienie wybranych wskaźników

Nazw limitu / normy	Wielkość limitu w ew nętrznego / normy		31.12.2022 r.	
			stan	wykorzystanie w %
Limity ryzyka kredytowego				
Współczynnik kapitału podstaw ow ego Tier I (CET1) (%)	min	11,5	20,24	56,82
Współczynnik kapitału Tier I (%)	min	11,5	20,24	56,82
Łączny w spółczynnik kapitałowy [%]	min	14,0	20,24	69,17
Kredyty i pożyczki zagrożone - zaangażow anie bilansow e / Kredyty i pożyczki - zaangażow anie bilansow e (w artość nominalna) [%]	x	x	3,22	x
Wskaźnik jakości kredytów (RWEF) [%]	max	11,50	3,46	30,11
Wskaźnik kredytów zagrożonych w sumie bilansow ej (nominalnie) [%]	max	7,5	1,84	24,58
Wskaźnik jakości aktyw ów [%]	max	6	0,03	0,42
Wskaźniki jakości ekspozycji kredytow ych zabezpieczonych hipotecznie [%]	max	6	4,74	78,95
Wskaźniki jakości detalicznych ekspozycji kredytow ych [%]	max	1	0,68	68,38
Limit udziału portfela kredytow ego w sumie bilansow ej (nominalnie) [%]	max	73	57,21	78,37
Wskaźnik pokrycia kredytów zagrożonych rezerw ami [%]	min	30	91,78	32,69
Limity koncentracji				
Limit A - Dla w wszystkich zaangażow ań Banku w obec danego klienta lub grupy pow iązanych klientów , obliczone z uw zględniem skutku ograniczania ryzyka kredytow ego zgodnie z art. 399-403 Rozporządzenia (limit w ew nętrzny max. 20% Uznanego Kapitału)	max	3 880	3 304	85,16
Limit C - Suma kredytów , pożyczek pieniężnych, gw arancji bankow ych, poręczeń i innych zobow iązań pozabilansow ych udzielonych Członkom Zarządu lub Rady Nadzorczej Banku, osobom zajmującym kierow nicze stanow iska w Banku oraz podmiotom z nimi pow iazanymi (limit w ew nętrzny max. 23 % Kapitału Podstaw ow ego Tier I)	max	4 462	3 689	82,68
Limit D - Suma dużych zaangażow ań w stosunku do oblięa kredytow ego (max. 25% portfela kredytow ego)	max	28 352	12 081	42,61
Limity ryzyka płynności				
Podstawowe miary płynnościowe				
M1 - Współczynnik pokrycia aktyw ów niepięnych funduszami w lasnymi	min	20,00	23,96	83,47
M2 - Współczynnik pokrycia aktyw ów niepięnych funduszami w lasnymi	min	100,00	178,98	55,87
LCR	min	120,00	217,27	55,23
NSFR	min	110,00	143,38	76,72
Wskaźnik płynności aktyw ów	min	12,00	26,06	46,01
Pozostałe				
Wskaźnik płynności do 1 miesiąca	min	1,00	0,94	106,06
Wskaźnik płynności do 3 miesięcy	min	0,95	0,87	109,01
Wskaźnik płynności do 6 miesięcy	min	0,90	0,76	118,45
Wskaźnik płynności pow yżej 3 lat	max	1,10	1,28	116,22
Wskaźnik płynności pow yżej 5 lat	max	1,05	1,18	112,53
Wskaźnik płynności pow yżej 10 lat	max	1,00	0,86	85,84
Wskaźnik płynności pow yżej 20 lat	max	1,00	0,67	66,90
Wskaźnik pokrycia kredytów depozytami (kredyty/depozyty)	max	83,00	69,78	84,07
Podstawowe wskaźniki efektywnościowe				
Rentow ność kapitału (ROE)	min	4,00	9,38	42,64
Rentow ność aktyw ów (ROA)	min	0,45	0,97	46,39
Wskaźnik poziomu kosztów (C/I)	max	80,00	55,16	68,95
Wskaźnik poziomu kosztów (koszty/przychody)	min	112,00	122,61	91,35
Marża odsetkow a	x	x	6,77	x
Marża spread	x	x	6,70	x
Limit marży odsetkow ej	min	4,45	6,77	65,73

Informacja na temat profilu ryzyka

W tabelarycznym zestawieniu wykazano poziom poszczególnych kluczowych wskaźników według stanu na dzień 31.12.2022 r., wraz z wielkością ich wykorzystania.

Powyższe zestawienie obowiązujących w Banku limitów i norm obrazuje profil ryzyka Banku Spółdzielczego w Lubawie. Na podstawie powyższych danych Zarząd oraz Rada Nadzorcza w ramach dokonywanej oceny poziomu ryzyka uznała go za akceptowalny.

Sporządzili:
Paweł Kowalewski
Monika Weiner
Zespół Zarządzania Ryzykami i Analiz

Zaakceptował:
Magdalena Waldan
Prezes Zarządu

PREZES ZARZĄDU

Magdalena Waldan

